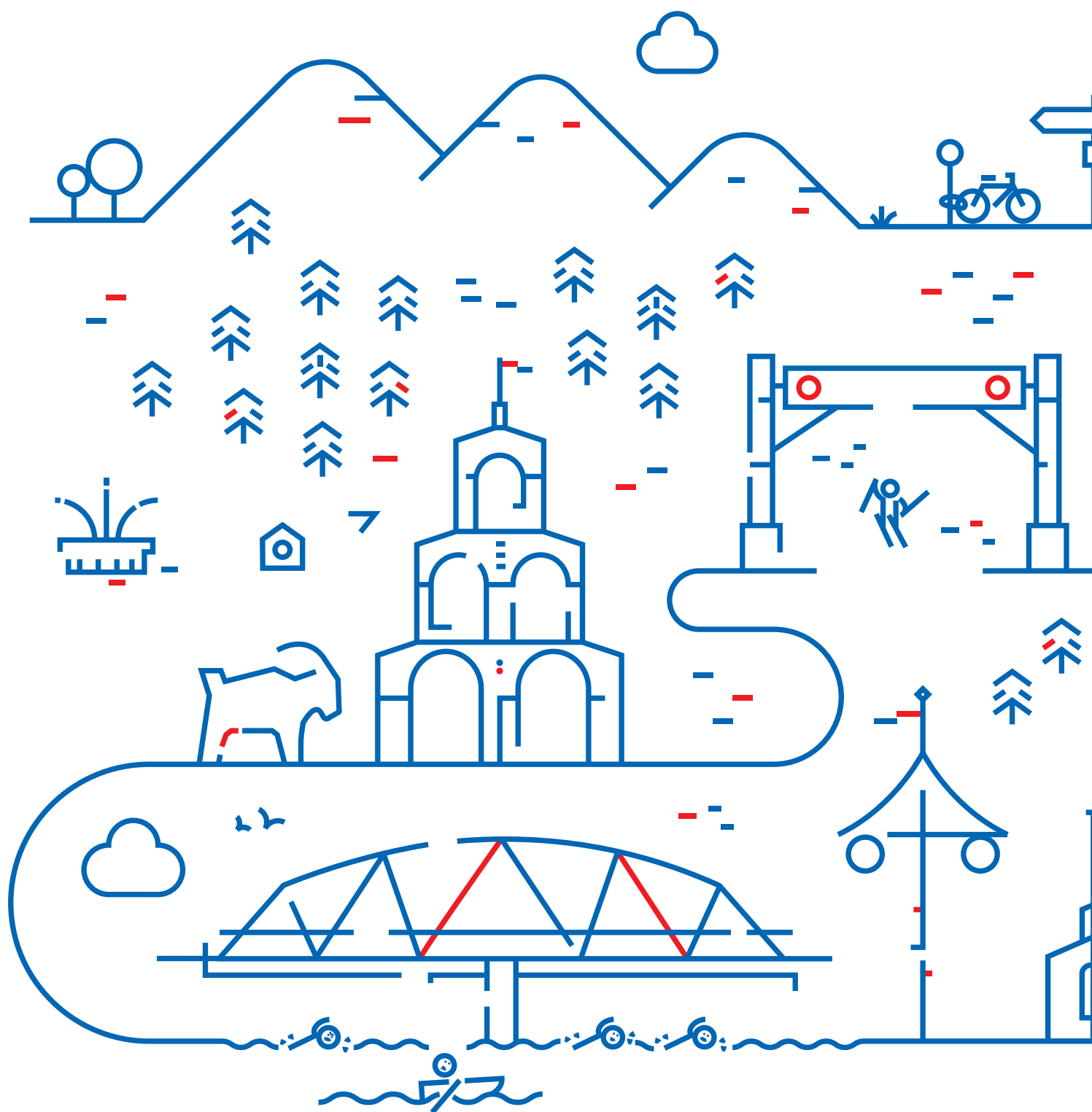

Årsredovisning 2016

Under 2016 har Länsförsäkringar fått ett nytt grafiskt manér. Med illustrationer lyfter vi på ett enkelt och lekfullt sätt fram våra produkter med ett personligt uttryck som är lätt att känna igen. De skapar gemensamma krafter, samtidigt som de har en lokal fitness. Precis som vi.

Innehåll

Inledning

- 4 Vd har ordet
- 6 Det hände 2016
- 8 Året i korthet
- 10 Vi är kundägda!

Verksamheten

- 12 Affärsområde Bank
- 14 Affärsområde Privat
- 16 Affärsområde Företag
- 18 Skador
- 20 Skadeförebygg
- 22 Hållbarhet
- 24 Samverkan
- 26 Förvaltningsberättelse

Finansiella rapporter

- 30 Femårsöversikt och resultat
- 31 Resultaträkning koncernen och moderbolag
- 32 Rapport över finansiell ställning för koncernen
- 33 Balansräkning för moderbolaget
- 34 Rapport över förändring i eget kapital
- 35 Rapport över kassaflöden
- 36 Resultatanalys
- 37 Noter till finansiella rapporter

Övrig information

- 73 Revisionsberättelse
- 75 Bolagsstyrningsrapport
- 78 Styrelse och revisorer
- 80 Fullmäktige
- 81 Företagsledning
- 82 Ordlista

Bolagsstämma 2017

Ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 30 mars 2017 i Falun.

Produktion: Dalarnas Försäkringsbolag i samarbete med Helikopter Brand Design.
Foto: Ryan Garrison, Darko Bojanic och Dalarnas Försäkringsbolags bildbank.
Redaktionell text: Helikopter Brand Design samt medarbetare på Dalarnas Försäkringsbolag.

Lokalt och nära. Det är vad dalfolket vill ha.

2016 blev ännu ett starkt år för Dalarnas Försäkringsbolag, mycket tack vare en stabil försäkringsverksamhet. Även vår bankverksamhet har visat en fortsatt god tillväxt och lönsamhet. Finansmarknaderna har också utvecklats väl för såväl aktier som obligationer trots en orolig omvärld, vilket gett god kapitalavkastning och en god tillväxt på våra kunders livkapital. Vi har även kunnat ge tillbaka över 200 miljoner kronor i återbäring till våra försäkringskunder, något vi vet är mycket uppskattat.

Inget av det här vore möjligt utan våra lojala medarbetare som uppenbarligen lyckas göra kunderna väldigt nöjda. I kundundersökningar kan vi utläsa ett fortsatt starkt stöd för vår modell att vara lokala och nära – det är sannolikt vad dalfolket vill ha. Det betyder inte att vi ligger på latsidan när det gäller att utveckla det digitala kundmötet. Under året har kraftiga investeringar gjorts inom IT-området i hela länsförsäkringsgruppen och dessa kommer att fortsätta de närmaste åren.

Länsförsäkringar som grupp står stark, resultaten är överlag goda, vi är fortfarande klart marknadsledande inom sakförsäkring i Sverige och kundnöjdheten är hög. Det kan vi se bland annat genom förstaplatsen i årets Svenskt Kvalitetsindex. På banksidan växer vi fortfarande kraftigt, vilket också är ett uttryck för vår popularitet.

Under året fyllde vår bank 20 år, med bankmått mätt är vi fortfarande mycket unga. Vi kan konstatera att det tar tid att etablera en ny verksamhet, det är först under de senaste fem åren det riktigt lossnat och allt fler kunder hittar till oss. Nu börjar vi bli en betydande aktör även på den svenska bank-

med att vi blir fler, blir värdet av att med viss regelbundenhet samlas för gemensamma aktiviteter allt större. Även medarbetare emellan är det personliga mötet viktigt, lika viktigt som mötet med kunderna.

Dalarnas nystartade kundcenter som servar hela Länsförsäkringsgruppens kunder i främst bankfrågor går från klarhet till klarhet. Samtalen blir ständigt fler och ute i landet är man mycket nöjda med våra leveranser.

”

Inget av det här vore möjligt utan våra lojala medarbetare

marknaden med sikte på att bli jämbördig med storbankerna, utan att förlora vår själ och våra särdrag som den lilla uppstickaren.

Under hösten gjorde vi en företagsresa tillsammans med alla medarbetare upp till Idre. Vi hade några fantastiska dagar både på fjället och i intressanta föreläsningar och diskussioner medarbetare emellan. I takt

Vårt byggforum som genomfördes i Borlänge i september för byggbranschen i Dalarna är ett utmärkt exempel på hur vi kan göra skillnad med vår lokala närvaro och vår satsning på att skadeförebygga. Vi vill ta initiativ och driva på för en positiv utveckling inom områden som ligger oss nära, där skador uppstår. I detta fall handlar det om vattensäkert byggande, en stor utmaning

i branschen. Det var fantastiskt att se den stora uppslutningen och det stora intresset för vårt evenemang.

Apropå skadeförebygg, så har vi på Dalarnas haft hållbarhetsfrågor högt upp på agendan i många år, även om vi inte använt den benämningen. Framför allt tänker jag på vårt omfattande skadeförebyggande arbete, men även vårt stöd till det lokala föreningslivet. På senare år har begreppet hållbarhet blivit en allt större fråga i människors medvetande i hela samhället. Bland annat beroende på de klimatförändringar vi allt oftare bli påminda om och som påverkar oss som försäkringsbolag i allra högsta grad, med fler och fler så kallade naturskador. Nu förstärker vi våra ansträngningar på det här området, både när det gäller miljöfrågor och socialt ansvars tagande i vårt län. Det sistnämnda har vi också ställt frågor till dalfolket om, med positivt gensvar, man vill att vi är med och bidrar med stöd till positiva krafter i samhället.

Om vi tittar ut i världen, så har det varit ett omtumlande år, först med en brexit-omröstning som gick tvärtemot rådande uppfattning om väntat utfall. Sedan kom Trump, lika oväntad han, som blev ytterligare ett osäkerhetsmoment kring vilken riktning världspolitikerna kommer att ta framöver i stora och viktiga frågor kring bland annat frihandel och immigration. Vi lever också i en märklig värld där räntor på ett konstlat sätt är mycket låga, vilket gör det svårt att vara bank och kunna erbjuda kunderna avkastning på sparandet, samtidigt som riskerna ökar i samhället för alltför hög belåning och spekulationsbubblor.

Vi har också ett fortsatt mycket osäkert läge i mellanöstern och därmed ett konstant terrorhot i västvärlden, som tyvärr gör sig påmint med jämna mellanrum. Det leder till en rädsla, som i sig kan bli ett större orosmoment i samhället än själva våldsdåden, hur ohyggliga de än är. Min bild är att världen blir allt mer oförutsägbart vilket påverkar vår bransch.

När det gäller den verksamhet vi bedriver, så kan man bli fundersam kring myndigheternas vägval både här hemma i Sverige och på Europeanivå. Vi lever i en situation där man från politiskt håll vill skapa tillväxt genom finansiell stimulans och därför gör det billigt att låna för att satsa och utveckla verksamheter. Samtidigt upplever vi en våg av nya skärpta krav, i synnerhet i vår bankverksamhet, som direkt motverkar möjligheterna att låna ut till exempelvis nystartade verksamheter. Allt i ett vällovligt syfte, men effekten blir att man gasar och bromsar samtidigt och sedan blir förvånad över att inte tillväxten kommer.

Etik och moral har varit högaktuella ämnen kopplat till några av våra bankkonkurrenter under året. Brister på dessa områden har lett till starka reaktioner både från myndigheter och kunder. Vi har ingen anledning att glädjas över problem hos våra konkurrenter, dock ser vi tydligt värdet av att vara kundägda med allt vad det innebär. Vi har också en fin kompass till vardags i våra värderingar – ärlighet, kompetens, trygghet och omtanke. Vi märker att både våra befintliga kunder och de många som sökt sig till oss under året ser och uppskattar det.

I den här årsredovisningen kommer vi att presentera några av våra fullmäktigeledamöter närmare – alla en viktig komponent i vår ägarstyrning som kundägt bolag, framröstade av våra kunder och med uppdrag att tillsätta styrelsen.

Sist men inte minst vill jag rikta ett stort varmt tack till alla våra medarbetare – utan er vore inget av allt detta möjligt!

Anders Gråns

ÅRET I SIFFROR

Nyckeltal	2016	2015
Resultat före skatt, mkr	419	259
Balansomslutning, mkr	7 495	7 198
Kapitalkvot, %	213	219
Antal anställda	289	277
Totalt antal kunder	172 205	168 074
Bank		
Inlåning, mkr	4 847	4 471
Utlåning, mkr	1 460	1 411
Bostadsutlåning, mkr	7 747	7 146
Förvaldat fondvolym, mkr	1 733	1 432
Antal kunder	44 523	42 604
Livförsäkring		
Premieinkomst, mkr	314	312
Totalt försäkringskapital, mkr	7 135	6 806
Antal kunder	45 655	45 072
Sak		
Premieintäkt, mkr	1 161	1 110
Tekniskt resultat före rabatter, mkr	126	188
Återbäring och rabatter	221	246
Totalkostnadsprocent efter avgiven återförsäkring, %	92	84
Totalavkastning kapitalförvaltning, %	9,0	6,2
Antal kunder	151 485	148 778
Marknadsandelar		
Hushåll	67,2	66,2
Personbil	65,0	64,2
Företagsmotor	61,5	61,5
Byggindustri	73,2	72,8
Tillverkningsindustri	73,1	70,9
Tjänsteföretag	55,4	50,0

Det hände 2016

Januari

I januari gratulerade vi Update UF från Leksands gymnasium som vann tävlingen Årets affärsplan i Dalarna på Stjärngalan i Borlänge. Priset på 3000 kronor delades ut av Dalarnas Försäkringsbolags representant Johan Hellrup, försäljningschef Företag Sak.

Februari

I februari hälsade vi på i Vallenhallen i Borlänge där vi träffade A-lagsspelarna i Dalkurd FF. Dalkurd FF arbetar mycket med integration, och de är en av alla föreningar som Dalarnas sponsrar.

Mars

I mars hade vi besök av Brages juniorspelare och ledare på vårt kontor i Falun. De fick information om trafiksäkerhet, försäkring och bank.

- Vi vet inte så mycket om försäkring, så det ska bli väldigt intressant att lyssna, sade spelarna Fabian Junglert och Özgür Taylan.

Informerade gjorde Christer Johansson, Anna-Karin Persdahl och Cihan Kizil.

Juli

I början av juli var 15 ungdomar uppe i Idre för en vecka av utbildning, upplevelser och utmaningar i fjällmiljö. Lägre arrangerades av Friluftsrådet Region Mitt, som ger unga svenskar med utländsk bakgrund en möjlighet att bli ledare, och i förlängningen bidra till att många fler med utländsk bakgrund hittar ut i vår härliga natur. Vi på Dalarnas är mycket glada över att vara med och stötta det här fina initiativet.

Augusti

I augusti blev Mathilda Landin och Carina Tenn de två lyckliga vinnarna av varsin Apple Watch i bankens sommartävling Sparsmart.

September

Den 7 september ägde Dalarnas Byggforum 2016 rum. Byggforum är vår nya mötesplats för byggbranschen i Dalarna, och en del i vårt arbete för vattensäkert byggande. Mässan ägde rum i Borlänge med ett 40-tal utställare på plats.

April

Vi fanns på plats på Clash of Nations, som är Europas största evenemang för Extremsport. Där minglade vi med besökarna och gav våra bästa tips och råd för säker körning.

Maj

Under maj hade en av våra lantbrukskunder, Sundborns lantbruk, beställt hämtning av skrot och farligt avfall, och lokala medier var inbjudna att följa hämtningen. Vi på Dalarnas erbjuder tjänsten via en så kallad Återvinningsförsäkring i samarbete med Håll Sverige Rent.

Juni

I juni uppvaktade vi Lars Lindevall som varit vår kund i banken sedan starten för 20 år sedan.

– Jag är en helnöjd helkund, jag har stannat i alla dessa år framför allt tack vare den personliga servicen, berättar Lars.

Oktober

Under vecka 44 deltog vi i länsförsäkringars gemensamma Instagram-stafett. Vi presenterade medarbetare med olika roller och vad som hände på Dalarnas under den veckan.

November

På skyltsöndagen den 27 november höll vi öppet på Falukontoret. Vi bjöd på glögg, pepparkakor och lussekatter och tävlade ut fina priser. Daniel Delerud vann det stora brandskyddspaketet och Daisy och Lily Ginsberg blev lyckliga vinnare till en Lego-brandstation.

December

I december inleddes ett sponsorsarbete med Glimma Barn och Ungdom i Falun. De arbetar för att förebygga och motverka fetma och övervikt hos unga genom att bygga självkänsla och styrka inifrån, där individuell träning kombineras med familjeträning och kostrådgivning.

Året i korthet

2016. Ett år av fortsatt framgång. Främst när det gäller vårt viktigaste fokus: nöjda kunder. Tack vare att våra förkloka försäkringstagare haft färre skador än väntat delar vi ännu en gång ut återbäring. Vi har gjort stora digitala satsningar och växlat upp arbetet för hållbarhet. Utmärkelserna haglar över Dalarnas och hela Länsförsäkringar. Vi ser tillbaka på året, tackar och höjer ribban.

Bild ur en av våra reklamfilmer där vi berättade om årets återbäring.

172 205 kunder

en ökning med 4131 under 2016

Under 2016
rekryterades totalt

78

NYA MEDARBETARE
TILL DALARNAS

Återhämtningsfätöljen på
Falukontoret användes

692

GÅNGER UNDER DE
3 FÖRSTA MÅNADERNA

Återbäringen 2016

Totalt utbetalades

217 539 594 kr

Vår mest delade film på Facebook under året var den om vår bankrådgivare Johan och hans dotter Alina under maj månad. Filmen delades 101 gånger, den fick också 787 likes på vår sida.

Våra värdeord

Dalarnas Försäkringsbolags värdeord utgör grunden för vår verksamhet och skapar förutsättningar för vårt agerande, både mot våra kunder och mellan medarbetare. De fyra värdeorden är: Kompetens, Omtanke, Ärlighet och Trygghet – så här ser vi på dessa begrepp.

Omtanke

Hos oss är man alltid välkommen. Det är en förutsättning för en enkel och naturlig relation där kunden upplever vår omtanke.

Ärlighet

Vi agerar på ärliga grunder och kunden ska förstå att vårt förslag grundar sig på kundens faktiska behov.

Kompetens

Med vårt kunnande ska varje kund känna sig unik och exklusiv utifrån sina förutsättningar. Vi ska alltid använda vår kompetens på ett omsorgsfullt sätt.

Trygghet

Utifrån vår kompetens, omtanke och ärlighet ska kunden känna en stor trygghet hos oss.

Sveriges nöjdaste privat- och bank-kunder

Länsförsäkringar har för andra året i rad landets mest nöjda privatkunder inom försäkring. Vi hade toppresultat både när det gäller sak- och pensionsförsäkring. För tredje året i rad har Länsförsäkringar även de mest nöjda bankkunderna. Allt enligt Svenskt Kvalitetsindex (SKI) årliga mätningar.

Länsförsäkringar toppar hållbarhets-ranking

Den svenska allmänheten anser att Länsförsäkringar är bäst på hållbarhet inom Bank, Pension och Försäkring. Det visar Svensk Hållbarhetsranking. Sveriges största kundundersökning inom hållbarhet.

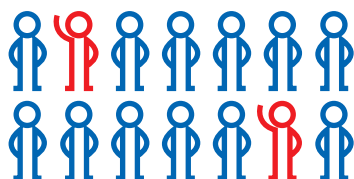
Storslam i mars

I mars vann Länsförsäkringar tre priser att vara väldigt stolt över. I undersökningen Sveriges Bästa Företag, som arrangeras av Schibsted, vann vi pris både för försäkring och fastighetsförmedling, och studenterna röstade fram oss i Företagsbarometern som en drömarbetsgivare.

+13%

ANDEL MYCKET NÖJDA KUNDER

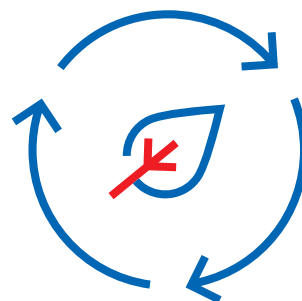
Kundmotivsundersökningen

I kundmotivsundersökningen som gjordes under året ville man förstå vad kunder uppskattar och eventuellt saknar hos Dalarnas som försäkringsbolag och bank. Undersökningen visade bland annat att:

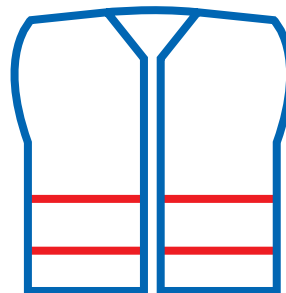
- Dalarnas Försäkringsbolag har de klart nöjdaste kunderna i länet.
- Dalarnas har ökat sin andel mycket nöjda bankkunder med 13 procentenheter sedan mätningen 2015.
- Mötet med våra anställda är det som våra kunder är mest nöjda med.

- Vi gör ungefär 1000 hembesök hos villaägare varje år, med genomgång av vatten, -brand och inbrottssäkerhet, alla får dessutom ett vattenlarm vid besöket.
- I genomsnitt 50 vattenskador per år – så mycket minskar antalet skador i fastigheter orsakade av vatten i Dalarna. Mycket tack vare vårt skadeförebyggande arbete.

- Vi sponsrar över 150 idrotts- och kulturföreningar i länet – primärt inom breddverksamheten.
- Under 2016 fick vi två nya tjänstecyklar till Falukontoret. En investering för både hälsan och miljön, framåt kan det bli fler ute i länet.

Sedan 2013 har vi delat ut totalt

28 000

REFLEXVÄSTAR TILL FÖRSKOLOR I LÄNET.

"Styrkan är människorna bakom"

Den digitala värld vi lever i gör den verkliga människan ännu viktigare. Att det finns någon bakom siffrorna och länkarna, någon som svarar i telefon och kan finnas till hands på plats. Det är en otrolig styrka när något oväntat händer, betonar Maria Engholm som är styrelseordförande för Dalarnas Försäkringsbolag.

Som styrelseordförande har Maria det ansvarsfulla uppdraget att leda styrelsens arbete och samordna dess samarbete med fullmäktige. Det gäller att se till att man har rätt frågor på bordet och att hela tiden stärka bolagets positiva utveckling.

- Mina viktigaste uppgifter är att ge styrelsen underlag och kunskap för att fatta rätt beslut, alltid med riskperspektivet som en viktig del i processen. Samt att stötta vd:n och se till att vi i styrelsen jobbar tillsammans för bolagets utveckling, förklarar hon.

Dalarnas Försäkringsbolag har 172 205 kunder som också är företagets delägare. Maria ser det som oerhört positivt att ha så många människors förtroende, samtidigt som det är ett stort ansvar.

- Det handlar om människors ägodelar, pengar och liv. Det bygger på ett oerhört förtroende som vi ska vara väldigt rädda om, säger hon.

Som Maria Engholm ser det har fullmäktige en mycket stor betydelse för företaget. De är dess högsta beslutande organ och består av ledamöter som kunderna själva har valt. Förutom att de deltar vid den årliga bolagsstämman så hålls årliga dialogmöten där fullmäktigeledamöter kan föra fram tankar, åsikter och frågor.

- Fullmäktige är oerhört viktiga i demokratiprocessen. De representerar kunderna, det vill säga delägarna. Vi arbetar med att stärka förståelse och delaktighet mellan organisation, styrelse och fullmäktige. Allt utifrån gällande lagstiftning,

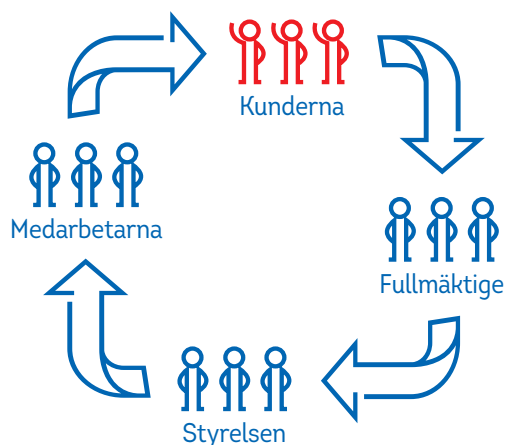
bolagets behov och för att vårda det förtroende vi tillsammans har hos dalfolket, berättar hon.

Maria poängterar att demokrati och ansvar hänger tätt ihop och att det kundägda bolaget borgar för just demokrati, delaktighet och att utgå från den region man verkar i. Något hon tycker är viktigt och sporrande.

- I och med det kundägda kan vi verkligen anpassa verksamheten efter förutsättningarna här. För mig är det en stark drivkraft att få vara en del av det. Jag känner mig så stolt när jag ser hur företaget utvecklas, särskilt våra medarbetare, avslutar Maria.

Kundägt – så funkar det!

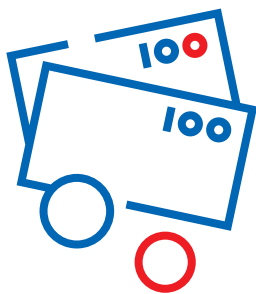
Genom fullmäktige – bolagets högsta beslutande organ – påverkar våra ägare bolagets framtid. Fullmäktige utses genom val ute i kommunerna, öppna för alla försäkringskunder. Våra totalt 48 fullmäktigeledamöter väljer Dalarnas Försäkringsbolags styrelse, ordförande, vice ordförande och revisorer. Vid den årliga bolagsstämman redovisas året som gått, revisionsberättelse och resultat fastställs och man tar ställning till ansvarsfrihet för styrelse och vd. Under året hålls fullmäktige informerade om de händelser och frågor som är viktiga för bolaget.

"Det gynnar alla när det går bra."

Anders Tunestam vet vad det kan betyda att ha ett bra stöd från sin bank. Både som företagare och som privatperson. Att bli lyssnad på och bemött med förståelse har för honom varit helt avgörande.

– Jag tycker att Dalarnas Försäkringsbolag är en bra bank. Jag blev kund samtidigt, både privat och för mitt företag och det är jag väldigt nöjd med, berättar Anders Tunestam, fullmäktigeledamot från Borlänge.

Han har en personlig bankkontakt som hjälper till med det mesta kring bankaffärerna. Exempelvis när huslånet ska ses över, en gång om året.

– När jag köpte nytt hus, vilket jag gjorde för några år sedan, så fick jag precis den hjälp jag behövde. Det har fungerat väldigt smidigt, tycker Anders.

Anders Tunestam kallar sig lite skämtsamt för kaffegubbe, eftersom han äger ett mikrokafferoasteri. Idag är kafferoasteri- verksamheten väldigt liten, men tidigare ägde och drev han det betydligt större Kaffebönan som säljer både kaffe och kaffemaskiner.

– Att vara företagare har sina utmaningar. Dalarnas har satt sig väl in i min situation och utgått från den på ett väldigt bra sätt när de gett mig råd och stöd. De är enkla att ha att göra med, berättar han.

Satsningen slog väl ut och banken fick tillbaka sina pengar. Därtill fick man också en väldigt nöjd kund, även på den privata sidan.

– Det är verkligen värdefullt med en bank som lyssnar och på så vis kan ta rätt beslut. Man fokuserar på ett bra bemötande och på förståelse. Dalarnas sköter det bra, de har sunda värderingar och sunda affärer. Det är viktigt att man har det, tycker Anders.

Sedan tre år sitter Anders i fullmäktige för Dalarnas Försäkringsbolag. Troligen

kommer det sig främst av hans stora samhällsintresse.

– Jag tycker det är spännande med den här typen av frågor. Det var därför jag tackade ja, när jag fick frågan. Fullmäktige handlar om att utöva inflytande, kan man säga, och det tycker jag känns viktigt. Särskilt i ett kundägt bolag.

Några gånger om året samlas fullmäktige för att få en redogörelse över hur det gått sedan sist. Sedan diskuteras vad som kan förbättras, vad det finns för aktuella frågor att jobba med och vad man tycker det ska satsas på och inte.

– Vi i fullmäktige tar tillvara ägarnas åsikter. En del kan jag snappa upp omkring mig, en del får jag utgå från mig själv. Tillsammans samlar vi på oss insikter och tycker till om saker utifrån det, förklarar Anders.

Anders ser flera fördelar med det kundägda företaget. Både för att vinsten konkret kommer tillbaka till ägarna, men också för utvecklingen av företaget.

– Jag tycker att kundägt har en finesse. Jag vet inte om delägarna själva reflekterar så mycket över det, annat än kring återbäringen. Men jag tror att det ändå stärker lojaliteten till bolaget, just det här att man har en stor marknadsandel och att det gynnar alla kunder när det går bra.

FAKTA Anders Tunestam

Yrke: Äger ett mikrokafferoasteri

Ålder: 57 år

Bor: Borlänge

Antal år i fullmäktige: 3

BANK

Affärsområde Bank bedriver verksamhet på sju kontor i länet. Inom enheten ligger även Bankadministration och Placeringsrådgivning. Bankerbjudandet riktar sig till privatpersoner, små företag och lantbrukskunder.

Fokus 2016: Fortsatt tillväxt såväl genom att attrahera nya bankkunder, som att utveckla relationer och affärer med befintliga kunder.

Mats Johansson,
chef Affärsområde Bank.

Helhetssynen viktigast

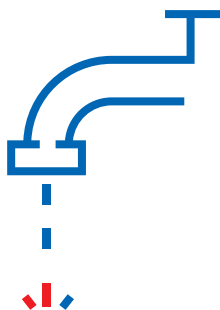
Vi har fortsatt investera i vår kontorsrörelse, genom bland annat utbildningsinsatser och rekrytering av medarbetare. Under året har vi tagit stora steg framåt vad gäller tillgänglighet, vilket också visas tydligt i den lokala kundundersökning som genomfördes tidigare i år. Vi har även flyttat fram våra positioner när det gäller sparande med fler rådgivningsmöten än tidigare. Helhetssyn på kundens ekonomi och ekonomiska trygghet förutsätter att vi tar med sparandet som en naturlig del i samtalet. Jag har uttryckt det som en mission att verka för ett ökat och målinriktat sparande hos våra kunder.

1919
**FLER BANKKUNDER
UNDER ÅRET**

”Bygden betyder ju **allt**.”

– Jag bor, lever och jobbar här i Orsa. Här har jag mitt företag, min inkomst, mina kunder – allt. Det som driver mitt engagemang i fullmäktige är helt enkelt möjligheten att vara med och påverka. Jag vill jobba för bygdens bästa och för delägarnas bästa.

Det säger Erik Bergkvist, fullmäktigeledamot i Dalarnas Försäkringsbolag. Kanske var det hans engagemang i bygden som fick valberedningen att fråga just honom. För Erik handlar det mycket om att få det lokala näringslivet att utvecklas.

- Dalarnas får inte bli ett dammig bolag som bara gör vad man alltid gjort för att det alltid varit så. Förtroendet måste skötas. Jag vill att Dalarnas ska vara en motor i bygden. Dels en trygg hand, men också ett företag som visar att man gör något bra med sitt kapital, säger han.

Erik Bergkvist sitter i fullmäktige för femte året. Något han ser som ett viktigt uppdrag. Särskilt med tanke på den påverkan han har.

- Jag är också försäkringstagare och därmed delägare. Som delägare kan man ju bestämma hur bra bolaget ska gå, i och med att man bestämmer vilken vinstmarginal man ska ha. Jag kan också påverka vad det ska satsas på.

Till vardags driver Erik Bergkvist skogs-vårdsbolaget SkogsElit AB. Ett företag som sköter markberedning, trädgård och annan vård av skogarna i Dalarna. I företaget jobbar Erik hårt för det lokala. Till exempel anställer han enbart medarbetare från närområdet.

- Dalarnas Försäkringsbolag är också ett företag som hjälper till att hålla pengarna kvar i Dalarna, och det tycker jag är viktigt. Det känns fel att man bara betalar och

betalar och sedan försvinner pengarna ut till något stort investmentbolag och så ser vi aldrig röken av dem mer.

Erik vet själv vilken vikt försäkringen har, eftersom han nyligen drabbats av en vattenskada.

- Det var livsviktigt för mig att få snabb hjälp. Det handlar ju om mitt hem, saker som jag inte kan klara mig utan. Det går ju inte att stå och vänta i över ett år för att få hjälp att fixa det utan det måste åtgärdas med en gång. Men det har fungerat klockrent. Jag anmälde bara skadan, en besiktningsman kom ut och mätte, sedan skrevs en rapport, behovet blev bedömt och skadan åtgärdad. Oerhört snabbt och smidigt.

Som drabbad av en skada eller olycka kan en sådan situation kännas tung. Erik poängterar hur viktigt det är att bli bemött på ett bra sätt när man plötsligt behöver hjälp.

- Det är viktigt att man har förtroendet, det är ju ur det försäkringsbolaget har växt fram. Man förväntar sig att bli hjälpt, inte att bli placerad i telefonkö. Man litar på Dalarnas, det ligger en varmt om hjärtat, avslutar han.

FAKTA Erik Bergkvist

Yrke: Driver SkogsElit AB

Ålder: 38 år

Bor: Orsa

Antal år i fullmäktige: 4

PRIVAT

Inom affärsområde Privat ligger fokus på Sakförsäkringar för privatpersoner. Här finns Dalarnas kundcenter för försäkringskunder, samt Säljstöd för sakförsäkringsområdet. Inom enheten ligger även Länsförsäkringsgruppens gemensamma kundservice.

Fokus 2016: Rätt satta premier för våra produkter och en hög tillgänglighet för våra kunder.

Johan Sundström,
chef Affärsområde Privat.

Stor ökning av nya kunder

2016 har vårt privata försäkringsbestånd ökat med 10 454 försäkringar. Tyvärr har vi under året sett en ökande trend i skadekostnaderna för personbilsförsäkring. Skadorna har ökat proportionerligt mer än ökningen av personbilsbeståndet, vilket gör att vi 2017 behöver se över våra affärer.

Vårt kundcenter som tar mot alla telefonsamtal för privat försäkring har i år svarat på ca 121 000 samtal. Servicegraden, som är ett mått på leveransförmågan, för dessa samtal ligger på 96 % och medelkunden får svar inom en minut. Vi har under flera år haft fokus på tillgänglighet för kunden, och det arbetet visar sig i årets goda resultat.

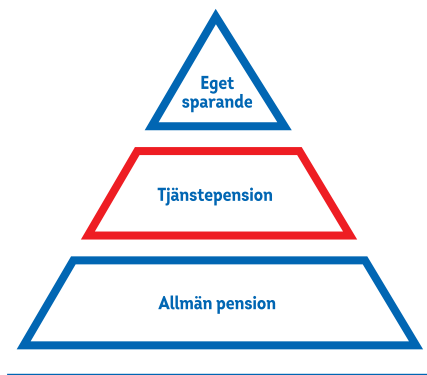
Länsförsäkringsgruppens gemensamma kundservice har tagit emot 260 000 samtal under året.

121 000
SAMTAL TOGS EMOT
I VÅRT KUNDCENTER

”Som kund och delägare kan jag verkligen påverka”

Hon har rest världen över, hon har varit företagare och nu driver hon en skola. Åsa Ahlgren Peters har mycket i sin portfölj av upplevelser och kunskap. Men den kanske viktigaste erfarenheten är att man aldrig kan veta vad livet har i beredskap.

Åsa Ahlgren Peters har bott både i Istanbul, Berlin och flera andra platser runt om i världen. Men till slut har hon slagit sig ner i hemorten Gagnef.

– Jag trivs här. Jag har sett väldigt mycket och det gör mig väldigt tacksam för vad som finns här. Rent vatten, ren luft, frisk natur och demokrati. Det är otroliga rikedomar som vi gärna tar för givet.

Åsa engagerar sig gärna i lokala frågor kring idrott eller kultur. Kanske var det just därför hon fick frågan om att bli ledamot i fullmäktige för Dalarnas Försäkringsbolag.

– Jag brinner för barn, ungdomar, utbildning och företagande. Det är jätteviktigt för bygden att vi har företagande som genererar skattepengar och utveckling. Det är också viktigt för framtiden att vi värnar om det vi tycker är självklart, som demokratin. Det kundägda bolaget är ett bra exempel. Som delägare kan man ju verkligen vara med och påverka.

Tidigare arbetade Åsa bland annat som konsult och sedan på Företagsinkubatorn i Borlänge. Numera satsar hon på utbildning genom Olympicaskolan, en friskola från förskoleklass till årskurs nio. Hennes drivkraft har alltid varit densamma.

– Jag har alltid jobbat efter kundnyttan och det gör jag fortfarande. Frågan vad som gagnar kunden går igen i allt jag gör.

Oavsett om det är mitt jobb, en namninsamling eller en fråga i fullmäktige. När jag går på försäkringsbolagets dialogmöten gör jag alltid min röst hörd.

Åsa är också en av de som har haft stor nytta av sin försäkring. Som egen företagare skaffade hon en pensionsförsäkring, mest för att hon tyckte att hennes sparande kommit på efterkälken. Men nu, med en längre tids sjukdom bakom sig, är hon mer än nöjd med det beslutet.

– Som egen företagare är du ju din egen arbetsgivare och sköter ditt eget pensionssparande. Om något händer kan det bli väldigt skralt och det var just vad som hände, berättar hon.

Men efter 90 dagars sjukskrivning gick försäkringen in och betalade Åsas pensionssparande. Tack vare det blir hennes pension inte lidande av en längre frånvaro från arbete.

– Jag kan erkänna att jag tidigare inte tänkt så mycket på sådant. Men idag är jag väldigt tacksam. Man vet aldrig vad som kan hända, poängterar hon.

FAKTA Åsa Ahlgren Peters
Yrke: Driver Olympicaskolan
Ålder: 54 år
Bor: Gagnef
Antal år i fullmäktige: 4

FÖRETAG

Inom affärsområde Företag erbjuds bland annat Sak-, liv och sjukvårdsförsäkring för företagare och lantbrukare.

Fokus 2016: Effektiv och proffsig säljprocess med tydligt kundfokus.

Thomas Norgren,
chef Affärsområde Företag.

Positiva resultat bekräftelse på gott jobb

Återigen ett år att glädjas åt. Vi levererade ett resultat som överträffade våra högt ställda mål. Samtliga enheter visar ett positivt resultat, något som tyder på en effektiv process och fortsatt stort förtroende hos våra kunder.

Apropå förtroende så genomförde vi under sommaren en undersökning med 200 slumpvis utvalda aktiebolag. 76 % av dessa visade sig vara kunder hos oss och hela 92 % var nöjda eller mycket nöjda. Det är siffror som avspeglar stor kundnöjdhet bland våra företagskunder. Ett mycket gott betyg.

92%

**AV VÅRA KUNDER
ÄR NÖJDA ELLER
MYCKET NÖJDA I ÅRETS
KUNDUNDERSÖKNING**

”Inget kan slå det **personliga** mötet”

– Det är så viktigt att en kund blir sedd och lyssnad på. Att ha förståelse för situationen och ta sig tid till individen, säger Marie Rapp, fullmäktigeledamot i Mora. Hon känner mycket väl till vikten av bemötande vid skador, till exempel från den dagen då skolan brann.

En höst för några år sedan gick brandlarmet på skolan i Mora där Marie Rapp har sina barn. Alla var tvungna att springa ut hals över huvud, för den här gången var det ingen övning utan en verklig brand. Som tur var skadades ingen, men alla saker som låg kvar i elevernas skåp förstördes i lågorna.

– Den dagen olyckan är framme är det viktigt att allt fungerar som det ska och jag är imponerad över hur väl allt sköttes den gången, säger Marie.

Precis som vid alla bränder eller liknande olyckor kom en skadereglerare först ut till platsen och undersökte omfattningen, för att göra en rapport på skadorna. Sedan följde beslut om ersättning. Det kan låta som en lång process, men det upplevde aldrig Marie.

– Det gick väldigt snabbt och smidigt, trots att vi var så många familjer som drabbats. Branden inträffade på hösten och vi hann gott och väl få ut ersättning till nya vinterjackor innan vintern kom, berättar hon.

Marie Rapp sitter som fullmäktigeledamot för trettonde året och representerar Mora. Något som hon känner sig stolt över.

– Jag brinner för det här med försäkringar och för vikten av dem. Kanske är det för att mitt första jobb var på ett försäkringsbolag och jag har formats av det. Men jag hade också försäkringsansvar på banken där jag jobbade tidigare. Det har alltid legat mig varmt om hjärtat.

Som fullmäktigeledamot vill Marie vara kanalen mellan organisationen och försäkringstagarna. I den bästa av världar önskar hon att kunderna kommer till henne med frågor, funderingar och förslag.

– Det är ju en lite speciell organisationsform Dalarnas Försäkringsbolag har, säger hon. Men jag ser bara fördelar med det. Det som de flesta försäkringstagare kanske tänker på först när det pratas om det kundägda bolaget, att eventuellt överskott går tillbaka till kunderna. Men jag tror inte att alla känner till att det finns ett fullmäktige, och att man som kund faktiskt har möjlighet att påverka om det är någonting man tycker att det borde satsas på.

Det är nu närmare 30 år sedan Marie flyttade till Dalarna från Stockholm, och det är ingenting hon ångrar. Både närheten till naturen och närheten mellan människor är sådant som Marie värdesätter.

– Jag tror det är viktigt att bevara det lokala. Möjligheten att gå in på ett kontor och träffa någon som bemöter en på ett bra sätt. Att inte vara som alla andra där man mer och mer ska sköta allting själv över nätet. Det är lätt att glömma hur viktigt det personliga mötet är. Det är ingenting som kan slå det.

FAKTA Marie Rapp

Yrke: Kamrer, Svenska kyrkan

Ålder: 54 år

Bor: Mora

Antal år i fullmäktige: 13

SKADOR

Inom Skadeavdelningen hanteras alla våra skadeärenden. Verksamheten är indelad i bygg-, person-, motor- och företagsskador.

Fokus 2016: Ännu högre kundnöjdhet.

Ola Berglund,
chef Skadeavdelningen.

Fortsatt nöjda kunder trots krävande år

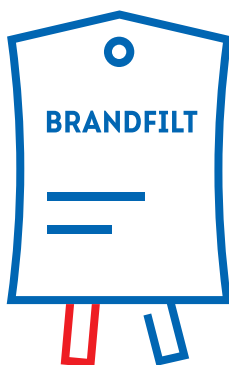
Skadeåret 2016 blev krävande. Antalet skador ökade med hela 13,0 % (6,3 %) till totalt 53 465 (47 303). Främst såg vi öknings inom motor- och lösöre. Följaktligen ökade även den totala skadekostnaden, från 661,5 mkr till 747,4 mkr (13,0 %). Trots ett hårt tryck mätade skadeavdelningen glädjande nog behålla kundnöjdheten på mycket hög nivå. Vi mäter den genom enkäter efter varje avslutad skada. Resultatet sammanställs till ett NKI-index som slutade på 75,3 (73,8), ett mycket gott resultat. Med vår lokala närvaro kan vi möta skadekunden när det behövs och där det behövs. Där skiljer vi ut oss från konkurrenterna och det verkar våra kunder uppskatta.

53465
SKADOR TOTALT UNDER
2016

"Vi är vad **aktieägarna** brukar vara."

- Jag tänkte nog tidigare att Dalarnas var som vilket företag som helst. Men ju mer medveten jag blir om det kundägda, desto bättre tycker jag att det är. Det säger Martin Bengtsson, fullmäktigeledamot från Falun.

Martin Bengtsson sitter i fullmäktige för Dalarnas Försäkringsbolag för sjätte året. Som fullmäktigerepresentant ser han sig som en sluss mellan styrelsen och företags ägare, det vill säga kunderna.

– Vi är vad aktieägarna brukar vara i ett vanligt bolag. Vi bevakar ägarnas intressen. Det är vår uppgift att framföra eventuella klagomål eller om det är något vi tycker missköts. Min uppfattning är att delägarna är väldigt nöjda med Dalarnas, säger han. Vid bolagsstämman och de årliga dialogmöten som Martin brukar delta i, ges fullmäktige information om vad som hänt sedan sist och det diskuteras bland annat vad företaget bör satsa på och inte.

– Som delägare kan du ju påverka inriktningen. Om vi till exempel får veta att en viss typ av olycka har ökat diskuterar vi vad vi kan göra åt det. Vi pratar mycket om skadeförebyggande, berättar Martin.

Martin är lantbrukare och äger en gård med potatisodling och mjölkkor. Han vet hur viktigt det är att förebygga skador. Det mesta på en gård kräver ständigt underhåll för att inte vara en fara för djur och människor, samt för att inte riskera att det dagliga arbetet stannar av. Men då och då görs också grundligare säkerhetskontroller.

– Vartannat år är det till exempel elbesiktning. Då kommer en besiktningsman ut och vi går runt gården för att undersöka allting. Främst letar man efter brandrisker. Det kan vara trasiga sladdar och uttag eller något som är feldimensionerat. Men det kan också vara lampor som inte fungerar och liknande, små saker kan också ställa till med skador, berättar Martin.

Han har anlitat Dalarnas Försäkringsbolag för att göra besiktningarna och tycker att det har fungerat väldigt bra. Om något behöver åtgärdas tar han sedan dit en hantverkare eller elektriker. Denne skickar sedan ett intyg till Dalarnas att allt är i sin ordning igen. För Martins del har det varje gång gått smidigt och enkelt.

– Jag tycker att Dalarnas har skött det jättebra. De kommer alltid med konkreta och handfasta tips på vad vi ska göra för att undvika skador och olyckor. Det kan vara väldigt enkla saker men det fungerar, konstaterar Martin.

FAKTA Martin Bengtsson

Yrke: Lantbrukare, Sundborns Lantbruk

Ålder: 39 år

Bor: Sundborn utanför Falun

Antal år i fullmäktige: 6

SKADEFÖREBYGG

På enheten för Skadeförebygg är man specialiserade på risker inom vatten, trafik, inbrott och brand.

Fokus 2016: Sänkt skadefrekvens och att genom vår kompetens bidra till ännu högre kundnöjdhet.

Roger Andersson,
chef Skadeförebygg.

Skadeförebygg breddar verksamheten

Vi arbetar för sänkt skadefrekvens på brand, vatten, inbrott och trafik, riktat till alla våra kundgrupper. Under året har även naturskador tillkommit som ett nytt fokusområde.

Vi arbetar genom rådgivning och information. Detta sker via såväl telefon som fysiska möten i form av formella besiktningar, besök och olika typer av evenemang.

För att stärka våra kundrelationer och öka vårt genomslag har vi under året bland annat arrangerat och/eller deltagit i ett antal större event.

Antalet vattensskador och bränder som drabbar våra kunder minskar kontinuerligt. Jag är övertygad om att det är vårt skadeförebyggande arbete på det här området som gett resultat.

1400

**KUNDER BESÖKTES
UNDER ÅRET**

Tillsammans skapar vi hållbar trygghet

Ekonomisk trygghet vid en skada, omtanke om bankkunders ekonomi, liv- och pensionsförsäkringskunders tryggade ålderdom, det är hållbar trygghet för oss på Dalarnas Försäkringsbolag. Vi förebygger skador för att värna miljön och hålla skadekostnaderna nere. Ett omfattande engagemang har också vuxit fram med målet att minska riskerna och skapa trygghet i den omgivning där människor lever och verkar.

Marie Eriksson, kommunikationschef och hållbarhetsansvarig på Dalarnas Försäkringsbolag.

– Strävan efter ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet är en naturlig del av vår verksamhet och vardag. Det gäller både inom bolaget och för kundernas räkning, exempelvis genom rådgivningen på bankområdet

och vår omfattande skadeförebyggande verksamhet. Som kundägt bolag är det också naturligt för oss att engagera oss för länets utveckling genom stöd till föreningar och organisationer. Samtidigt är affärsmässighet en ledstjärna, eftersom de värden vi skapar går tillbaka till dalfolk, tillsammans vill vi skapa trygghet och möjligheter.

Etik

Bolagets övergripande värderingar – ärlighet, kompetens, trygghet och omtanke – lägger grunden för hållbarheten ur ett etiskt perspektiv. Våra etiska riktlinjer är det grundläggande styrdokumentet, som reglerar hur våra medarbetare förväntas agera i sin yrkesroll. Där framgår bland annat att vi tar avstånd från all form av korruption och mutor. Varje medarbetare kan vända sig till närmaste chef vid misstanke om eventuella oegentligheter, som komplement finns även en visselblåsarfunktion där den som så önskar kan göra en anonym anmälan. Eventuella anmälningar på detta tema utreds grundligt.

Här hämtas skrot och farligt avfall från Sundborns lantbruk – en av de många gårdar som får besök varje år genom ett samarbete med Håll Sverige Rent.

Miljö

Vi strävar efter att förebygga skador, minska miljöpåverkan i våra interna arbetssätt och sponsrar olika initiativ som gynnar miljön. Allt i syfte att hushålla med resurser, minska avfallsmängderna och utsläppen till luft och vatten. Varje skada som inte inträffar är en vinst för miljön – mindre energi, material och andra resurser behövs. Även transporterna och avfallet minskar eller undviks helt. Störst miljöpåverkan har vatten-, brand- och motorskador. En villabrand orsakar ungefär samma koldioxidutsläpp som att köra bil fyra varv runt jorden. Därför ligger vårt största fokus på skadeförebyggande arbete inom dessa områden. Vi arbetar också ständigt för minskade koldioxidutsläpp genom tjänsteresor.

Några exempel på insatser:

- Vi gör ungefär 1000 hembesök hos villaägare varje år, med genomgång av vatten-, brand och inbrottssäkerhet, alla får dessutom ett vattenlarm vid besöket. Ett antal kunder ringer oss varje år och berättar att de sluppit en skada den här vägen.
- Under året pratade vi skadeförebygg för omkring 1 600 personer på olika föreläsningar, främst personer yrkesverksamma inom åkerinäringen, byggnads- och fastighetsbranschen. Vi arrangerade även Dalarnas Byggforum för första gången, en mötesplats för byggbranschen i länet. Tidigare har våra skadeförebyggare bjudit in till lokala vattenskadeseminarier. Nu hölls en större mässa med seminarier på tema vattenskadesäkerhet, på plats fanns även ett 40-tal utställare.
- Vi samarbetar långsiktigt med Håll Sverige Rent, bland annat genom hämtningen av skrot ute på lantbruken i Dalarna varje vår.
- Vi minimerar våra flyg- och bilresor, och reser med tåg när det är lämpligt.
- Vi använder grön el i verksamheten. Det innebär att den kommer från förnybara källor, dvs sol, vind, vatten och biobränsle.
- Vi ställer också krav på våra samarbetspartners när det gäller miljöhänsyn vid reparationer ersatta av oss.

Utsläppen från verksamheten har minskat
Mängden koldioxid som släpps ut genererat av bolagets tjänsteresor, elförbrukning och

uppvärmning har minskat från 114 676 kg 2014 till 99 433 kg 2015.*

Effektivt arbete ger färre vattenskador och bränder

2014 uppstod 25 bränder med en skadekostnad på över 50 000 kr i någon av de 47 781 villor som är försäkrade hos oss. Året därpå* blev det också 25 bränder, i ett bestånd som ökat till 48 017 villor.

Antalet vattenskador har minskat rejält. 2014 uppstod 1212 skador i någon av de 47 781 villor som är försäkrade hos oss. 2015* blev det 1048 skador samtidigt som antalet försäkrade villor ökat till 48 017 villor.

**Utfall avseende 2016 tas fram efter årsredovisningens tryck och presenteras i nästkommande års utgåva.*

Ekonomi

Dalarnas Försäkringsbolag investerar kapital i bolag över hela världen. Dessa bolag bör hantera risker och möjligheter kring affärsetik, miljö och sociala frågor på ett ansvarsfullt sätt. Under 2016 anställdes en kapitalförvaltare på heltid som bland annat arbetat fram ett nytt regelverk för ansvarsfulla investeringar. Genom att metodiskt undersöka den ekonomiska hållbarheten i de bolag Dalarnas Försäkringsbolag investerar i, strävar vi efter att främja den ekonomiska hållbarheten i samhället.

En annan del av vår ekonomiska hållbarhet är ansvarsfull kreditgivning, som innebär att i all kreditberedning göra en riskbedömning vad gäller både betalnings-

förmåga och värdet av eventuella säkerheter – både för bolagets och den enskilda individens bästa.

Vi ser det också som vårt uppdrag att hantera driften av bolaget på ett sådant sätt att premierna kan hållas så låga som möjligt och att vi samtidigt säkrar tillräckligt kapital för att kunna hantera en riktigt omfattande skadesituation i Dalarna.

Socialt

Internt strävar vi efter att skapa en god och säker arbetsmiljö. Arbetsmiljö- och hälsoarbetet ska främja det friska, förebygga sjukdom och olycksfall. Vår övertygelse är att medarbetare som mår bra ger den bästa leveransen till våra kunder.

Några exempel på insatser:

- Bolagets chefer utbildas för att bidra till bästa möjliga arbetsmiljö.
- Aktiviteter och föreläsningar på tema hälsa och friskvård erbjuds löpande.
- Alla medarbetare får årligen ett friskvårdsbidrag att nyttja för valfria aktiviteter, inför 2017 har vi utökat detta bidrag.

Externt stödjer och samarbetar vi med en mängd organisationer och föreningar i Dalarna, som är med och bidrar till ett tryggare och mer aktivt Dalarna. Kundundersökningar visar att dalfolket uppskattar denna sponsring, men också att vi behöver göra våra insatser mer kända. Som kundägt bolag är det viktigt att nå ut med de satsningar vi gör.

Några exempel på vårt stöd i länet:

- Reflexvästar till barn på alla förskolor i Dalarna.
- Reflexvästar och reflexbrickor till asylboenden och flyktförläggningar.
- Sponsring av cirka 150 föreningar i länet. Framför allt inom kultur och breddidrott, men även elitidrott.
- Stöd till organisationer med lokal, social verksamhet som Friluftsförbundet (integration), FUB Dalarna (handikappade), Glimma Barn och Ungdom (ungdomars hälsa) och Rädda Barnen Dalarna (trygghet i utsatta områden).
- Medlemskap i ett flertal företagarföreningar och branschorganisationer för att stödja tillväxten, företagandet och utvecklingen i Dalarna.

Ett exempel på vårt stöd till länet var sommarens läger i Tandådalen som arrangerades av FUB Dalarna (Föreningen för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna). Dalarnas var med och möjliggjorde vistelsen. På plats för att bidra till upplevelserna fanns bland annat Räddningstjänsten och polisen i Malung-Sälen.

Samverkan som stärker Dalarnas Försäkringsbolag

Dalarnas Försäkringsbolag äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala - Dalarnas Försäkringsbolag har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. AKTIEINNEHAV I LÄNSFÖRSÄKRINGAR AB

Dalarnas Försäkringsbolag äger 6,8 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Dalarnas Försäkringsbolags konsolideringskapital.

2. STYRKAN I VARUMÄRKET

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Kantar Sifos anseendeundersökning 2016 visar att Länsförsäkringar har det femte högsta anseendet av alla svenska företag - en lista som toppas av Volvo och Ikea. Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag - den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

3. LIV- OCH PENSIONS FÖRSÄKRING

Länsförsäkringar erbjuder liv- och pensionslösningar till företag och privatpersoner. Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och

oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars fondutbud består av 39 fonder med eget varumärke och 49 externa fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Fondlivbolaget förvaltar 114 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv är länsförsäkringsgruppens livförsäkringsbolag för traditionell förvaltning. Bolaget ägs av Länsförsäkringar AB men drivs enligt ömsesidiga principer med vinstutdelningsförbud. I Länsförsäkringar Liv sker ingen nyteckning, men här förvaltas traditionell livförsäkring som är tecknad före stängningen i september 2011. Under 2016 har arbetet med att erbjuda kunder möjligheten att villkorsändra försäkringar till Nya Trad fortsatt. Mottagandet från de som hittills fått erbjudandet har varit positivt och villkoren för 41 procent av kunderna har ändrats.

4. BANKVERKSAMHET

Länsförsäkringar Bank är Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten, som enbart finns i Sverige, har en god tillväxt i volymer och lönsamhet och hög kreditkvalitet. Banken erbjuder privatpersoner, lantbrukare och småföretagare ett brett utbud av banktjänster. Strategin utgår från länsförsäkringsgruppens stora kundbas, Länsförsäkringars starka varumärke och kundägandets principer.

Länsförsäkringar Bank är ett helägt dotter-

bolag till Länsförsäkringar AB. I bankkoncernen ingår förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank också dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek, Länsförsäkringar Fondförvaltning och Wasa Kredit.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda kunder på privatmarknaden.

5. DJUR- OCH GRÖDAFÖRSÄKRING

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som specialistkunskap, djurvänlighet och empati byggt ett mycket starkt dottervarumärke till Länsförsäkringar. Agria har ett nära samarbete med flera djurägarorganisationer. Verksamheten växer sig även allt starkare på marknader utanför Sverige - idag Storbritannien, Norge och Danmark. Under 2016 startade Agria också verksamhet i Finland.

6. HÄLSA

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och grupp-försäkringsområdet. Länsförsäkringar är marknadsledande inom sjukvårdsförsäkring.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsotjänster. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa.

7. STABIL ÅTERFÖRSÄKRING TILL LÄGRE KOSTNAD

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Dalarnas Försäkringsbolag betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar Dalarnas Försäkringsbolags kunder.

8. ÖVRIG SAMVERKAN

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa båda bolag deltar Dalarnas Försäkringsbolag med ägarandelarna 5,6 respektive 4 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Dalarnas Försäkringsbolag och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. GEMENSAM UTVECKLING

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete för att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och öka värdet för kunderna.

Ett antal fokusområden har arbetats fram tillsammans med länsförsäkringsbolagen. De finns inom områden där större förflyttningar behöver genomföras för att möta länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier. Fokusområdena hanterar förändringar inom kundmötet, erbjudandet och beslutsstöd.

Extra fokus på digitala förflyttningar och förenklade erbjudanden

Under 2016 levererades gemensam utveckling för cirka 400 Mkr. Mycket av arbetet har fokuserats på de digitala kanalerna, både i form av tjänster som direkt kan användas av kunden,

men också i form av initiativ som förbereder kommande förflyttningar. Exempelvis har produkter förenklats och informationshanteringen förbättrats. Här följer några exempel på leveranser och arbete:

- Länsförsäkringars inloggade kundmöte, kundens "Mina sidor" på internet, har fått ett helt nytt utseende enligt Länsförsäkringars nya visuella intryck. Startsidan har gjorts tydligare, navigeringen är enklare och det finns också möjlighet att publicera nyheter via så kallade puffar på startsidan. "Mina sidor" är nu också responsiva; layouten anpassas till den skärm eller enhet kunden använder.
- Förbättringar på internet för motorförsäkringar. Försäkringsinformationen är nu mer detaljerad, det är enklare att göra en skadeanmälan och kunden får också erbjudande om att teckna vagnskadeförsäkring då garantin är på väg att upphöra.
- Det är nu möjligt för tjänsteföretag att göra intresseanmälan och att teckna försäkring på internet, även för gravid- och barnförsäkring är det möjligt att göra intresseanmälan.
- Fondbyten på internet har förenklats, de kan göras på samma sätt som i Länsförsäkringars app. Kunderna kan nu också via internet förbereda ett rådgivningsmöte avseende tjänstepension.
- Appen har förbättrats i flera steg med bland annat nytt utseende. Med hjälp av en navigator har hanteringen av sparande förenklats, via karta kan kunden hitta vårdgivare under resa och meddeladehanteringen har utökats och förenklats.
- Kunderna kan nu på "Mina sidor" digitalt signera ett medgivande för autogiro.
- Gemensamma arbetssätt för skadekundmötet har levererats, det gäller bygg- respektive inbrottskador.
- Arbetet med ett nytt modernare systemstöd för hantering av försäkringsprodukter fortsätter intensivt. Omfattningen är boende, båt, rese- och olycksfallsförsäkringar och det är ett viktigt steg i arbetet med att förenkla kunderbjudanden och lösningar men också för att kunna erbjuda fler digitala tjänster för de aktuella produktområdena. Det nya systemstödet kommer att börja användas i inledningen av 2017.
- Motsvarande förenklingar av produkter och erbjudanden görs också för företags- och lantbruksförsäkringar. Syftet är att förbereda en kommande förflyttning till det nya systemstödet och att möjliggöra fler digitala tjänster och digital distribution.

- En ny tariff för försäkring av tunga lastbilar är på väg att komma på plats. Arbete med införande i systemstöden pågår och den planeras att tas i bruk samband med förnyelser från och med april 2017. För motorförsäkringar pågår också arbetet med nytt verktyg för bilklassning, leverans i januari 2017. Klassificeringen är nödvändig för prissättning och verktyget ersätter det stöd som tidigare levererades av Trafikförsäkringsföreningen.
- Informationshanteringen har förbättrats under året. Genom det har uppföljning och analys ur ett kundperspektiv och av sakförsäkringsaffären förenklats och förbättrats. Till exempel är nu möjligt att på övergripande nivå göra en samlad uppföljning av hela sakförsäkringsbeståndet, för motorförsäkringsbeståndet går det att göra på detaljerad nivå. Arbete med att kunna utnyttja informationen för marknadsföring och -bearbetning pågår, ett nytt verktyg för kampanjhantering är anskaffat.
- Arbetet med att säkerställa att länsförsäkringsbolagen kan rapportera enligt Solvens II-kraven har fortsatt, bland annat med stöd för kvartalsrapportering och med utökade rapporter.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Dalarnas Försäkringsbolag får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för 2016 bolagets 170:e verksamhetsår.

FÖRETAGSBESKRIVNING

Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905), som startade den 24 mars 1846, har idag 151 485 (148 778) försäkringstagare, som tillsammans äger bolaget.

Målsättningen för Dalarnas Försäkringsbolag är att ge ägarna ekonomisk trygghet och säkerhet genom att tillhandahålla prisvärda försäkringar och finansiella tjänster.

"Länsförsäkringsgruppen" är en samverkan mellan 23 självständiga länsförsäkringsbolag, alla ägda av sina kunder. Dalarnas Försäkringsbolag är ett av dessa länsförsäkringsbolag. För länsförsäkringsbolagens gemensamma service och utvecklingsverksamhet äger bolagen tillsammans Länsförsäkringar AB. I helägda dotterföretag till Länsförsäkringar AB (LFAB) bedrivs livförsäkring, bank- och fondverksamhet, industriförsäkring samt djur- och grödaförsäkring.

I egen koncession tecknar Dalarnas Försäkringsbolag försäkring avseende sjuk, olycksfall, motorfordon, trafik, fartyg med begränsning till fritidsbåtar, allmän ansvarighet, annan förmögenhetsskada samt rättsskydd.

I Dalarnas län är det Dalarnas Försäkringsbolag som har kundkontakterna och som svarar för försäljning och kundservice av gemensam (förmedlad) verksamhet – när det gäller länsförsäkringsgruppens samtliga försäkrings- och banktjänster exklusive viss skadereglering avseende personskador och vissa Agria-produkter.

Länsförsäkringsbolagen arbetar nära kunderna. Genom att vi samarbetar får vi den produktbredd, finansiella styrka och de specialistkunskaper som behövs för att tillgodose olika kunders behov.

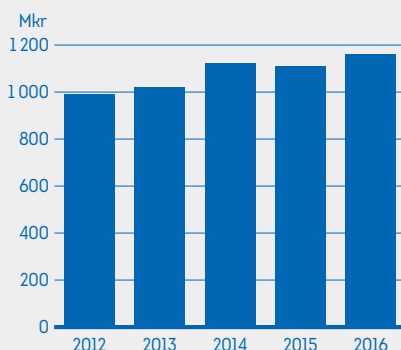
RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Försäkringsrörelsen

Premieinkomsten brutto uppgick till 1 278,7 Mkr (1 232,9). Premieinkomst i direkt försäkring ökade med 43,2 Mkr (48,1) medan mottagen återförsäkring ökade med 2,6 Mkr (-281,0). Ökningen av premieinkomsten är fördelad över alla försäkringsgrenar utom inom trafik där vi har gjort en premiesänkning för personbil. Kostnaden för premier för avgiven återförsäkring uppgick till 96,0 Mkr (100,9). Premieintäkt f.e.r. ökade med 4,6 % till 1 160,7 Mkr (1 110,0).

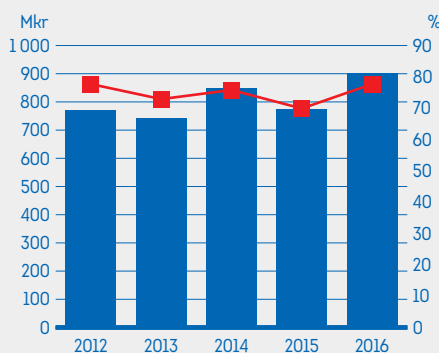
Under verksamhetsåret inträffade 53 465 skador vilket är 6 162 fler än 2015. Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återför-

Premieintäkter

säkring minskade med 170,0 Mkr till 817,1 Mkr (987,1) och de försäkringstekniska avsättningarna för oregrerade skador ökade till 2 339,9 Mkr (2 305,5). Återförsäkrarens andel i försäkringsersättningar uppgick till -50,2 Mkr (-18,0). Avvecklingsresultatet uppgick till 69,8 Mkr (62,6), medan återförsäkrarens andel uppgick till -75,7 Mkr (-45,1). Försäkringsersättningar i direkt försäkring ökade med 121,8 Mkr och uppgick till 815,8 Mkr (694,0). Försäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter uppgick till 126,0 Mkr (187,6). Tekniskt resultat efter återbäring och rabatter uppgick till -94,8 Mkr (-58,6), av detta avser 120,0 Mkr (150,0) avsättning till framtida återbäring.

Skadekostnader (f.e.r)

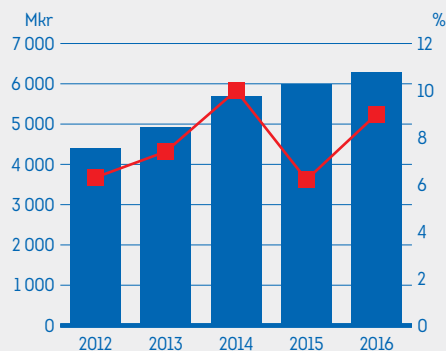

Kapitalförvaltning

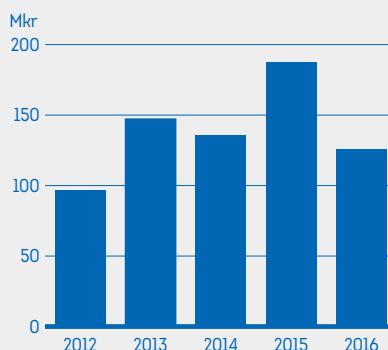
Placeringsstillgångarna uppgick till 6 286,4 Mkr (5 842,1) vid verksamhetsårets slut. Marknadsvärdet på placeringsstillgångarna inklusive likvida medel uppgick till 6 512,6 Mkr (6 002,9).

Den totala avkastningen på placeringsstillgångar uppgick till 541,4 Mkr (335,4). Den svenska ränteportföljen gav en avkastning på 2,6 % (0,4) och utländska ränteportföljen avkastade 5,9 % (-0,7). Aktieplaceringar har under året haft en totalavkastning på 15,5 % (4,5). Private Equity och övriga strategier avkastade 6,2 % (7,1) och strategiska placeringar (fastigheter och aktier i LFAB) avkastade 14,7 % (12,8). Den totala kapitalavkastningen på hela portföljen uppgick till 9,0 % (6,2) varav direktavkastningen var 0,77 % (1,42).

Placeringsstillgångar och avkastning

Tekniskt resultat före rabatter

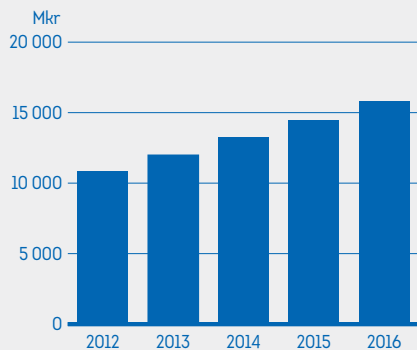

Liv och Bank

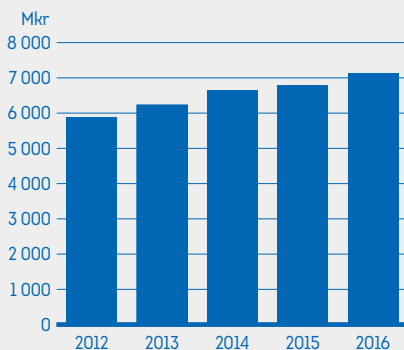
Bolagets förmedlade verksamheter liv och bank genererade följande resultat under verksamhetsåret, livförsäkringsverksamheten 0,4 Mkr (1,4) och bankverksamheten 8,4 Mkr (12,0). Anledningen till resultatförsämringen inom livförsäkringsverksamheten beror på att vi under 2016 har en mindre fördelaktig ersättningsmodell. Resultatförsämringen inom bankverksamheten beror på ökade driftskostnader då vi anställt mer personal. Bankvolymerna ökade med 1 326 Mkr (1 218) till en total volym på 15 787 Mkr (14 460) medan det totala försäkringskapitalet på liv ökat med 328,6 Mkr till 7 135 Mkr (6 806).

Liv och bankverksamheterna redovisas som övriga intäkter och kostnader i resultaträkning- en under rubriken Resultat förmedlad affär.

Bankvolym

Livförsäkringskapital

Resultat

Koncernens resultat före skatt uppgick till 419,3 Mkr (259,0) och efter skatt till 366,7 Mkr (242,0). Skatt på året resultat uppgick till 52,6 Mkr (17,0).

Resultatutvecklingen i övrigt samt ekonomisk ställning framgår av femårsöversikten längre fram i årsredovisningen.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skade- procenten f.e.r på 74,8 % (74,0) under senaste 5-årsperioden återspeglar försäkringsrisken.

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen tecknar bolaget återförsäkring. Återförsäkringskyddet beskrivs mer ingående i not 2.

Den mottagna återförsäkringsaffären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premie- inkomsten uppgick under verksamhetsåret till 73,1 Mkr (70,5) eller 5,7 % (5,7) av premie- inkomsten i direkt försäkring. Största risken i mottagen affär bedöms vara andelen i Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i Nordiska Kärnförsäkrings- poolen uppgår för bolagets del till 3,0 MEUR.

Marknadsrisker

I vår kapitalförvaltning har vi identifierat placeringssrisker bestående av kursrisk, valutarisk, koncentrationsrisk, fastighetsrisk samt ränterisk. I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

Dotterföretag

Dalarnas Försäkringsbolag har ett dotterföretag. Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB. Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB äger tillsammans med ytterligare 20 länsbolagsanknutna dotterföretag Humlegården Fastigheter AB, och tillsammans med ytterligare 4 länsbolagsanknutna bolag Lansa Fastigheter AB. Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolags ägarandel i Humlegårdsbolaget uppgår till 11,2 % (11,2) och i Lansa 26,1 %. Se vidare not 17.

Intressebolag

Dalarnas Försäkringsbolag har ett intresse- bolag. Länsförsäkringar Secondary PE Invest-

ments S.A som ägs tillsammans med 9 läns- bolag. Dalarnas Försäkringsbolag ägarandel uppgår till 35,1 % (35,1). I Dalarnas Försäkrings- bolags Förvaltnings AB är Lansa Fastigheter AB ett intressebolag med ägarandel 26,1 %. Se vidare not 18.

INFORMATION OM ICKE-FINANSIELLA RESULTATINDIKATORER

HÅLLBARHET

Strävan efter ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet är en naturlig del av vår verksamhet. Både för egen del inom bolaget och för kundernas räkning, när det gäller såväl rådgivningen på bankområdet som vår omfattande skadeförebyggande verksamhet. Som kundägt bolag är det också angeläget för oss att engagera oss för länets utveckling genom stöd till föreningar och organisationer. Samtidigt är affärsmässighet en ledstjärna, eftersom de värden vi skapar går tillbaka till dalfolket, tillsammans vill vi skapa trygghet och möjligheter.

Det etiska perspektivet

Bolagets övergripande värderingar - ärlighet, kompetens, trygghet och omtanke - lägger grunden för hållbarheten ur ett etiskt perspektiv. Våra etiska riktlinjer är det grundläggande styrdokumentet, som reglerar hur våra medarbetare förväntas agera i sin yrkesroll. Där framgår bland annat att vi tar avstånd från all form av korruption och mutor. Varje medarbetare kan vända sig till närmaste chef vid misstanke om eventuella oegentligheter, som komplement finns även en visselblåsarfunktion där den som så önskar kan göra en anonym anmälan. Eventuella anmälningar på detta tema utreds grundligt. I vår verksamhet är det av största vikt att våra kunder känner förtroende för hur bolaget och dess medarbetare hanterar den enskildes behov och den information som delges bolaget. I samband med anställning sker en grundlig genomgång av de etiska riktlinjerna. Genomgången avslutas med att den enskilde medarbetaren får underteckna en förbindelse där man bekräftar att man tagit del av de etiska riktlinjerna och förbinder sig att följa desamma. Varje år genomförs en genomgång av dessa riktlinjer inom alla grupper i bolaget för att uppdatera medarbetarna på vilka regler som gäller.

Det miljömässiga perspektivet

För försäkringsverksamheten är den globala uppvärmningen en finansiell risk. Det är ett av skälen till att vi strävar efter att förebygga skador, minska miljöpåverkan i våra interna arbetssätt och sponsrar olika initiativ som gynnar miljön. Allt i syfte att hushålla med resurser, minska avfallsmängderna och utsläppen till luft och vatten. Varje skada som inte inträffar är en vinst för miljön – mindre energi, material och andra resurser förbrukas. Störst miljöpåverkan har vatten-, brand- och motorskador. Därför ligger vårt största fokus på skadeförebyggande arbete inom dessa områden. Vi arbetar också ständigt för minskade koldioxidutsläpp genom hur vi väljer att resa i tjänsten. Bolagets miljöpolicy utgör ramverket för allt vårt miljöarbete.

Det ekonomiska perspektivet

Dalarnas Försäkringsbolag investerar kapital i bolag över hela världen. Dessa bolag bör hantera risker och möjligheter kring affärsetik, miljö och sociala frågor på ett ansvarsfullt sätt. Genom att metodiskt undersöka den ekonomiska hållbarheten i de bolag vi investerar i, strävar vi efter att främja den ekonomiska hållbarheten i samhället. Arbetet med ansvarsfulla investeringar utgår från de internationella konventioner som Sverige har undertecknat inom miljö, mänskliga rättigheter, barnarbete, arbetsrätt, korruption samt kontroversiella vapen (kärnvapen, klustervapen och personminor).

En annan del av vår ekonomiska hållbarhet är ansvarsfull kreditgivning, som innebär att i all kreditbedömning göra en riskbedömning vad gäller både betalningsförmåga och värdet av eventuella säkerheter både för bolagets och den enskilda individens bästa. Vi ser det också som vårt uppdrag att hantera driften av bolaget på ett sådant sätt att premierna kan hållas så låga som möjligt och att vi samtidigt säkrar tillräckligt kapital för att kunna hantera en riktigt omfattande skadesituation i Dalarna.

Det sociala perspektivet

Internt strävar vi efter att skapa en god och säker arbetsmiljö. Arbetsmiljö- och hälsoarbetet ska främja det friska, förebygga sjukdom och olycksfall. Ingen form av diskriminering, mobbning eller annat nedsättande beteende är acceptabelt, något som också framgår

tydligt i våra etiska riktlinjer. Vår övertygelse är att medarbetare som mår bra ger den bästa leveransen till våra kunder.

Externt stödjer och samarbetar vi med organisationer och föreningsliv i Dalarna, som är med och bidrar till ett tryggare, hälsosammare och mer aktivt län.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

Under året

Inom personalområdet har seminarier anordnats under året med fokus på hälsa, välmående och inspiration.

Rekrytering av nya medarbetare har kontinuerligt pågått för att främst ersätta de naturliga avgångarna i bolaget men även förstärkning på bland annat skaderegleringsavdelningen. Vi kan glädjas åt att vi är en attraktiv arbetsgivare på arbetsmarknad då vi i ansökningar får många och kvalificerade sökanden. Vilket är ett kvitto på att vi har ett starkt varumärke och ett gott rykte.

Kompetens och kunskande är en förutsättning för långsiktig konkurrenskraft. Vår omvärld ställer krav på vår verksamhet i form av direktiv, lagar och regler samt att våra kunder kräver ett professionellt, kompetent och effektivt bemötande. Dalarnas Försäkringsbolag måste säkerställa att chefer och medarbetare har rätt kompetens och kan utföra sina arbetsuppgifter enligt våra fastställda riktlinjer och instruktioner. För detta krävs ständig kompetensutveckling för våra anställda. Att driva denna utveckling kräver ett bra och tydligt ledarskap. Under året har cheferna genomgått utbildning och haft chefsseminarium för att stärka ledarskapet i bolaget.

Inom affärsområde privat har försäljningstillväxten fortsatt inom sakförsäkring, vilket är ett bevis på att våra kunder tycker att vi har attraktiva erbjudanden. Konkurrensen inom hem/villaförsäkring är fortfarande påtaglig men även under 2016 har vi ökat antalet försäkringar, 1 322 st, och även tagit marknadsandelar, 67,2 % jmf med 66,2 % vid utgången av 2015. Totalt ökade premievolymen inom hem/villa försäkring med 7,3 Mkr. Inom olycksfallsförsäkring fortsätter tillväxten under 2016 och uppgick till 7,1 Mkr och antalet försäkringar ökade med 2 984 st. Anledningen till den stora ökningen är att vi övertaget nyförsäljningen av en olycksfallsprodukt från Länsförsäkringar Sak AB. Privatmotorförsäkringar fortsätter att öka såväl i antal som i marknadsandel. Marknadsandelen

ökade med 0,8 % till 65,0 %, antalet försäkringar med 5 952 st och premievolymen med 15,1 Mkr. Totalt uppgår premievolymen inom privatmarknaden till 751 Mkr.

Inom affärsområde företag har vi noterat fortsatt väldigt låga annullationsnivåer och likaså fortsatt försäljningstillväxt vilket vittnar om att våra kunder är nöjda. Premiebeståndet ökade med 19,3 Mkr varav motorförsäkringar med 7,3 Mkr. Antalet företagsförsäkringar ökade med 424 st och företagsmotorförsäkringar med 2 087 st. Marknadsandelarna inom företagsmotor är oförändrat mellan 2015 och 2016 på 61,5 %.

Inom vår bankverksamhet har fokus i år varit på kundmötet och att kvalitetssäkra vårt kundmöte. Affärsvolymen inom bank har vuxit med 9,2 % och antalet kunder inom banken har ökat med 1 919 st till 44 523 st.

2016 blev ett sämre skadeår än 2015 mätt i ekonomiska termer och även i antal skador. Vi klarade oss dessbättre nästan helt ifrån stor-skador, vilket avspeglas främst i företagsaffärens skaderesultat. På privatsidan är skadekostnaden 7 % högre medan premieintäkten endast har ökat med 4 %. Det är privatmotor som står för den största ökningen både antal skador och medelskadekostnaden har ökat.

2016 var som en lång berg- och dalbana där finansmarknaden drevs huvudsakligen av politiska händelser. Inledningen på året var svag. Turbulens på den kinesiska marknaden fick börserna att backa kraftigt under de två första månaderna. Under andra halvåret återhämtade sig marknaderna trots stora politiska överraskningar, där Storbritanniens beslut att lämna EU och Donald Trumps seger i det amerikanska presidentvalet var det som dominerade nyhetsbilden. Centralbankerna hade under hela 2016 fullt upp med att stödja obligationsmarknaderna. Centralbanksmöten och viktiga politiska händelser rapporterades löpande och kulminerade under november/december där utvecklingen i krisande Italien och centralbanksbesked från ECB/FED fick stor uppmärksamhet. Positiva tecken vad gäller tillväxten i världsekonomin och vinstutveckling för företagen såg till att aktier, ur globalt perspektiv, hade ett starkt år. Totalt uppgick avkastningen i förvaltningen till 9,0 % (6,2) under året.

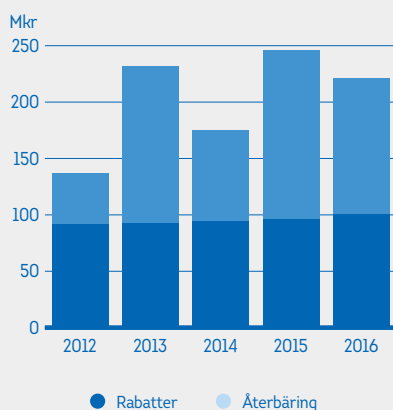
1 januari 2016 började Solvens II regelverket att gälla fullt ut. Framförallt är det kvantitativ

rapportering som tillkommit under 2016. Bolaget började med en Dag 1-rapportering som är ingångsvärden enligt Solvens II, den rapporteringen bestod av en kvalitativ rapport samt en kvantitativ rapport. Därefter har bolaget rapporterat in kvantitativa kvartalsrapporter till Finansinspektionen. Under året har också den Egna Risk och Solvensanalysen genomförts och skickats in till Finansinspektionen. Under 2017 kommer bolagets första årsrapportering per 2016-12-31 att rapporteras, vilken är betydligt mer omfattande än kvartalsrapporterna. I april kommer bolaget att publicera en Solvens- och verksamhetsrapport på bolagets hemsida enligt krav från Finansinspektionen och EIOPA samt rapportera in en Beskrivande rapport (RSR).

Återbäring

Under året har en avsättning till återbäring gjorts på 120 Mkr (150). Avsikten är att betala ut återbäring under 2018.

Rabatter och återbäring

Efter verksamhetsårets utgång

Inga större skadehändelser har inträffat efter verksamhetsårets slut utan skadeutfallet är normalt för årstiden.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

2016 var ett ovanligt år där politik och centralbankernas agerande satte agendan för finansmarknaden snarare än bolagens verkliga utveckling och framtidsutsikter. För 2017 förväntas att den globala ekonomin stärks i långsam takt. Färska ekonomiska statistik för Q4 2016 och inte minst bolagsrapporterna för

samma period visar på tydliga positiva tecken. Trumps seger i det amerikanska presidentvalet har orsakat stigande räntor på en förväntan om högre inflation. Räntorna har stigit inte bara i USA men även globalt. Detta har redan orsakat negativ avkastning på långa obligationsinvesteringar – en trend som mycket väl kan fortsätta under 2017. I dagsläget är det mycket svårt att beräkna effekterna av Trumps politik som helhet eftersom det än så länge är oklart vilka frågor som kommer prioriteras, exakt hur förslagen kommer att se ut samt vad som går igenom i kongressen. Därmed blir det svårt att sja om den amerikanska aktiemarknadens förväntade utveckling 2017, ur ett historiskt perspektiv är dock amerikanska aktier förhållandevis högt värderade. Europas ekonomi utvecklas ungefär som väntat. Framåtblickande indikatorer har stärkts men fortsatta strukturella problem gör att vi inte tror på en tilltagande tillväxt i Europa. Arbetsmarknaden fortsätter att stärkas men det finns fortfarande betydande lediga resurser som gör att lönerna inte kommer att stiga och därmed fortsätter även inflationen vara måttlig. Den europeiska aktiemarknaden utvecklades inte lika bra som omvärlden under 2016 mot en bakgrund av ökad politisk risk. Med val i Nederländerna, Frankrike och Tyskland under 2017 där EUs/EMUs framtid står på spel förväntas risknivån för europeiska aktier fortsatt vara hög. Vi bedömer att den svenska konjunktursituationen fortsätter att förbättras men att tillväxttakten kommer att sjunka i takt med att resursutnyttjandet normaliseras. Vi befinner oss nu i högkonjunktur. Arbetsmarknaden förbättras men sysselsättningen ökar nu i en långsammare takt. En hämmande faktor är att bristen på arbetskraft är stor och fortsätter att öka. Vi tror att Riksbanken höjer räntan först 2018. Den mycket svaga svenska kronan kommer att stärkas först när Riksbanken antyder att de inte längre kommer att göra penningpolitiken mer expansiv. En fortsatt stabil konjunkturbild ger stöd till börserna men ränteuppgång och förändrad finanspolitik i USA gör att nya sektorer kan bli intressanta.

Våra marknader är alltid under stark konkurrens där alla aktörer, försäkringsbolag såväl som banker, erbjuder helhetslösningar till kunderna inom såväl privat- och företagsmarknaden. Avgörande för att nå framgång kommer bland annat att vara de som erbjuder det bästa kundmötet och möter flest kunder.

Vår ambition är att sätta kundens behov i centrum och att vi är tillgängliga och levererar hög service i alla kanaler: fysiskt kundmöte, digitalt kundmöte och telefon. Vi ska också leverera med kvalitet enligt beslutade arbetssätt, instruktioner och gällande lagar. Vi har också som ambition att behålla och utveckla hög kompetens inom våra verksamhetsområden.

Vi ska ha som huvudsakligt mål att till befintliga och potentiella kunder marknadsföra hela vårt bank- och försäkringserbjudande.

Inom skadeförebyggande verksamheten gäller fortsatt fokus på brand-, vatten-, inbrott-, och trafikskador. Arbetet sker inom Dalarnas Försäkringsbolag men även via Länsförsäkringsgruppens gemensamma skadeförebyggande arbete där vi är ett av de drivande länsbolagen.

KONCERNEN

Koncernen – Dalarnas Försäkringsbolag – består av moderbolaget Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905) och dotterföretaget Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag (556683-6044)

Koncernens eget kapital inklusive årets resultat uppgår till 3 592,4 Mkr (3225,8).

VINSTDISPOSITION

Moderbolaget

Till bolagsstämman förfogande står:

- balanserad vinst	2 067 158 551 kr
- årets resultat	358 144 532 kr
	2 425 303 083 kr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att kronor 2 425 303 083 kr överförs i ny räkning.

Femårsöversikt

Koncernen	2016	2015	2014	2013	2012
RESULTAT (tkr)					
Premieintäkter f.e.r.	1 160 699	1 110 029	1 122 052	1 017 805	990 527
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen, netto	39 719	24 726	33 210	32 426	30 211
Försäkringsersättningar f.e.r.	-901 628	-776 429	-850 113	-741 539	-771 876
Driftskostnader f.e.r.	-162 998	-166 019	-162 379	-161 391	-152 361
Övriga tekniska kostnader	-9 766	-4 661	-6 885	-	-
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring och rabatter	126 026	187 646	135 886	147 301	96 501
Återbäring	-120 000	-150 000	-80 000	-140 000	-45 000
Helkundsrabatt	-60 982	-57 489	-57 097	-56 745	-54 205
Delägarbatt	-39 886	-38 735	-37 428	-35 623	-34 343
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen efter återbäring och rabatter	-94 842	-58 579	-38 639	-85 067	-37 047
Finansrörelsens resultat	501 722	310 656	424 197	305 556	248 835
Övriga intäkter och kostnader	12 380	6 959	2 644	-6 485	-11 013
Resultat före dispositioner och skatt	419 260	259 037	388 202	214 004	200 775
Årets resultat	366 665	242 041	333 814	172 362	227 277
EKONOMISK STÄLLNING (tkr)					
Placeringstillgångar, verkligt värde	6 286 416	5 842 105	5 426 793	4 774 999	4 410 830
Premieinkomst f.e.r.	1 182 697	1 131 956	1 138 446	1 041 487	1 009 435
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	3 097 350	3 139 303	3 197 205	2 509 165	2 218 013
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	3 592 420	3 225 755	2 984 991	2 652 635	2 479 679
Uppskjuten skatt	535 181	482 586	479 958	425 993	386 267
Konsolideringskapital	4 127 601	3 708 341	3 464 950	3 078 629	2 865 946
Kapitalbas*	-	3 599 361	3 359 024	2 966 116	2 739 397
Erforderlig solvensmarginal*	-	221 206	220 830	182 068	187 413
Kapitalbas SII*	4 129 311	3 795 267	-	-	-
SCR - Solvency Capital Requirement*	1 939 779	1 730 256	-	-	-
MCR - Minimum Capital Requirement*	484 944	432 564	-	-	-
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadekostnadsprocent f.e.r.*	77,7 %	69,9 %	75,8 %	72,9 %	77,7 %
Driftskostnadsprocent f.e.r.*	13,9 %	14,3 %	13,8 %	15,3 %	14,5 %
Totalkostnadsprocent f.e.r.	91,5 %	84,2 %	89,5 %	88,1 %	92,2 %
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning	0,8 %	1,4 %	0,9 %	1,0 %	1,9 %
Totalavkastning	9,0 %	6,2 %	9,9 %	7,4 %	6,3 %
Konsolideringsgrad (%)	349	328	304	296	284

* auser moderbolaget

Resultaträkning för koncernen			
Tkr	Not	2016	2015
FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieintäkter före avgiven återförsäkring		1 256 698	1 210 966
Premier för avgiven återförsäkring		-95 999	-100 937
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		1 160 699	1 110 029
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	39 719	24 726
Försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring		-851 430	-758 432
Återförsäkras andel av försäkringsersättningar		-50 197	-17 998
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-901 628	-776 429
Driftskostnader	6	-162 998	-166 019
Övriga tekniska kostnader	7	-9 766	-4 661
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		126 026	187 646
Återbäring och rabatter		-220 868	-246 224
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-94 842	-58 579
Kapitalavkastning	8-11	509 286	322 982
Andelar av resultat i intresseföretag	18,11	32 155	12 400
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-39 719	-24 726
Resultat kapitalavkastning		501 722	310 656
Övriga intäkter	12	162 619	144 979
Övriga kostnader	12	-150 239	-138 020
Resultat förmedlad affär		12 380	6 959
Resultat före skatt		419 260	259 037
Skatt på årets resultat	13	-52 595	-16 996
Årets resultat		366 665	242 041

Rapport över totalresultat för koncernen			
Tkr		2016	2015
ÅRETS RESULTAT		366 665	242 041
Övrigt totalresultat	13		
Aktuariella vinster och förluster	30	-	-1 638
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat		-	360
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		0	-1 278
Årets totalresultat		366 665	240 764

Resultaträkning för moderbolaget			
Tkr	Not	2016	2015
TEKNISK REDOVISNING			
Premieinkomst	3	1 278 696	1 232 893
Premier för avgiven återförsäkring		-95 999	-100 937
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-21 998	-21 927
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		1 160 699	1 110 029
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	39 719	24 726
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring	5	-817 076	-987 100
Återförsäkras andel	5	20 429	205 766
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>			
Före avgiven återförsäkring		-34 355	228 668
Återförsäkras andel		-70 626	-223 764
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-901 628	-776 429
Driftskostnader	6	-160 832	-158 259
Övriga tekniska kostnader	7	-9 766	-4 661
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		128 192	195 406
Återbäring och rabatter		-220 868	-246 224
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-92 676	-50 818
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Kapitalavkastning intäkter	8,11	287 829	235 252
Kapitalavkastning kostnader	9,11	-167 156	-293 582
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10,11	428 792	436 521
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10,11	-12 142	-46 875
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-39 719	-24 726
Kapitalavkastning		497 604	306 591
Övriga intäkter	12	162 619	144 979
Övriga kostnader	12	-150 239	-138 020
Resultat förmedlad affär		12 380	6 959
Icke-tekniskt resultat		509 984	313 550
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		417 308	262 732
Bokslutsdispositioner			
Förändring säkerhetsreserv		-29 799	129 632
Förändring periodiseringsfond		20 518	-21 224
Förändring övriga bokslutsdispositioner		309	6
Resultat före skatt		408 336	371 146
Skatt på årets resultat	13	-50 191	-41 660
Årets resultat		358 145	329 486

Rapport över totalresultat för moderbolaget		
Tkr	2016	2015
ÅRETS RESULTAT	358 145	329 486
Övrigt totalresultat	-	-
Årets totalresultat	358 145	329 486

Rapport över finansiell ställning för koncernen

Tkr	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	14	-	-
<i>Materiella tillgångar</i>			
Rörelsefastigheter	15	142 400	132 100
Inventarier	16	9 532	9 983
<i>S:a materiella tillgångar</i>		<i>151 932</i>	<i>142 083</i>
Aktier och andelar i intresseföretag	18	379 255	197 044
Aktier och andelar	19	4 094 626	3 719 139
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20	1 655 306	1 776 377
Derivat	21,22	13 962	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	22	867	654
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	23	400 843	471 469
Aktuell skattefordran		-	-
Övriga fordringar		457 751	624 543
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		114 363	89 359
Likvida medel	22,25	226 158	160 808
S:A TILLGÅNGAR		7 495 065	7 198 267
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Balanserade vinstmedel inkl. periodens resultat	26	3 592 420	3 225 755
S:a eget kapital		3 592 420	3 225 755
Försäkringstekniska avsättningar	27-29	3 097 350	3 139 303
Uppskjuten skatteskuld	13	535 181	482 586
Övriga avsättningar	30	7 249	12 933
Derivat	21,22	-	-
Aktuell skatteskuld		9 589	14 172
Övriga skulder	22,31	120 907	189 960
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	132 369	133 559
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 495 065	7 198 267

Balansräkning för moderbolaget

Tkr	Not	2016	2015
TILLGÅNGAR			
<i>Placeringstillgångar</i>			
Byggnader och mark	15	142 400	132 100
Aktier och andelar i koncernföretag	17	1 093 816	781 126
Aktier och andelar i intresseföretag	18,22	229 199	197 044
Aktier och andelar	19,22	3 150 867	2 938 013
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20,22	1 655 306	1 776 377
Derivat	21,22	13 962	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	22	867	654
<i>S:a placeringstillgångar</i>		<i>6 286 416</i>	<i>5 842 106</i>
<i>Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	28	400 843	471 469
<i>Fordringar</i>			
Fordringar avseende direkt försäkring		323 706	313 237
Fordringar avseende återförsäkring		36 141	115 279
Aktuell skattefordran		-	-
Övriga fordringar		97 904	196 027
<i>S:a fordringar</i>		<i>457 751</i>	<i>624 543</i>
<i>Andra tillgångar</i>			
Materiella tillgångar	16	9 532	9 983
Kassa och bank	25	225 680	160 328
Övriga tillgångar		-	-
<i>S:a andra tillgångar</i>		<i>235 212</i>	<i>170 311</i>
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
Upplupna ränte- och hyresintäkter		-5 460	-
Förutbetalda anskaffningskostnader	24	41 673	37 814
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		78 151	51 545
<i>S:a förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>		<i>114 363</i>	<i>89 359</i>
S:A TILLGÅNGAR		7 494 587	7 197 788

Tkr	Not	2016	2015
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	26		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Reservfond		107 907	107 907
Uppskrivningsfond		140 345	140 345
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		2 067 159	1 737 672
Årets resultat		358 145	329 486
<i>S:a eget kapital</i>		<i>2 673 555</i>	<i>2 315 411</i>
<i>Obeskattade reserver</i>			
Säkerhetsreserv		1 151 313	1 121 514
Utjämningsfond		24 864	24 864
Periodiseringsfond		706	21 224
Ackumulerade avskrivningar utöver plan		505	814
<i>S:a obeskattade reserver</i>		<i>1 177 388</i>	<i>1 168 416</i>
<i>Försäkringstekniska avsättningar</i>			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	27	553 878	531 880
Avsättning för oreglerade skador	28	2 339 874	2 305 491
Avsättning för återbäring och rabatter	29	203 598	301 933
<i>S:a försäkringstekniska avsättningar</i>		<i>3 097 350</i>	<i>3 139 303</i>
<i>Andra avsättningar</i>			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	30	7 249	10 980
Avsättning för skatter	13	276 179	225 988
<i>S:a avsättningar för andra risker och kostnader</i>		<i>283 428</i>	<i>236 968</i>
<i>Skulder</i>			
Skulder avseende återförsäkring		24 483	104 908
Aktuell skatteskuld		9 589	14 171
Derivat	21,22	-	-
Övriga skulder	22,31	96 424	85 051
<i>S:a skulder</i>		<i>130 497</i>	<i>204 131</i>
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	132 369	133 559
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 494 587	7 197 788

Rapport över förändring i eget kapital

Koncernen (Tkr)	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt eget kapital		
Ingående eget kapital 2015-01-01	2 651 177	333 814	2 984 991		
Omföring av föregående års resultat	333 814	-333 814	-		
Årets totalresultat					
Årets resultat	-	242 041	242 041		
Årets övriga totalresultat	-1 278	-	-1 278		
S:a årets totalresultat	-1 278	242 041	240 764		
Utgående eget kapital 2015-12-31	2 983 713	242 041	3 225 755		
Ingående eget kapital 2016-01-01	2 983 713	242 041	3 225 755		
Omföring av föregående års resultat	242 041	-242 041	-		
Årets totalresultat					
Årets resultat	-	366 665	366 665		
Årets övriga totalresultat	-	-	-		
S:a årets totalresultat	-	366 665	366 665		
Utgående eget kapital 2016-12-31	3 225 755	366 665	3 592 420		
	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		
	Reservfond	Uppskrivnings- fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt eget kapital
Moderbolaget (Tkr)					
Ingående eget kapital 2015-01-01	107 907	140 345	1 473 475	264 197	1 985 925
Omföring av föregående års resultat	-	-	264 197	-264 197	-
Årets totalresultat					
Årets resultat	-	-	-	329 486	329 486
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-
S:a årets totalresultat	0	0	0	329 486	329 486
Utgående eget kapital 2015-12-31	107 907	140 345	1 737 672	329 486	2 315 411
Ingående eget kapital 2016-01-01	107 907	140 345	1 737 672	329 486	2 315 411
Omföring av föregående års resultat	-	-	329 486	-329 486	-
Årets totalresultat					
Årets resultat	-	-	-	358 145	358 145
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-
S:a årets totalresultat	0	0	0	358 145	358 145
Utgående eget kapital 2016-12-31	107 907	140 345	2 067 158	358 145	2 673 556

Rapport över kassaflöden

		Koncernen		Moderbolaget	
Tkr	Not	2016	2015	2016	2015
Den löpande verksamheten					
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		419 260	259 037	417 308	262 732
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	37	-153 248	-161 297	-512 803	-177 392
Betald skatt		-4 581	2 764	-4 581	2 764
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder		261 431	100 504	-100 077	88 105
Förändringar i finansiella placeringstillgångar		-273 430	-114 268	90 909	-118 661
Förändringar i övriga rörelsefordringar		145 433	-162 081	145 433	-162 081
Förändringar i övriga rörelseskulder		-67 412	78 554	-70 242	95 345
Kassaflöde från den löpande verksamheten		66 022	-97 292	66 023	-97 292
Investeringsverksamheten					
Nettoinvestering i immateriella tillgångar		-	-	-	-
Nettoinvestering i materiella tillgångar		-671	-907	-671	-907
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-671	-907	-671	-907
Finansieringsverksamheten					
		-	-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	-	-	-
Årets kassaflöde		65 351	-98 198	65 352	-98 198
Likvida medel / Kassa och bank vid årets början		160 808	259 007	160 328	258 526
Likvida medel / Kassa och bank vid årets slut	25	226 158	160 808	225 680	160 328

Resultatanalys

Moderbolaget	Not	Direkt försäkring i Sverige							
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat (Tkr)		Totalt 2016	Hem Villa Fritidshus	Företag Fastighet Lantbruk	Sjuk och olycksfall	Motorfordon Kasko	Trafik	Summa direkt försäkring i Sverige	Mottagen återför-säkring
Premieintäkt f.e.r.	A	1 160 699	297 972	276 662	35 759	290 753	186 509	1 087 654	73 045
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		39 719	-	-	3 116	-	22 083	25 198	14 520
Försäkringsersättningar f.e.r.	B	-901 628	-206 429	-210 979	-24 773	-253 535	-120 099	-815 814	-85 814
Driftskostnad f.e.r.		-160 832	-43 331	-58 560	-4 548	-30 180	-23 474	-160 093	-739
Övriga tekniska kostnader		-9 766	-	-	-	-	-9 766	-9 766	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		128 192	48 211	7 123	9 554	7 038	55 252	127 179	1 013
Återbäring		-120 000	-32 265	-32 614	-3 796	-29 818	-21 508	-120 000	-
Helkundsrabatt		-60 982	-25 910	-3 916	-3 660	-16 851	-10 644	-60 982	-
Delägarrrabatt		-39 886	-	-39 886	-	-	-	-39 886	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-92 676	-9 963	-69 293	2 098	-39 630	23 100	-93 689	1 013
Avvecklingsresultat f.e.r.									
Avvecklingsresultat, brutto		69 833	-3 921	31 696	13 291	6 550	41 747	89 364	-19 530
Återförsäkrarens andel		-75 708	-1 003	-48 256	-728	-168	-25 552	-75 708	-
Avvecklingsresultat f.e.r.		-5 875	-4 924	-16 560	12 564	6 381	16 195	13 656	-19 530
<i>Avvecklingsresultat f.e.r. exkl. skadelivräntor</i>		<i>31 244</i>	<i>-4 924</i>	<i>-16 560</i>	<i>12 564</i>	<i>6 381</i>	<i>42 361</i>	<i>39 822</i>	<i>-8 578</i>
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-553 878	-158 574	-134 293	-18 163	-140 417	-99 446	-550 893	-2 985
Avsättning för oreglerade skador		-2 339 874	-119 083	-193 748	-239 950	-56 786	-957 829	-1 567 395	-772 478
Avsättning för återbäring		-203 598	2 877	-69 843	-10 566	-71 737	-54 330	-203 598	-
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		-3 097 349	-274 780	-397 884	-268 678	-268 940	-1 111 604	-2 321 886	-775 464
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		400 843	8	11 841	9 791	-	379 203	400 843	-
NOTER TILL RESULTATANALYS									
NOT A									
Premieintäkt f.e.r.		1 160 699	297 972	276 662	35 759	290 753	186 509	1 087 654	73 045
Premieinkomst före avgiven återförsäkring		1 278 696	322 812	328 218	38 936	303 493	212 134	1 205 593	73 103
Premier för avgiven återförsäkring		-95 999	-20 247	-45 121	-1 677	-3 331	-25 622	-95 999	-
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-21 998	-4 592	-6 435	-1 500	-9 409	-3	-21 940	-58
NOT B									
Försäkringsersättningar f.e.r.		-901 628	-206 429	-210 979	-24 773	-253 535	-120 099	-815 814	-85 814
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		<i>-796 647</i>	<i>-200 498</i>	<i>-177 445</i>	<i>-27 187</i>	<i>-244 771</i>	<i>-103 508</i>	<i>-753 409</i>	<i>-43 238</i>
Före avgiven återförsäkring		-723 613	-177 778	-159 273	-22 087	-225 416	-95 821	-680 375	-43 238
Återförsäkrarens andel		20 429	3	7 600	-	-	12 826	20 429	-
Skaderegleringskostnader		-93 463	-22 723	-25 772	-5 100	-19 356	-20 513	-93 463	-
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.</i>		<i>-104 981</i>	<i>-5 931</i>	<i>-33 534</i>	<i>2 414</i>	<i>-8 763</i>	<i>-16 591</i>	<i>-62 405</i>	<i>-42 576</i>
Före avgiven återförsäkring		-34 355	-4 925	22 322	2 946	-8 595	-3 527	8 221	-42 576
Återförsäkrarens andel		-70 626	-1 006	-55 855	-532	-168	-13 063	-70 626	-

Noter till finansiella rapporter

Om inget annat anges, avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga beloppsuppgifter anges i tkr, om inte annat anges.

Not 1	Redovisningsprinciper
--------------	------------------------------

Årsredovisningen avges per 31 december 2016 och avser Dalarnas Försäkringsbolag som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Falun. Besöksadressen till huvudkontoret är Slaggatan 9, 791 71 Falun och organisationsnumret är 583201-4905.

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

ÖVERENSSTÄMMELSE MED NORMGIVNING OCH LAG

Dalarnas Försäkringsbolag upprättar från och med 2010 Koncernredovisning i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningar av dessa utgivna av International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), sådana som antagits av EU. Därutöver tillämpas Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2015:12 inklusive ändringsföreskrifter i tillämpliga delar. Koncernen följer Rådet för finansiell rapporteringsrekommendationer RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.

Koncernen tillämpar IFRIC 21 "Levies" som syftar till att klargöra redovisningen av en förpliktelse att betala en skatt eller avgift som inte är inkomstskatt. Tolkningen klargör vad den förpliktande händelsen som utlöser skyldigheten att betala skatten eller avgiften är samt när en skuld därmed ska redovisas.

BEDÖMNINGAR OCH UPPSKATTNINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Dessa uppskattningar och bedömningar, som görs av ledningen, är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period. Skulle en ändring av uppskattningar påverka aktuella och framtida perioder så redovisas ändringen både i den aktuella och i de framtida perioderna.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2, där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen 2017-03-07. Resultaträkning och rapport över finansiell ställning blir föremål för fastställelse på årsstämman 2017-03-30.

Nya och ändrade redovisningsprinciper 2016

Inga av de standarder som trätt ikraft och som ska tillämpas för första gången för räkenskapsår som börjar 1 januari 2016 har haft någon väsentlig inverkan på koncernens redovisningsprinciper eller upplysningar för det aktuella räkenskapsåret eller föregående räkenskapsår och förväntas inte heller ha någon väsentlig inverkan på kommande perioder.

Beslutade men ännu inte tillämpade standarder

Ett antal nya standarder och tolkningar träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2017 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport. Inga av dessa förväntas ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter med undantag av de som följer nedan.

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014 och är antagen av EU. Den ersätter de delar av IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas 3 värderingskategorier för finansiella tillgångar, upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrig totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. Investeringar i eget kapitalinstrument ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen men det finns även en möjlighet att vid första redovisningstillfället redovisa instrumentet till verkligt värde över övrigt totalresultat. Ingen omklassificering till resultaträkningen kommer då ske vid avyttring av instrumentet. IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserv som utgår från förväntade kreditförluster. För finansiella skulder ändras inte klassificeringen och värderingen förutom i det fall då en skuld redovisas till verkligt värde över resultaträkningen baserat på verkligt värde alternativet.

Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är tillåten. Försäkringsföretag har möjlighet att uppskjuta tillämpningen av standarden till dess att IFRS 17, Insurance Contracts, börjar tillämpas, dock senast 2021. Koncernen har ännu inte utvärderat vid vilken tidpunkt standarden kommer att tillämpas. Utvärdering av effekter pågår och den initiala bedömningen är att införandet inte kommer att ha någon väsentlig effekt på värdering eller resultatredovisning.

IFRS 15 "Revenue from contracts with customers" reglerar hur redovisning av intäkter, från andra avtal än försäkringsavtal, ska ske. De principer som IFRS 15 bygger på ska ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. Den utökade upplysningskyldigheten innebär att information om intäktsslag, tidpunkt för reglering, osäkerheter kopplade till intäktsredovisning samt kassaflöde hänförligt till företagets kundkontrakt ska lämnas. En intäkt ska enligt IFRS 15 redovisas när kunden erhåller kontroll över den försälda varan eller tjänsten och har möjlighet att använda och erhåller nyttan från varan eller tjänsten. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal samt därtill hörande SIC och IFRIC. IFRS 15 träder ikraft den 1 januari 2018 och är antagen av EU. Förtida tillämpning är tillåten. För närvarande kan koncernen inte uppskatta de nya reglernas kvantitativa inverkan på de finansiella rapporterna. Koncernen kommer att göra en detaljerad utvärdering under det kommande året.

IFRS 16 Leases publicerades i januari 2016 och ersätter IAS 17 Leasingavtal och där till hörande tolkningar. Den största effekten från de nya reglerna är att en leasetagare ska redovisa en leasingtillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden. I nuläget redovisar inte leasetagaren operationella leasing i balansräkningen. Koncernens bedömning är att denna standard inte kommer att ha någon väsentlig effekt på koncernens finansiella rapporter. Standarden ska tillämpas från 1 januari 2019 och är inte antagen av EU.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin verksamhet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar: Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat, som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar. I beräkningen av den överförda kapitalavkastningen gör bolaget skillnad på avsättningen för skadelivräntor och övriga affärer. För skadelivräntorna beräknas den överförda kapitalavkastningen som den marknadsmässiga riskfria avkastningen under året på tillgångar motsvarande durationerna och storleken på avsättningen. För övriga affärer beräknas den överförda kapitalavkastningen genom en fast räntesats på halva premieintäkter f.e.r samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r under året. Använd räntesats, för 2016, utgörs av tre olika räntesatser där de första två används för de långsvansade affärerna. Dessa räntor har sin grund utifrån diskonteringsräntan, men det allmänna riskavdraget görs ej. Räntan är beräknad efter två olika fall som baseras på medelvärdet av räntan på 7-åriga, respektive 10-åriga svenska statsobligationer över åren 2012-2016, där värdet för 2016 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug. Detta ger ett resultat på 0,75 % respektive 1,25 % som har använts. Den lägre används till mottagen försäkring för trafikskador äldre än från 2005. Den tredje räntan används till den kortsvensade affären och räknas fram från genomsnittet av statsskuldväxelräntan under 2016 för ett 90-dagarsinstrument.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag för vilka koncernen har ett betydande, men inte bestämmande, inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 % av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och minoritet justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar det redovisade värdet på innehavet i intresseföretaget.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger koncernens redovisade värde på andelarna reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet över intresseföretaget upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer vid interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer vid transaktioner med intresseföretag och gemensamt kontrollerade företag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet Redovisning av försäkringsavtal.

Intäkter för förmedling av bank- och livtjänster

Bolaget erbjuder/förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterföretag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, d.v.s. när tjänsten utförts.

Ränteintäkter

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderats till verkligt värde) redovisas ränteintäkter med tillämpning av effektivräntemetoden.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörs-skulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av finansiella tillgångar. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (t.ex. courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 21.

KLASSIFICERING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet

Dalarnas Försäkringsbolag förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer, derivat och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserat som orealiserat resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet ger mer relevant redovisningsinformation för läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Dalarnas Försäkringsbolag alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet förutom (i) när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och (ii) när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person.

Alla derivat som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet (i enlighet med IAS 39). Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer att låne- och kundfordringar är i behov av nedskrivning.

I kategorin Lånefordringar och kundfordringar ingår även likvida medel. Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet

Denna kategori instrument utgörs av derivat med negativa marknadsvärden och som inte används för säkringsredovisning. Alla derivat med negativa marknadsvärden som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras (i enlighet med IAS 39) som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet. Finansiella skulder som innehas för handelsändamål ingår i kategorin Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder. Finansiella skulder värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades när skulden togs upp.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på finansiella tillgångar, som är noterade på en aktiv marknad,

motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Derivat.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden. Onoterade tillgångar utgörs i balansräkningen av derivat, onoterade aktieinnehav och vissa hybridkontrakt.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll, enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Verkligt värde på derivat som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom en användning av värderingsmodeller som är etablerade på marknaden.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar. Värdeförändringarna nettoredovisas i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastning intäkter eller som kapitalavkastning kostnader. Detta beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ. Nettoredovisningen sker på tillgångsslag.

ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar i form av datorprogram, som förvärvats av koncernen, redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade av- och nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden, såvida inte sådana nyttjandeperioden är obestämbara. De beräknade nyttjandeperioderna för redovisade immateriella tillgångar är:

– balanserade utvecklingsutgifter 5 år

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter redovisas enligt omvärderingsmetoden.

Byggnader och mark som ägs av Dalarnas Försäkringsbolagskoncernen och som används för administrativa syften redovisas till sina omvärderade belopp, vilket är det verkliga värdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och justering på grund av omvärdering på omvärderingsdagen. Verkligt värde baseras på rådande priser på en aktiv marknad för liknande fastigheter på samma plats och i samma skick. Värderingen utförs årligen av en extern oberoende värderingsman. Värdeökningar till följd av omvärdering redovisas normalt mot omvärderingsreserv vilket redovisas som en ökning i övrigt totalresultat och ackumuleras i omvärderingsreserven i eget kapital. Om ökningen utgör återföring av tidigare redovisad värdenedgång avseende samma tillgång redovisas ökningen som en minskad kostnad i resultaträkningen. Minskningar som utjämnar tidigare ökningar av samma tillgång förs från reserver till Övrigt totalresultat. Alla övriga minskningar resultatförs.

Skilnaden mellan avskrivning baserat på det omvärderade värdet och avskrivningar enligt ursprungligt anskaffningsvärde överförs från omvärderingsreserven till balanserade vinstmedel.

Rörelsefastigheter består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark, vars nyttjandeperiod bedöms vara obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter. Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader.

- Byggnadens stomme	80 år
- Installationsstammar och elnät, yttertak, fasad och fönster, stomkompletteringar	40 år
- Inre ytskikt och maskinell utrustning	20 år

Använda avskrivningsmetoder och tillgångarnas restvärde samt nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut.

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet.

Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, uträknas och kostnadsförs i samband med utbyte. Reparationer kostnadsförs löpande.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter, konsulttjänster och juristtjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivningsprinciper för materiella tillgångar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Beräknade nyttjandeperioder:

- inventarier, verktyg och installationer	5 år
---	------

Tillämpade avskrivningsmetoder samt tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid slutet av varje räkenskapsår.

Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar

Materiella och immateriella tillgångar prövas för nedskrivning enligt IAS 36. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde (med avdrag för försäljningskostnader) och tillgångens nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som

beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden (en kassagenererande enhet).

En beräkning görs om det finns en indikation på att nedskrivningsbehov föreligger. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet (grupp av enheter) fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten (gruppen av enheter).

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Leasing

Leasingavtal klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiella eller operationella. Bolaget klassificerar samtliga leasingavtal som operationella. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren. Om ekonomiska risker och förmåner förknippade med tillgången kvarstår hos leasegivaren klassificeras avtalet som operationell leasing.

Vid operationell leasing kostnadsförs leasingavgiften över löptiden med utgångspunkt från nyttjandet, vilket kan skilja sig åt från vad som de facto erlagts som leasingavgift under året.

Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisas i resultaträkningen linjärt över leasingperioden. Förmåner erhållna i samband med tecknandet av ett avtal redovisas i resultaträkningen som en minskning av leasingavgifterna linjärt över leasingavtalets löptid. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer. Leasingavtalen avser hyra av lokaler samt inventarier.

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Dalarnas Försäkringsbolag tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Samtliga Dalarnas Försäkringsbolags försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda till bolaget eller ej. I de totala

försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reducering av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporis-beräkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker (nivåttillägg). Denna bedömning innefattar bl.a. uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av nivåttillägg.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR – avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning och beräknas med vedertagna aktuariella metoder. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risken för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadernas utveckling över tiden.

Avsättningen för oreglerade skador i trafikförsäkring, vars medelduration uppfyller kraven för diskontering enligt Finansinspektionens föreskrifter, har diskonterats. Diskonteringsräntan är beräknad efter två olika fall som baseras på medelvärde av räntan på 7-åriga, respektive 10-åriga svenska statsobligationer över åren 2012-2016, där värdet för 2016 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen. Detta ger ett resultat på 0,60 % (1,25 %) respektive 1,00 % (1,25 %) som har använts. Den lägre används till mottagen försäkring för trafikskador äldre än från 2005.

Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras med samma räntekurva från EIOPA som används i solvensbalansräkningen.

Driftskostnader

Driftskostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, administrationskostnader samt skaderegleringskostnader. Driftskostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftskostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniskt resultat som kapitalavkastning kostnader. Under icke tekniskt resultat redovisas även driftskostnader för förmedlad affär som övriga intäkter och kostnader.

Förlustprovning

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna provas löpande och per varje balansdag. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och

ej intjänade premier undersöks då var för sig. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsutflöden. Prognoserna över ersättningsbehovet görs med vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader. De framtida kassaflödena har beräknats utan diskontering.

Om provningen visar att de redovisade avsättningarna minskat med det redovisade värdet på förutbetalda anskaffningskostnader inte är adekvat redovisas förändringen i resultaträkningen.

Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas per verksamhetsgren och försäkringsklass. Eventuell otillräcklighet som iaktas i premieansvaret, korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen i avsättningen för kvardröjande risk redovisas över resultaträkningen.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktsposten Premieinkomst. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Återbäring och rabatter

Dalarnas Försäkringsbolag har fyra olika typer av återbäring och rabatter: delägarabbatt, helkundsabbatt, återbäring och övriga rabatter. Dessa poster redovisas nederst i det tekniska resultatet. För den del av återbäring och rabatter som ej är utbetalda görs en avsättning i balansräkningen, avsättningen ingår i de försäkringstekniska avsättningarna.

ANDRA REDOVISNINGSPRINCIPER AV BETYDELSE

Avsättningar och eventualförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. Om effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, diskonteras det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar, och om det är lämpligt, de risker som är förknippade med förpliktelsen.

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad för att annullationsansvaret är treårigt. Från och med 2011 tas uppkomna annullationer direkt över resultatet.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital, eller mot Övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader som inte beaktas är skillnader som uppkommit vid första redovisningen av goodwill samt första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat, vidare beaktas inte heller skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Pensioner genom försäkring

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggsade genom försäkringsavtal. Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget har dock gjort bedömningen att UFR 6 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare är tillämplig för företagets pensionsplan. Företaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 6 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Pensioner - övrigt

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Dalarnas Försäkringsbolag har reserverat pensionsbeloppet för den anställda i bolagets balansräkning och betalar vid pensionstillfället in en engångssumma till FPK - Försäkringsbranschens Pensionskassa, vilken administrerar utbetalningarna av pensionerna. Den skuld som redovisas i balansräkningen avseende förmånsbestämda pensionsplaner är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen vid rapportperioden slut med justeringar. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas årligen av oberoende aktuariar med tillämpning av den s.k. projected unit credit method. Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen fastställs genom diskontering av uppskattade framtida kassaflöden med användning av räntesatsen av svenska bostadsobligationer. Aktuariella vinster och förluster till följd av erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden redovisas i övrigt totalresultat under den period då de uppstår. Avsättningar för dessa enligt aktuariella beräkningar finns i Not 30 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser. Kostnader för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk

möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

En avsättning för förväntade kostnader för vinstandels- och bonusbetalningar redovisas när en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda föreligger och denna förpliktelse kan beräknas tillförlitligt.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Moderbolaget tillämpar Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2015:12 inklusive ändringsföreskrifter i tillämpliga delar samt RFR 2: Redovisning för juridiska personer. I övrigt följer moderbolaget samma principer som för koncernen utom det som framgår i "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolaget och koncernens principer föräns av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av årsredovisningslagen och tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskal.

Moderbolaget upprättar årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS.

Leasing

Alla leasingavtal klassificeras i moderbolagets årsredovisning som operationella.

Dotterföretag, intresseföretag och joint ventures

Andelar i dotterföretag och intresseföretag redovisas i moderbolaget från och med 2009-12-31 till verkligt värde. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som en återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värde. Nedskrivningsbehov testas löpande.

Anteciperade utdelningar

Anteciperad utdelning från dotterföretag redovisas i de fall moderföretaget ensamt har rätt att besluta om utdelningens storlek och moderföretaget har fattat beslut om utdelningens storlek innan moderföretaget publicerat sina finansiella rapporter.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras. Vid tillämpning av RFR 2, med avseende på IAS 18 p 3 samt vid tillämpning av RFR 2, med avseende på IAS 27 p 2: Koncernbidrag som företaget erhållit från dotterföretag redovisas enligt samma principer som sedvanliga utdelningar från dotterföretag. Koncernbidrag som företaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag.

Not 2 Risker och riskhantering

Försäkringsföretagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och finansiella risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten i Dalarnas Försäkringsbolag. Nedanstående not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

SYFTE, PRINCIPER OCH METODER FÖR BOLAGETS RISKHANTERING

Syftet med riskhanteringssystemet är att säkerställa solvens på lång sikt, minimera risken för oväntade förluster samt ge beslutsunderlag till styrelse, företagsledning och verksamhet genom att effekter på risk och kapital löpande beaktas.

För att uppfylla dessa mål gäller att:

- Identifiera och, i enlighet med interna och externa krav, sammanställa de kvantifierbara riskerna.
- Implementera effektiva processer för hantering av både kvantifierade och icke kvantifierade risker som påverkar bolaget.
- Formalisera och upprätta rapporteringsrutiner för att möta såväl regulatoriska som interna krav för riskrapportering.

Det yttersta ansvaret för riskarbetet ligger hos styrelsen som årligen fastställer risktolerans och övergripande styrdokument, som exempelvis affärsplan, riskpolicy och försäkringstekniska riktlinjer. Styrelsen får från riskkontrollansvarig löpande rapportering om hur bolagets risker och solvens utvecklas.

Operativt följer riskhanteringen roll- och ansvarsfördelning utifrån tre försvarslinjer:

Första försvarslinjen avser alla riskhanteringsaktiviteter som utförs av linjeledning och anställda. Verksamheten som tar risken äger också risken, vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker i verksamheten. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att efterleva interna regler avseende bolagets system för att hantera risk.

Andra försvarslinjen avser funktionerna Riskkontroll och Compliance, som sätter principer och ramverk för riskhantering. Riskkontroll kontrollerar att det finns en adekvat riskmedvetenhet och acceptans för att hantera risker på daglig basis. Riskkontroll är även stödjande och arbetar för att verksamheten har de rutiner, system och verktyg som krävs för att upprätthålla den löpande hanteringen av risker. Compliance bistår organisationen vid utformning av interna regelverk och bevakar förändringar i externa regelverk. Båda funktionerna rapporterar kontinuerligt till styrelse och verkställande direktör.

Tredje försvarslinjen avser Internrevision som genomför oberoende regelbunden granskning av förvaltning, system och interna kontroller. Bolaget har vidare två riskbedömningskommittéer, UW/RI-gruppen och Kreditdelegationen.

UW/RI-gruppen bedömer nya och befintliga risker inom affärsområde företags sakförsäkringsverksamhet. Kommittén har rätt att fatta egna beslut om bolaget skall acceptera en risk eller inte. Detta får dock bara ske inom de olika kommittémedlemmarnas mandat. Gruppen är sammansatt av riskingenjörer, försäljningschef mäklad affär och försäljningschef företag sak. Dessutom deltar alltid någon från företagsskador. Gruppen har till uppgift att granska och besluta om sådana risker som inte är normalrisk och därför faller utanför den enskilde säljarens mandat.

Kreditdelegationen har till uppgift att bedöma och ta beslut om nya och befintliga risker inom kreditverksamheten. Kommittén, som har rätt att fatta egna beslut inom fastställda kreditmandat, består av utsedda delegater med kreditbeviljningsmandat. För att fatta beslut krävs att minst tre delegater deltar.

Bolaget har ett miljöledningssystem vars syfte till stor del är att hantera

och begränsa bolagets risktagande på detta område. Bolaget är sedan flera år tillbaka miljöcertifierat enligt ISO 14001:2004.

RISKMÅTT

Bolaget kvantifierar risken enligt solvensregelverkets standardformel. I beräkningen ingår att beräkna skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Det totala riskbeloppet ställs sedan i relation till bolagets kapitalbas. Riskrapporten upprättas kvartalsvis och visar hur de olika riskerna utvecklats över tid, samt hur relationen mellan totalrisk och kapitalbas har utvecklats.

Skadeförsäkringsrisk

Skadeförsäkringsrisken består av premierisker, reservrisker och katastrof-risker. Innebörden i dessa begrepp och försäkringsföretagets generella metoder för att hantera dessa båda typer av risker beskrivs nedan.

Känslighetsanalys av skadeförsäkringsrisk (tkr)	2016	2015
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 11 607	+/- 11 100
1 % förändring i premienivån	+/- 12 567	+/- 12 110
1 % förändring i skadefrekvens	+/- 9 016	+/- 7 764
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	+/- 9 600	+/- 10 094

Känslighetsanalys av skadeförsäkringsrisk (tkr)	2016	2015
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 9 053	+/- 8 658
1 % förändring i premienivån	+/- 9 802	+/- 9 446
1 % förändring i skadefrekvens	+/- 7 033	+/- 6 056
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	+/- 7 488	+/- 7 873

Tabellen visar skadeförsäkringsriskers påverkan på vinst och kapital för ett antal centrala parametrar.

Premierisk

Premierisk är risken för oförutsedda förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. Det är alltså slumpmässigheten i kommande års skadeutfall som avses och inte underprissättning. För att reducera premierisken finns olika metoder. Återförsäkring är det viktigaste instrumentet för reduktion av premierisk. Andra faktorer som påverkar premierisken, och som är en naturlig del av ett försäkringsbolags vardag, är portföljsammansättning inklusive diversifiering, villkorsutformning, riskurvalsregler och riskbesiktningar.

Länsförsäkringsbolagens lokalt baserade affärsidé innebär oundvikligen en regional koncentration avseende kundstocken. Nackdelen med koncentrationen motverkas av länsförsäkringsgruppens starka återförsäkringslösning, genom vilken större risker sprids över alla länsförsäkringsbolag.

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för förluster till följd av negativt utfall vid avveckling av avsättningsarna för oreglerade skador. Förutom den allmänna osäkerheten kring den slutliga skadekostnaden finns ett antal scenarion som riskerar att leda till en ogynnsam utveckling för bolaget på ett mer systematiskt sätt och därmed medföra risk för Dalarnas Försäkringsbolag, exempelvis:

- Förändringar i arbetsmarknadssituationen och/eller förskjutningar av ersättningsfrån socialförsäkringssystemet till privata försäkringen, som slår retroaktivt på redan reservsatta skador
- Ändrad domstolspraxis
- Ändrade livslängdsantaganden, vilket påverkar kostnaden för skadelivräntor
- Upptäckt av nya tidigare icke kända och reserverade skadetyper (ex. sjukdomar, asbest)

Skador som har en avvecklingstid längre än ett år
Skadekostnad före återförsäkring avseende olycksfall- och trafikskador, Mkr

Skadeår	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
- i slutet av skadeåret	168	174	150	129	170	164	205	163	177	183	1682
- ett år senare	167	159	149	184	171	176	192	164	172		
- två år senare	161	163	162	189	164	167	179	166			
- tre år senare	161	174	159	183	161	163	161				
- fyra år senare	173	175	138	174	161	143					
- fem år senare	175	156	135	174	146						
- sex år senare	150	150	132	165							
- sju år senare	146	147	123								
- åtta år senare	146	136									
- nio år senare	130										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	130	136	123	165	146	143	161	166	172	183	1526
Totalt utbetalt	90	91	83	100	92	93	92	85	74	50	850
Summa kvarstående skadekostnad	40	45	40	66	54	50	68	81	98	134	675
Avsättning upptagen i balansräkningen	39	43	39	63	52	48	66	78	94	129	649
Avsättning avseende skadeår 2005 och tidigare											262
Total avsättning, exkl skadebehandlingsreserv, upptagen i balansräkningen											911

Skadekostnad efter återförsäkring avseende olycksfall- och trafikskador, Mkr

Skadeår	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
- i slutet av skadeåret	142	142	128	91	138	130	172	135	145	155	1378
- ett år senare	137	133	120	148	138	142	164	134	145		
- två år senare	135	122	135	149	134	141	158	133			
- tre år senare	124	136	133	138	135	141	140				
- fyra år senare	142	135	115	136	136	126					
- fem år senare	143	119	114	136	126						
- sex år senare	118	115	112	133							
- sju år senare	115	112	106								
- åtta år senare	116	110									
- nio år senare	108										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	108	110	106	133	126	126	140	133	145	155	1282
Totalt utbetalt	89	86	83	96	92	92	91	80	74	50	832
Summa kvarstående skadekostnad	19	23	24	36	34	35	49	53	71	106	450
Avsättning upptagen i balansräkningen	18	23	23	35	33	34	48	52	69	103	439
Avsättning avseende skadeår 2005 och tidigare											84
Total avsättning, exkl skadebehandlingsreserv, upptagen i balansräkningen											522

Osäkerheten är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Detta är särskilt märkbart inom trafik- och olycksfallförsäkring, vilka tillsammans utgör 41,7 % av bolagets avsättning för oreglerade skador efter återförsäkring.

Reservrisken påverkas av de valda återförsäkringsarrangemangen, portföljsammansättning inklusive diversifiering, villkorsutformning, riskurvalsregler och riskbesiktningar. Detta är riskhanteringsåtgärder som sätts in före riskexponering. Tydliga reservsättningsrutiner och en över tiden stabil skadehantering på individuell skadenivå är en förutsättning för god hantering av reservrisken. Vårt att notera är även att riskmarginalerna, som tillsammans med den bästa skattningen utgör avsättningen, är ett sätt att från ett kundperspektiv hantera reservrisken, även om de på grund av sin utformning inte påverkar resultatet.

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafikförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna. Totalt uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador efter återförsäkring till 933 Mkr. Skillnaden mellan diskonterade och odiskonterade reserver uppgår till 68 Mkr.

Katastrofrisk

Katastrofrisk avser risken för förluster till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter som leder till mycket stora försäkringsersättningar. Dalarnas Försäkringsbolag begränsar denna risk i stor utsträckning genom återförsäkring.

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisk avser risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För Dalarnas Försäkringsbolag utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livsfallrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk. Livsfallrisk är risken att vi använder felaktiga livslängdsantaganden. Kostnadsrisk är risken att administrationen av framtida utbetalningar blir större än förväntat. Omprövningsrisk är risken för att ny lagstiftning påverkar storleken på framtida utbetalningar. Dessa risker hanteras genom uppföljning av dödlighet inom skadelivräntebeståndet, kostnadsuppföljning, återförsäkring samt att som remissinstans ge lagstiftaren en korrekt bild av konsekvenser vid ny lagstiftning.

Marknadsrisk

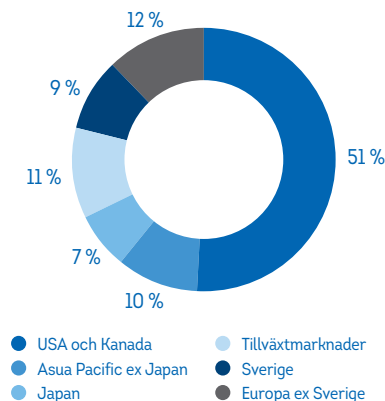
Marknadsrisk är risken för förluster till följd av förändringar i marknadsvärde på finansiella tillgångar och skulder. Inom marknadsrisk finns sex underkategorier: aktierisk, valutarisk, ränterisk, fastighetsrisk, spreadrisk samt koncentrationsrisk i placeringstillgångar.

Marknadsrisk uppstår genom beslut om hur bolagets placeringstillgångar förvaltas. Genom att fastställa policy för kapitalförvaltningen och placeringsriktlinjer fattar styrelsen beslut om vilka nivåer på marknadsriskerna som kan accepteras. Bolagets strategiska allokering sammanfattas i en normalportfölj, som ska säkerställa en väl diversifierad tillgångsportfölj där aktsamhet i kapitalförvaltningen uppnås och åtagandena mot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. I regelverket tar bolaget även hänsyn till legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och tillgänglighet. I syfte att skapa meravkastning utöver vad normalportföljen ger har bolaget valt en aktiv förvaltning av tillgångarna, vilket i sin tur medför att den faktiska fördelningen av tillgångar kan avvika från normalportföljen. För att begränsa den risk det innebär att den faktiska avkastningen skall avvika väsentligt från normalportföljens avkastning har styrelsen beslutat om hur mycket den faktiska portföljen får avvika från normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning, dels till vilken risknivå som skall gälla för förvaltningen och dels till vilken frihet som ges till den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen.

Bolagets Risk- och kapitalutskott tar löpande beslut om den löpande

förvaltningen. Den operativa förvaltningsorganisationen effektuerar besluten. Information om hur förvaltningen går, hur tillgångarna är placerade, hur den aktuella allokeringen förhåller sig till normalportföljens samt eventuella avvikelser från det mandat finansutskottet erhållit rapporteras till styrelsen inför varje sammanträde.

Diagrammet visar hur bolagets aktieplaceringar (exklusive strategiska placeringar) fördelar sig på olika geografiska regioner. Föregående år var fördelningen Sverige 8 %, Europa ex Sverige 14 %, USA och Kanada 38 %, Asia Pacific ex Japan 22 %, Japan 8 %, Tillväxtmarknader 10 %.

Känslighetsanalys aktierisk, koncernen (tkr)	2016	2015
Inverkan på vinst före skatt		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-447 388	-391 618
Kursuppgång på aktier med 10 %	447 388	391 618
Känslighetsanalys aktierisk, koncernen (tkr)	2016	2015
Inverkan på eget kapital		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-348 962	-305 462
Kursuppgång på aktier med 10 %	348 962	305 462

Aktierisk

Aktierisk är bolagets enskilt största marknadsrisk och avser risken för förlust till följd av ändringar av aktiekurser och priser på alternativa tillgångar. Bolagets totala aktieexponering uppgår till cirka 4 474 Mkr (3 916). I detta innehav ingår strategiska aktieinnehav såsom Länsförsäkringar AB. Aktieportföljen, utöver de strategiska aktieinnehaven, uppgår till 1 712 Mkr (1 654). För att begränsa effekten av kraftiga fall i aktiekurser används olika typer av skyddsstrategier för att uppnå en ekonomisk säkring av tillgångarna. Bolaget försöker även minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika geografiska regioner, samt på flera olika förvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild förvaltare tar felaktiga beslut.

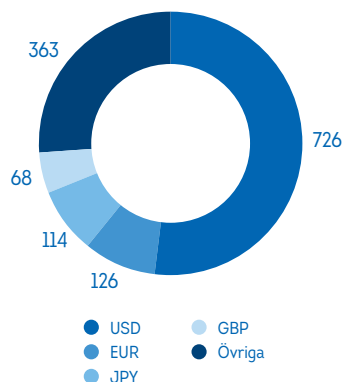
Spreadrisk

Med spreadrisk avses risken för förluster till följd av ändring i differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor.

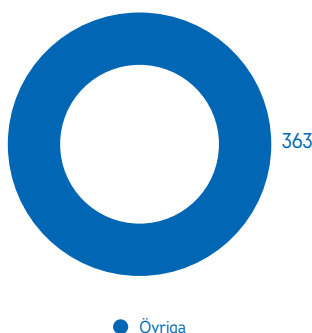
Bolaget hanterar risken genom att fastställa limiter avseende hur stor del av den totala portföljen som får utgöras av obligationer med kreditrisk samt vilken rating deras emittenter ska ha. Limiterna sätts mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar och önskad nivå på risktagandet i placeringsportföljen. Att limitnivåerna inte överträds följs upp löpande och rapporteras till styrelsen.

Valutarisk

Bolaget har tillgångar i utländsk valuta. Målsättningen är dock att i princip eliminera effekten av valutakursförändringar. Av denna anledning kurssäkras exponeringen med hjälp av valutaterminer. USD, EUR, GBP, JPY var vid årsskiftet valutasäkrade till 100 %. På tillgångssidan uppgår den totala valutaexponeringen, före effekten av valutasäkring, till cirka 1 396 Mkr (1 342) och efter valutasäkring till 363 Mkr (432).

Diagrammet visar bolagets exponering i utländsk valuta före valutasäkring. Föregående år var fördelningen USD 620 Mkr, EUR 157 Mkr, JPY 72 Mkr, GBP 66 Mkr och Övriga valutor 427 Mkr.

Diagrammet visar bolagets exponering i utländsk valuta justerad med effekten av valutaterminer. Föregående år var fördelningen USD 5 Mkr och Övriga valutor 427 Mkr.

Känslighetsanalys för valutarisk (tkr)	2016	2015
Inverkan på vinst före skatt		
Nedgång i kronkursen mot USD med 10 %	0	-488
Nedgång i kronkursen mot EUR med 10 %	0	0
Nedgång i kronkursen mot GBP med 10 %	0	0
Nedgång i kronkursen mot JPY med 10 %	0	0
Nedgång i kronkursen mot övriga valutor med 10 %	-36 259	-42 674
Totalt samtliga valutor	-36 259	-43 163
Känslighetsanalys för valutarisk (tkr)	2016	2015
Inverkan på eget kapital		
Nedgång i kronkursen mot USD med 10 %	0	-381
Nedgång i kronkursen mot EUR med 10 %	0	0
Nedgång i kronkursen mot GBP med 10 %	0	0
Nedgång i kronkursen mot JPY med 10 %	0	0
Nedgång i kronkursen mot övriga valutor med 10 %	-28 283	-33 286
Totalt samtliga valutor	-28 283	-33 667

Valutarisken är symmetrisk. Vid en uppgång i kronkursen med 10 % mot annan valuta ökar respektive minskar bolagets vinst och eget kapital på motsvarande vis. För ytterligare information avseende derivat se not 21.

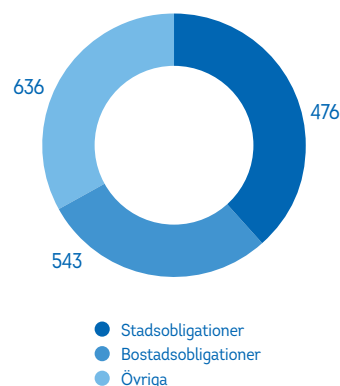
Ränterisk

Ränterisk är risken för förluster till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet.

Känslighetsanalys ränterisk (tkr)	2016	2015
Inverkan på vinst före skatt		
Ränteuppgång med 1 %	-65 281	-51 843
Räntenedgång med 1 %	65 281	56 029
Känslighetsanalys ränterisk (tkr)	2016	2015
Inverkan på eget kapital		
Ränteuppgång med 1 %	-50 919	-40 438
Räntenedgång med 1 %	50 919	43 703

Tabellen visar effekten på vinst och kapital vid upp- eller nedgång i räntenivån.

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 1 655 Mkr (1 776). Bolagets ränteportfölj förvaltas externt och består huvudsakligen av statsobligationer och bostadsobligationer. Några räntebärande finansiella skulder finns inte. En del av bolagets försäkringstekniska avsättningar består dock av skadelivräntor som diskonteras med marknadsränta. Per den sista december 2016 uppgick bolagets åtagande avseende skadelivräntor till 342 Mkr (313).

Diagrammet visar hur bolagets räntebärande placeringar fördelar sig på olika typer av emittenter. Föregående år var fördelningen Statsobligationer 300 Mkr, Bostadsobligationer 803 Mkr och Övriga 673 Mkr.

Fastighetsrisk

Med fastighetsrisk avses risken för förluster till följd av ändring i priset på fastigheter. Bolagets direkta exponering i fastigheter uppgår till totalt 142,4 Mkr (132,1). För Dalarnas Försäkringsbolags del är fastighetsrisken relativt begränsad i och med att fastigheter endast utgör en mindre del 2,3 % (2,3) av bolagets placeringstillgångar.

Känslighetsanalys fastighetsrisk (tkr)	2016	2015
Inverkan på resultat före skatt		
Direktavkastningskravet ökar med 1 %	-17 959	-16 660
Direktavkastningskravet minskar med 1 %	24 593	22 814
Förändringar av hyresnivåerna med +10 % i direktägda fastigheter	1 531	1 420
Förändringar av hyresnivåerna med -10 % i direktägda fastigheter	-1 531	-1 420

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade. Bolagets strävan är att ha en väl diversifierad placeringsportfölj och fastställer genom normalportföljens limitnivåer för respektive tillgångsslag en god diversifiering mellan tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter. Innehavet i LFAB utgör det största bidraget till bolagets koncentrationsrisk. Innehavet är att betrakta som en strategisk placering.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risk för förluster till följd av att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. För att begränsa risken beslutar styrelsen vilken kreditvärdering (rating) en motpart minst skall ha. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter. Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från placeringspolicyn och utifrån gällande skuldtäckningsregler.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Bolaget har inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade.

De av bolagets tillgångar som är exponerade för motpartsrisk utgörs väsentligen av tillgodohavanden på bankkonton samt återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. I det senare fallet utgörs motparterna i första ledet av de övriga länsförsäkringsbolagen.

För motparter avseende återförsäkring gäller dessutom följande: Dalarnas Försäkringsbolag köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar Sak AB och länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger länsförsäkringsbolagen återförsäkringsskydd. Varje återförsäkringspool köper externt återförsäkringsskydd för att täcka stora skador.

För att begränsa motpartsrisk avseende återförsäkring har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Dalarnas Försäkringsbolag har på balansdagen en återförsäkringsfordran om 401 Mkr (471) avseende återförsäkrarens andel av oreglerade skador.

Kreditbetyg	Andel 2016	Andel 2015
AA	41,9 %	44,8 %
A	56,3 %	54,0 %
BBB	0,0 %	0,7 %
Saknar rating (länsförsäkringsbolagen)	1,7 %	0,5 %

Tabellen ovan visar hur Länsförsäkringsgruppens återförsäkringsfordringar fördelas utifrån kreditvärdering, S&P eller motsvarande.

Affärsrisk

Affärsrisk omfattar risk för förluster till följd av affärsstrategier och affärsbeslut som visar sig vara missriktade, konkurrenters åtgärder, omvärldsförändringar och negativa rykten om bolaget, liksom en oväntad nedgång i intäkter från exempelvis volymminskningar.

Affärsrisk hanteras på styrelse- och ledningsnivå genom analyser och beslut dels inför strategiska vägval om inriktningen av verksamheten, dels i den årliga egna risk och solvensanalysen samt affärsplaneringsprocessen och då utvecklingen på marknaden så kräver. De specifika affärsrisker som vid var tid bedöms som viktigast följs fortlöpande upp på ledningsnivå.

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk är risken för att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller för att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom avyttring av tillgångar till underpris.

För Dalarnas Försäkringsbolag är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 7 % av totala ränteportföljen. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

RISKER I ÖVRIG VERKSAMHET

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller Dalarnas Försäkringsbolag en provision.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Dalarnas Försäkringsbolag skall stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till det framtida ackumulerade provisionsersättningar från banken.

Operativ risk

Operativ risk är risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I processen för hantering och kontroll av operativa risker ingår identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering.

Analys av operativ risk genomförs årligen i verksamheten. Operativa risker identifieras, potentiella konsekvenser värderas och sannolikheter att risker inträffar bedöms. För väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp regelbundet. Bolagets kontinuitetsplan uppdateras och fastställs årligen. Inträffade incidenter registreras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis. Incidentrapporteringen används också kontinuerligt som input i riskidentifieringsarbetet.

Uppföljning och kontroller genomförs i syfte att styra verksamheten i enlighet med god intern styrning och kontroll. De största riskerna och mest väsentliga kontrollerna i bolagets affärskritiska processer kategoriseras som nyckelkontroller, vilka dokumenteras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis.

Not 3	Premieinkomst	
	2016	2015
Direkt försäkring i Sverige	1 205 593	1 162 414
Mottagen återförsäkring	73 103	70 479
S:a premieinkomst	1 278 696	1 232 893

Not 4	Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	
	2016	2015
Överförd kapitalavkastning	39 719	24 726
Räntesatser, procent		
Avsättningar för trafikförsäkringar och mottagen återförsäkring med lång avvecklingstid	0,75 %	1,5 %
Avsättningar för olycksfallsförsäkringar med lång avvecklingstid	1,25 %	1,5 %
Avsättningar för försäkring med kort avvecklingstid	0,00 %	0,00 %

I den direkta försäkringen har den överförda kapitalavkastningen beräknats på halva premieintäkten samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för reglerade skador efter avgiven återförsäkring under året.

Not 5	Utbetalda försäkringsersättningar					
	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrades andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Utbetalda försäkringsersättningar	-723 613	-910 903	20 429	205 766	-703 185	-705 137
Driftskostnader för skadereglering	-93 463	-76 197	-	-	-93 463	-76 197
S:a utbetalda försäkringsersättningar	-817 076	-987 100	20 429	205 766	-796 647	-781 334

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Funktionsindelade				
Anskaffningskostnader	-99 459	-101 605	-99 459	-101 605
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	3 859	26 284	3 859	26 284
Administrationskostnader	-66 611	-72 569	-64 445	-64 809
Provisioner i avgiven försäkring	-787	-18 129	-787	-18 129
S:a driftskostnader	-162 998	-166 019	-160 832	-158 259
<i>Totala driftskostnader före funktionsindelning</i>				
Kostnadsslagsindelade				
Personalkostnader	-248 246	-227 176	-250 199	-226 909
Lokalkostnader	-12 092	-10 122	-12 092	-10 122
Avskrivningar	-5 239	-8 773	-1 121	-1 280
Övrigt (inkl. provisioner i mott ÅF)	-111 744	-108 101	-111 743	-108 101
S:a totala driftskostnader	-377 321	-354 173	-375 155	-346 413
Avgår				
Driftskostnader i finansförvaltningen	-8 738	-8 508	-8 738	-8 508
Skaderegleringskostnader (Not B i resultatanalysen)	-93 463	-76 197	-93 463	-76 197
Kostnader förmedlad affär, netto	-112 122	-103 450	-112 122	-103 450
S:a avgående poster	-214 323	-188 154	-214 323	-188 154
Driftskostnader	-162 998	-166 019	-160 832	-158 259

Au driftskostnaderna außer 8 732 tkr (8 129) operationell leasing.

Väsentliga leasingavtal finns inom områdena datorutrustning, kontorslokaler, kopieringsutrustning samt bilar.

	2016	2015
<i>Avtalade framtida leasingavgifter som förfaller till betalning:</i>		
inom ett år	8 557	7 655
mellan ett och fem år	14 288	12 072
senare än fem år	-	-

Skillnaden mellan moderbolaget och koncernens driftskostnader utgörs av: aktivering av immateriella tillgångar, avskrivningar på immateriella tillgångar och rörelsefastigheter.

Not 7 Övriga tekniska kostnader				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Premier TFF	10 552	11 225	10 552	11 225
Skadekostnader TFF	-18 595	-14 123	-18 595	-14 123
Driftskostnader TFF	-1 987	-2 017	-1 987	-2 017
Ränteintäkter TFF	263	254	263	254
Totalt resultat TFF	-9 766	-4 661	-9 766	-4 661

Ansvarsförbindelse

Au trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen (TFF). Au reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i TFF. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för TFF fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avaräkning som fastställs av TFFs stämma. Au det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot TFF i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av TFF:en visar sig otillräckliga. Då en eventuell förpliktelse kan bero på en mängd olika variabler och situationer så är den i princip omöjlig att bestämma till ett storleksmässigt belopp.

Not 8 Kapitalavkastning, intäkter				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Hysesintäkter från byggnader och mark	4 646	4 675	4 646	4 675
Utdelning på aktier och andelar	5 911	43 556	5 911	43 556
Ränteintäkter mm				
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 286	1 524	1 286	1 524
Valutaterminer	38 609	35 659	38 609	35 659
Valutakursvinst, brutto	8 443	504	8 443	504
Realisationsvinster				
– aktier och andelar	108 676	58 827	108 676	58 827
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	111 755	90 507	111 755	90 507
S:a kapitalavkastning, intäkter	279 327	235 252	279 327	235 252

Not 9 Kapitalavkastning, kostnader				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Driftskostnader för byggnader och mark	-8 850	-21 851	-8 850	-21 851
Kapitalförvaltningskostnader	-9 036	-8 704	-9 036	-8 704
Räntekostnader				
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-143	-2	-143	-2
Valutaterminer	-111 919	-113 264	-111 919	-113 264
Valutakursförlust, brutto	-113	-809	-113	-809
Realisationsförlust				
– aktier och andelar	-2 693	-109 161	-2 693	-109 161
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-34 401	-39 791	-34 401	-39 791
S:a kapitalavkastning, kostnader	-167 156	-293 582	-167 156	-293 582

Not 10 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar				
	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2016	2015	2016	2015
Koncernen				
Orealiserat resultat				
- byggnader och mark	14 418	10 865	-	-
- aktier och andelar	389 168	385 309	-	-
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-12 142	-46 875
- derivat	-2 830	32 012	-	-
S:a orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	400 756	428 186	-12 142	-46 875
Moderbolaget				
Orealiserat resultat				
- byggnader och mark	10 300	6 800	-	-
- aktier och andelar	421 322	397 708	-	-
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-12 142	-46 875
- derivat	-2 830	32 012	-	-
S:a orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	428 792	436 521	-12 142	-46 875

Not 11 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument					
Koncernen 2016					
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	533 371	-	-	-	533 371
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 221	-	-	-	65 221
Derivat	-	-	-	-	0
Övriga fordringar	-	-	-	-	0
S:a finansiella tillgångar	598 592	0	0	0	598 592
Moderbolaget 2016					
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	533 371	-	-	-	533 371
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 221	-	-	-	65 221
Derivat	-	-	-	-	0
Övriga fordringar	-	-	-	-	0
S:a finansiella tillgångar	598 592	0	0	0	598 592
Finansiella skulder					
Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa		
Derivat	-76 045	-	-76 045		
Övriga skulder	-	-	0		
S:a finansiella skulder	-76 045	0	-76 045		

Not 11 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Koncernen 2015					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	383 092	-	-	-	383 092
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 000	-	-	-	4 000
Derivat	-	-	-	-	0
Övriga fordringar	-	-	-	-	0
S:a finansiella tillgångar	387 091	0	0	0	387 091
Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa		
Derivat	-45 828	-	-45 828		
Övriga skulder	-	-	0		
S:a finansiella skulder	-45 828	0	-45 828		
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Moderbolaget 2015					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	383 092	-	-	-	383 092
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 000	-	-	-	4 000
Derivat	-	-	-	-	0
Övriga fordringar	-	-	-	-	0
S:a finansiella tillgångar	387 092	0	0	0	387 092
Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa		
Derivat	-45 828	-	-45 828		
Övriga skulder	-	-	0		
S:a finansiella skulder	-45 828	0	-45 828		

Not 12 Övriga intäkter och kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Övriga intäkter				
Intäkt avs förmedlad affär Agria	2 216	2 154	2 216	2 154
Intäkt avs förmedlad affär Fastighetsförmedling	2 825	2 715	2 825	2 715
Intäkt avs förmedlad affär Liv	27 924	28 132	27 924	28 132
Intäkt avs förmedlad affär Bank	103 654	97 232	103 654	97 232
Intäkt avs förmedlad affär Gemensam kundservice	26 001	14 746	26 001	14 746
S:a övriga intäkter	162 619	144 979	162 619	144 979
Övriga kostnader				
Kostnad avs förmedlad affär Agria	-1 849	-1 667	-1 849	-1 667
Kostnad avs förmedlad affär Fastighetsförmedling	-2 630	-2 885	-2 630	-2 885
Kostnad avs förmedlad affär Liv	-27 556	-26 722	-27 556	-26 722
Kostnad avs förmedlad affär Bank	-95 279	-85 197	-95 279	-85 197
Kostnad avs förmedlad affär Gemensam kundservice	-22 926	-21 548	-22 926	-21 548
S:a övriga kostnader	-150 239	-138 020	-150 239	-138 020
S:a övriga intäkter och kostnader	12 380	6 959	12 380	6 959

Not 13 Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Aktuell skatt				
Periodens skattekostnad	-	-14 008	-	-14 008
S:a aktuell skatt	0	-14 008	0	-14 008
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-52 595	-2 988	-50 192	-27 652
Uppskjuten skattekostnad avseende aktiverat värde i underskottsavdrag	-	-	-	-
Uppskjuten skatt till följd av ändrade skattesatser	-	-	-	-
S:a uppskjuten skattekostnad	-52 595	-2 988	-50 192	-27 652
Totalt redovisad skattekostnad	-52 595	-16 996	-50 191	-41 660
Avstämning av effektiv skatt				
Redovisat resultat före skatt	419 260	259 037	408 336	371 146
Skatt enligt gällande skattesats (22,0%)	-92 237	-56 988	-89 834	-81 652
<i>Skatteeffekt av:</i>				
- ej avdragsgilla kostnader	-538	-51 562	-538	-51 562
- ej skattepliktiga intäkter	41 474	92 508	41 474	92 508
- ej bokförda avdragsgilla kostnader	568	676	568	676
- ej bokförda skattepliktiga intäkter	-1 862	-1 630	-1 862	-1 630
Redovisad skattekostnad	-52 595	-16 996	-50 191	-41 660
Gällande skattesats	22,0%	22,0%	22,0%	22,0%
Effektiv skattesats	12,5%	6,6%	12,3%	11,2%

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

Koncernen	2016			2015		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Aktuariella vinster och förluster	-	-	-	1 638 000	-360 360	1 277 640
Övrigt totalresultat	0	0	0	1 638 000	-360 360	1 277 640

Inga skatteposter i moderbolaget har redovisats mot eget kapital.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Uppskjuten skatt				
<i>Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader</i>				
Placeringsstillgångar	262 130	213 328	262 130	213 328
Immateriella tillgångar	-	-	-	-
Obeskattade reserver	259 025	257 051	-	-
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	-	-360 360	-	-
Övriga temporära skillnader	14 026	372 567	14 050	12 660
S:a avsättning för skatter	535 181	482 586	276 179	225 988

Not 14 Immateriella tillgångar

Koncernen	2016	2015
Internt upparbetad		
Akkumulerade anskaffningsvärden	45 884	45 884
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-45 884	-42 457
Årets avskrivningar enligt plan	-	-3 427
Vid årets slut	-45 884	-45 884
S:a immateriella tillgångar	0	0

Posten avser utveckling av motorförsäkringssystemen Rally och Sally samt den för Länsförsäkringsgruppen gemensamt utvecklade Internetbutik. Rally togs i bruk under år 2006, Internetbutik. Rally 2011. Ovanstående system har en beräknad nyttjandeperiod på 5 år och skrivs av med 20 % per år från driftsättningstidpunkten. Alla systemen är fullt avskrivna.

	Efter omvärdering	Före omvärdering	Efter omvärdering	Före omvärdering
	2016-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2015-12-31
Koncernen				
Anskaffningsvärden, omvärderade	179 255	131 881	160 078	131 881
Akkumulerade avskrivningar	-36 855	-27 168	-27 978	-23 050
Redovisat värde	142 400	104 713	132 100	108 831
Verkligt värde		142 400		132 100
Omvärderat avskrivet anskaffningsvärde		2016-12-31	2015-12-31	
Ingående balans		132 100	125 300	
Aktiverade förbättringar		-	-	
Nedskrivning		-	-	
Avyttringar		-	-	
Årets planmässiga avskrivningar före omvärdering		-4 118	-4 065	
Omvärdering av rörelsefastigheter		14 418	10 865	
Utgående balans		142 400	132 100	
Historiska anskaffningsvärden minskade med planmässiga avskrivningar		104 766	108 831	
Omvärderingseffekt mot omvärderingsreserven		-	-	
Antaganden vid värdering till verkligt värde		2016	2015	
Aktuell hyresintäkt/marknadshyra, tkr		13 986 / 14 302	13 881 / 14 203	
Kalkylränta vid diskontering, procent		7,3%-8,4%	8,6%-9,3%	
Direktavkastningskrav, procent		6,4%-7,3%	6,7%-7,4%	

Omvärderingsmetod

De två största fastigheterna har värderats av externt värderingsföretag. Verkligt värde har beräknats med användandet av en ortsprismetod och aukastningsbaserad kassaflödesmetod per senaste årsskifte. I värdet ingår även en fritidsfastighet och en förrådslokal som är värderade till totalt 3,4 (3,4) Mkr. Dessa har värderats internt genom att jämföra med liknande objekt som har försålts under året. Koncernen har inga lånekostnader för fastigheterna.

Byggnader och mark, Moderbolaget	2016	2015
Akkumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	140 609	140 609
Aktivisering förbättringar	-	-
Vid årets slut	140 609	140 609
Akkumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	-8 509	-15 309
Värdejustering	10 300	6 800
Vid årets slut	1 791	-8 509
Totalt värde byggnader och mark	142 400	132 100

Not 16	Materiella tillgångar	
	2016	2015
<i>Ack. anskaffningsvärden för maskiner, kontors- och fastighetsinventarier</i>		
Vid årets början	29 590	28 683
Nyanskaffningar	671	907
Avyttringar och utrangeringar	-	-
Vid årets slut	30 260	29 590
<i>Ackumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-19 607	-18 326
Avyttringar och utrangeringar	-	-
Årets avskrivning enligt plan	-1 121	-1 280
Vid årets slut	-20 728	-19 607
S:a materiella tillgångar	9 532	9 983

Not 17

Aktier och andelar i koncernföretag

Moderbolaget

Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, org. nr. 556683-6044

1 000 aktier, ägarandel 100 %.

	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	68 642	68 642
Inköp	-	-
Försäljningar	-	-
Vid årets slut	68 642	68 642
Uppskrivning	229 954	229 954
Ackumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	482 531	330 787
Värdejustering	312 689	151 744
Vid årets slut	795 220	482 531
Totalt värde aktier och andelar i koncernföretag	1 093 816	781 126

Not 18

Aktier och andelar i intresseföretag

Koncernen

Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A., reg. nr. B187873. 175 439 aktier, ägarandel 35,1 %.

Lansa Fastigheter AB, org nr 559067-0260. 15 261 aktier, ägarandel 26,1 %.

	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	197 044	276 978
Inköp	150 026	-
Likvidation	-	-92 333
Andel i årets resultat	32 184	12 400
Andel i övrigt total resultat	-	-
Andra förändringar i intresseföretagets egna kapital	150 026	-
Totalt värde aktier och andelar i intresseföretag	379 255	197 044
	2016	2015
Koncernens andel av resultatet i intresseföretaget och dess andel av tillgångar och skulder		
Lansa Fastigheter AB		
Registreringsland	Sverige	Sverige
Tillgångar	295 775	-
Skulder	-145 719	-
Intäkter	917	-
Resultat	30	-
Ägarandel %	26,1	-
Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A		
Registreringsland	Luxemburg	Luxemburg
Tillgångar	229 398	197 221
Skulder	-199	-177
Intäkter	15 783	34 508
Resultat	32 155	6 332
Ägarandel %	35,1	35,1

Not 19	Aktier och andelar			
	Verkligt värde		Anskaffningsvärde	
	2016	2015	2016	2015
Moderbolaget	3 150 867	2 938 013	2 005 021	2 018 858
Koncernen	4 094 626	3 719 139	2 453 643	2 317 455

I aktier och andelar ingår bolagets innehavet i Länsförsäkringar AB med 1 434 Mkr.
Substansvärdets procentuella fördelning:

Länsförsäkringar Bank	42%
Länsförsäkringar Fondliv	28%
Länsförsäkringar Sak	28%
Moderbolag	2%
Total	100%

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2016	2015	2016	2015
Koncernen				
Svenska staten	475 580	300 058	462 245	297 346
Svenska kommuner	109 298	125 061	109 528	120 429
Svenska bostadsinstitut	543 495	803 061	540 372	795 775
Övriga svenska emittenter	169 408	119 793	168 357	119 899
Övriga utländska emittenter, räntefonder	357 525	428 405	338 362	398 640
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 655 306	1 776 377	1 618 864	1 732 088
<i>varau noterade värdepapper</i>	<i>1 655 306</i>	<i>1 776 377</i>	<i>1 618 864</i>	<i>1 732 088</i>
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden*	132 183	117 975	73 683	73 683
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden*	-	-	-	-
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	-	-	-	-
Mellan 1 och 5 år	1 353 498	1 434 949	1 332 881	1 399 195
Över 5 år	301 808	341 428	285 983	332 893
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 655 306	1 776 377	1 618 864	1 732 088

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2016	2015	2016	2015
Moderbolaget				
Svenska staten	475 580	300 058	462 245	297 346
Svenska kommuner	109 298	125 061	109 528	120 429
Svenska bostadsinstitut	543 495	803 061	540 372	795 775
Övriga svenska emittenter	169 408	119 793	168 357	119 899
Övriga utländska emittenter	357 525	428 405	338 362	398 640
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 655 306	1 776 377	1 618 864	1 732 088
<i>varau noterade värdepapper</i>	<i>1 655 306</i>	<i>1 776 377</i>	<i>1 618 864</i>	<i>1 732 088</i>
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden*	132 183	117 975	73 683	73 683
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden*	-	-	-	-
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	-	-	-	-
Mellan 1 och 5 år	1 353 498	1 434 949	1 332 881	1 399 195
Över 5 år	301 808	341 428	285 983	332 893
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 655 306	1 776 377	1 618 864	1 732 088

*) Räntefonder ej medräknat, nominellt värde erhålls ej.

	Verkligt värde		Bokfört värde	
	2016	2015	2016	2015
<i>Placeringstillgångar</i>				
Valutaterminer	13 962	16 792	13 962	16 792
S:a derivat	13 962	16 792	13 962	16 792
<i>Skulder</i>				
Valutaterminer	-	-	-	-
S:a derivat	0	0	0	0

	Verkligt värde		Bokfört värde	
	2016	2015	2016	2015
<i>Förfallostruktur: terminer</i>				
Mindre än ett år	13 962	16 792	13 962	16 792
Mellan 1 och 5 år	-	-	-	-
Över 5 år	-	-	-	-
S:a terminer	13 962	16 792	13 962	16 792

	Verkligt värde		Underliggande nominellt belopp	
	2016	2015	2016	2015
<i>Valutaterminer, fördelat på valuta</i>				
EUR/SEK-terminer	3 576	1 348	177 800	167 680
GBP/SEK-terminer	88	2 457	59 609	69 318
JPY/SEK-terminer	6 225	415	105 499	99 837
USD/SEK-terminer	4 073	12 572	706 433	615 508
S:a terminer	13 962	16 792	1 049 341	952 342

Not 22	Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori
---------------	--

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Koncernen 2016						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	379 255	-	-	-	379 255	379 255
Aktier och andelar	4 094 626	-	-	-	4 094 626	4 094 626
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 655 306	-	-	-	1 655 306	1 655 306
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	13 962	-	-	13 962	13 962
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	867	-	867	867
Andra tillgångar	-	-	226 158	-	226 158	226 158
S:a finansiella tillgångar	6 129 188	13 962	227 025	0	6 370 174	6 370 174

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	-	-	-
Övriga skulder	-	120 907	120 907
S:a finansiella skulder	0	120 907	120 907

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Moderbolaget 2016						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	229 199	-	-	-	229 199	229 199
Aktier och andelar koncernbolag	1 093 816	-	-	-	1 093 816	1 093 816
Aktier och andelar övrigt	3 150 867	-	-	-	3 150 867	3 150 867
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 655 306	-	-	-	1 655 306	1 655 306
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	13 962	-	-	13 962	13 962
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	867	-	867	867
Andra tillgångar	-	-	225 680	-	225 680	225 680
S:a finansiella tillgångar	6 129 188	13 962	226 547	0	6 369 696	6 369 696

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	-	-	-
Övriga skulder	-	96 424	96 424
S:a finansiella skulder	0	96 424	96 424

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Koncernen 2015						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	197 044	-	-	-	197 044	197 044
Aktier och andelar	3 719 139	-	-	-	3 719 139	3 719 139
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	-	-	-	1 776 377	1 776 377
Upplupen ränteutäkt	-	-	-	-	0	0
Derivat	-	16 792	-	-	16 792	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	654	-	654	654
Andra tillgångar	-	-	160 808	-	160 808	160 808
S:a finansiella tillgångar	5 692 560	16 792	161 462	0	5 870 814	5 870 814
Finansiella skulder				Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat				-	-	0
Övriga skulder				-	189 960	189 960
S:a finansiella skulder				0	189 960	189 960
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Moderbolaget 2015						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	197 044	-	-	-	197 044	197 044
Aktier och andelar koncernbolag	781 126	-	-	-	781 126	781 126
Aktier och andelar övrigt	2 938 013	-	-	-	2 938 013	2 938 013
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	-	-	-	1 776 377	1 776 377
Upplupen ränteutäkt	-	-	-	-	0	0
Derivat	-	16 792	-	-	16 792	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	654	-	654	654
Andra tillgångar	-	-	160 328	-	160 328	160 328
S:a finansiella tillgångar	5 692 560	16 792	160 982	0	5 870 334	5 870 334
Finansiella skulder				Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat				-	-	0
Övriga skulder				-	85 051	85 051
S:a finansiella skulder				0	85 051	85 051

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

LFAB-aktien värderas till substansvärde. Substansvärdet för LFAB-aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen. Tillgångarna i LFAB består huvudsakligen av värdet på aktierna i dotterbolagen och det är i dotterbolagen som koncernens resultat huvudsakligen uppstår. (Not 19)

Länsförsäkringar PE Secondary substansvärde för aktien beräknas utifrån att underliggande fonder värderas enligt följande: förvaltarnas senaste rapporterade NAV för respektivefond, de europeiska förvaltarna använder sig av fair value enligt IPEV Valuation Guidelines och de amerikanska förvaltarna använder sig utav US GAAP där fair value definieras i ASC Topic 820, justerat för efterföljande kassaflöden från Länsförsäkringar PE Secondary till fonderna respektive utbetalningar från fonderna till Länsförsäkringar PE Secondary. De parametrar som påverkar om värdet på aktierna ökar/minskar i Länsförsäkringar PE Secondary är dels, i vissa bolag som använder diskonterade kassaflödesmodell för värdering av bolaget, om framtida vinstmarginaler förändras eller om räntan som används för diskontering förändras. I bolag som använder en multipelvärdering så påverkas värdet av förändringar i de multiplar som används men även av förändringar i de underliggande faktorerna i jämförbara bolag. Utöver detta så påverkas aktiekursen i Länsförsäkringar PE Secondary av förändringar i valutakursen på USD och Euro.

Not 22 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori

DFF AB äger endast andelar i fastighetsbolag som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på Humlegårdenaktierna beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive koncerns egna kapital plus övervärdet i fastigheter, övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för latent skatt, vilket är den värderingsmetod som bäst avspeglar värdet på DFF AB. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av aukastningskravet. Direktaukastningskravet ligger i spannet 4,6 % - 7,5 % med medelvärdet 5,6 %.

Övriga fastigheter har värderats av externt värderingsföretag som har tagit hänsyn till marknadsinformation och fastigheternas kassaflöde. De parametrar som främst påverkar värdet på fastigheterna är förändring i aukastningskravet och eventuell uppkomst av vakanser. Direktaukastningskravet ligger i spannet 2,0 % - 2,2 % med medelvärdet 2,0 %.

Dalarnas Försäkringsbolag gör i uvert och ett av fallen en bedömning av rimligheten i värdet och tar in underliggande värden i de innehav där så är möjligt. Där detta inte är möjligt finns en löpande kontakt med styrelsen i respektive bolag för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna. Om misstankar finns att värdena i något av innehaven skulle vara inkorrekta så förmedlas detta till styrelsen som för detta vidare till respektive bolag.

Koncernen 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	379 255	379 255
Aktier och andelar	1 861 904	-	2 532 805	4 394 709
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 655 306	-	-	1 655 306
Upplupen ränteutäkt	-	-	-	-
Derivat	-	13 962	-	13 962
S:a	3 517 210	13 962	2 912 060	6 443 232
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	-
Övriga skulder	120 907	-	-	120 907
S:a	120 907	0	0	120 907
Moderbolaget 2016				
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	229 199	229 199
Aktier och andelar koncernbolag	-	-	1 093 816	1 093 816
Aktier och andelar övrigt	1 711 877	-	1 438 990	3 150 867
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 655 306	-	-	1 655 306
Övrig utlåning	-	-	-	-
Upplupen ränteutäkt	-	-	-	-
Derivat	-	13 962	-	13 962
S:a	3 367 183	13 962	2 762 005	6 143 150
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	-
Övriga skulder	96 424	-	-	96 424
S:a	96 424	0	0	96 424

Not 22 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori

Koncernen 2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	197 044	197 044
Aktier och andelar	1 653 643	-	2 065 496	3 719 139
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	-	-	1 776 377
Upplupen ränteintäkt	-	-	-	-
Derivat	-	16 792	-	16 792
S:a	3 430 020	16 792	2 262 540	5 709 352
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	-
Övriga skulder	189 960	-	-	189 960
S:a	189 960	0	0	189 960
Moderbolaget 2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	197 044	197 044
Aktier och andelar koncernbolag	-	-	781 126	781 126
Aktier och andelar övrigt	1 654 123	-	1 283 890	2 938 013
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	-	-	1 776 377
Upplupen ränteintäkt	-	-	-	-
Derivat	-	16 792	-	16 792
S:a	3 430 500	16 792	2 262 060	5 709 352
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	-
Övriga skulder	85 051	-	-	85 051
S:a	85 051	0	0	85 051

Koncernens och moderbolagets innehav i Länsförsäkringar AB-koncernen är 1 433 694 (1 278 681) tkr.

Not 23 Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	2016	2015
Återförsäkrars andel i ingående avsättning för oreglerade skador	471 469	695 233
Återförsäkrars andel av förändring i avsättning för oreglerade skador	-70 626	-223 764
S:a återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	400 843	471 469

Not 24 Förutbetalda anskaffningskostnader	2016	2015
Moderbolaget		
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	37 814	11 530
Årets avsättning	41 673	37 814
Årets avskrivning	-37 814	-11 530
S:a förutbetalda anskaffningskostnader	41 672	37 814
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	41 672	37 814

Not 25	Likvida medel / Kassa och bank	
Koncernen	2016	2015
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i likvida medel</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	226 158	160 808
S:a enligt rapporten över finansiell ställning och enligt rapporten över kassaflöden	226 158	160 808
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-
Moderbolaget	2016	2015
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i kassa och bank</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	225 680	160 328
S:a enligt balansräkningen och enligt rapporten över kassaflöden	225 680	160 328
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-

Not 26	Eget kapital
Bundet eget kapital	
Reserufond	
<i>Syftet med reserufonden är att spara en del av nettouinsten, som inte går åt, för täckning av balanserad förlust.</i>	
Uppskrivningsfond	
<i>Posten omfattar belopp som satts av till en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap 1-2 § ÅRFL.</i>	
Periodiseringsfond	
<i>Syftet med periodiseringsfonder är att skjuta upp en del av beskattningen till senare år.</i>	
Fritt eget kapital	
Balanserade vinstmedel	
<i>Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reserufondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör, tillsammans med årets resultat, summa fritt eget kapital.</i>	
<i>Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.</i>	

Not 27	Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	
	2016	2015
<i>Avsättning för ej intjänade premier</i>		
Vid årets början	531 880	509 953
Försäkring tecknad under perioden	1 278 696	1 232 893
Intjänade premier under perioden	-1 256 698	-1 210 966
Andra förändringar	-	-
Vid årets slut	553 878	531 880
<i>Avsättning för kvardröjande risker</i>		
Vid årets början	-	-
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	-	-
Nya avsättningar under perioden	-	-
Andra förändringar	-	-
Valutaeffekt	-	-
Vid årets slut	-	-
S:a avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	553 878	531 880

Från och med 2013 redovisas ej intjänade premier och kvardröjande risker brutto och avdragna rabatter redovisas under förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.

Not 28 Avsättning för oreglerade skador

	2016			2015		
	Brutto	Återförsäkrarens andel	Netto	Brutto	Återförsäkrarens andel	Netto
<i>Ausättning för oreglerade skador</i>						
Ingående balans rapporterade skador	757 462	-173 030	584 432	1 036 915	-379 215	657 700
Ingående balans inträffade, men ej ännu rapporterade skador	1 167 003	-298 439	868 564	1 097 603	-316 018	781 585
IB skadelivräntor	312 794	-	312 794	318 834	-	318 834
Ingående balans avsättning för skaderegleringskostnader	68 232	-	68 232	80 806	-	80 806
S:a Ingående balans	2 305 491	-471 469	1 834 021	2 534 159	-695 233	1 838 926
Förväntad kostnad för skador som inträffat under innevarande period	827 829	-25 510	802 319	744 872	-27 102	717 770
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-723 613	20 429	-703 185	-910 903	205 766	-705 137
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-69 833	75 708	5 875	-62 636	45 099	-17 537
S:a Utgående balans	2 339 874	-400 843	1 939 031	2 305 491	-471 469	1 834 022
UB rapporterade skador	735 172	-120 741	614 431	757 462	-173 030	584 432
UB inträffade, men ej ännu rapporterade skador	1 193 878	-280 102	913 776	1 167 003	-298 439	868 564
UB skadelivräntor	342 221	0	342 221	312 794	0	312 794
UB avsättning för skaderegleringskostnader	68 603	0	68 603	68 232	0	68 232

Ausättningen för oreglerade skador i trafikförsäkring har diskonterats. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter. Diskonteringsräntan är beräknad efter två olika fall som baseras på medelvärde av räntan på 7-åriga, respektive 10-åriga svenska statsobligationer över åren 2012-2016, där värdet för 2016 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen. Detta ger ett resultat på 0,60 % (1,25 %) respektive 1,00 % (1,25 %) som har använts. Den lägre används till mottagen försäkring för trafikskador äldre än från 2005.

Ausättning för inträffade och rapporterade skador (kända skador) f.e.r. uppgår till 614 431 (584 432) tkr. I ausättningen ingår en diskonterad reserv avseende trafikskador med 194 458 (207 892) tkr. Skadereserven för inträffade och rapporterade trafikskador uppgick, före diskontering till 207 132 (230 105) tkr. Ausättning för inträffade men ej rapporterade skador (okända skador) f.e.r. uppgår till 558 696 (868 564) tkr. I ausättningen ingår en diskonterad reserv avseende trafikskador med 706 964 (653 001) tkr. Skadereserven för inträffade men ej rapporterade trafikskador uppgick, före diskontering till 762 659 (728 581) tkr.

Not 29 Avsättning för återbäring och rabatter

	2016	2015
Ingående balans återbäring och rabatter	301 933	153 093
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	-218 335	-1 160
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	120 000	150 000
Årets avsättning för återbäring och rabatter	203 598	301 933

Not 30	Avsättning för pension och liknande förpliktelser			
	Koncernen		Moderbolaget	
Pensionsförpliktelser	2016	2015	2016	2015
Pension till tidigare VD	789	1 039	789	1 039
Avsättning för övriga pensionsförpliktelser	6 460	11 894	6 460	9 942
S:a avsättning för pension och liknande förpliktelser	7 249	12 933	7 249	10 980
Avsättning för åtagande enligt avtal				
Redovisat värde vid periodens ingång	12 933	17 161	10 980	17 112
Avsättningar som gjorts under perioden	-493	964	1 460	-940
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-5 192	-5 192	-5 192	-5 192
Outnyttjade belopp som har återförts under perioden	-	-	-	-
Redovisat värde vid periodens utgång	7 249	12 933	7 249	10 980

Inom koncernen finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan få gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

Utöver denna plan finns en avsättning till en tidigare VD som är ett fastställt belopp som räknas upp med en aukastningsprocent varje år och en avsättning till en kapitalförsäkring till nuvarande VD som uppgår till 1 143 tkr.

Koncernen	2016	2015
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	5 316	10 762
Nuvärdet av nettoförpliktelser	5 316	10 762
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i rapporten över finansiell ställning	5 316	10 762
Avsättning särskild löneskatt	1 038	2 101
Övrig pensionsavsättning	4 278	8 660
S:a	5 316	10 762
Nettobeloppet redovisat i följande poster i rapporten över finansiell ställning		
Övriga avsättningar	5 316	10 762
Övriga skulder	-	-
S:a	5 316	10 762
Pensionskostnad	2016	2015
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period	-858	333
Räntekostnad	-	73
Reglering	-	183
S:a pensionskostnad för året	-858	589
Pensionsskuld	2016	2015
Förpliktelsens nuvärde	5 316	10 762
Skuld att redovisa i balansräkningen	5 316	10 762

Not 30	Avsättning för pension och liknande förpliktelser	
Förpliktelsens nuvärde	2016	2015
Förpliktelse för förmånsbestämda planer den 1 januari	10 763	15 078
Kostnad för tjänstgöring innevarande period	-858	333
Räntekostnad	-	73
Utbetalda ersättningar	-	-
Minskning av förpliktelsens nuvärde till följd av reglering	-6 542	-6 359
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	-	1 638
Förpliktelsens nuvärde den 31 december	3 363	10 763
Population		
Aktiva	10	16
S:a	10	16
Förändring av pensionsskuld som redovisas i balansräkningen	2016	2015
Skuld att redovisa i balansräkningen vid årets början	10 763	15 078
Pensionskostnad	-858	589
Minskning av pensionsskuld till följd av reglering	-6 542	-6 542
Aktuariell vinst (-)/ förlust att redovisa i övrigt totalresultat	-	1 638
Skuld att redovisa i balansräkningen vid årets slut	3 363	10 763
Antaganden	2016-12-31	2015-12-31
Andel som bedöms att frivilligt gå i pension vid 62 års ålder	55,0 %	55,0 %

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period som de anställda utfört de tjänster avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 i IAS 19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planer och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

	2016	2015
Kostnader för avgiftsbestämda pensionsplaner	18 081	17 074

Not 31 Övriga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Leverantörsskulder	16 475	9 242	16 475	9 242
Källskatter	3 785	3 366	3 785	3 366
Premieskatteskuld	44 938	44 690	44 938	44 690
Övriga skulder*	55 709	132 661	31 227	27 752
S:a övriga skulder	120 907	189 960	96 424	85 051

* I koncernen ingår belopp avseende återförsäkring. I moderbolaget redovisas detta som en egen balanspost.

Not 32 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2016	2015
Förutbetalda premier	109 660	110 019
Semesterlöneskuld	11 540	8 735
Provisioner	525	516
Sociala kostnader	7 647	6 582
Räntekostnader	-	1 172
Övrigt	2 996	6 535
S:a upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	132 369	133 559

Not 33 Närstående

Sammanställning över närståendetransaktioner	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Koncernen						
<i>Närståenderelation</i>						
Intresseföretag						
Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A., se not 18	2016	-	-	-	-	-
Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A., se not 18	2015	-	-	-	-	-
Lansa Fastigheter AB (Publ.), se not 18	2016	-	-	-	-	-
Lansa Fastigheter AB (Publ.), se not 18	2015	-	-	-	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2016	158	-	127	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2015	131	-	112	-	-
Andra närstående	2016	4 793	-	328	-	-
Andra närstående	2015	3 535	-	184	-	-

Not 33 **Närstående**

Sammanställning över närståendetransaktioner	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Moderbolaget						
<i>Närståenderelation</i>						
Dotterföretag						
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 17	2016	-	-	-	-	-
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 17	2015	-	-	-	-	-
Intresseföretag						
Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A., se not 18	2016	-	-	-	-	-
Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A., se not 18	2015	-	-	-	-	-
Lansa Fastigheter AB (Publ.), se not 18	2016	-	-	-	-	-
Lansa Fastigheter AB (Publ.), se not 18	2015	-	-	-	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2016	158	-	127	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2015	131	-	112	-	-
Andra närstående	2016	4 793	-	328	-	-
Andra närstående	2015	3 535	-	184	-	-

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning
Resultatdelning

De anställda inom Dalarnas Försäkringsbolag har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare omfattas av samma system.

Pensioner

För samtliga befattningshavare undantaget verkställande direktören i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor, vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har en pensionsavsättning om 35%, samt med tillägget att bolaget årligen erlägger ett basbelopp avseende kompletterade tjänstepension.

Augångsvederlag

Till verkställande direktören utgår, vid uppsägning från bolagets sida, ett avgångsvederlag om en årslön.

Ställda säkerheter samt ansvarsförbindelser till förmån för närstående

Bolaget har tecknat en kapitalförsäkring, med verkställande direktören som försäkringstagare. Kapitalförsäkringen är pantsatt till verkställande direktören. Upplysningar om löner och ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare lämnas i not 34.

Not 34 **Anställda och personalkostnader**

Moderbolaget	2016	2015
Medelantal anställda		
Män	139	136
Kvinnor	150	141
S:a medelantal anställda	289	277
Löner, andra ersättningar samt sociala kostnader	2016	2015
Styrelse och ledande befattningshavare, 17 (16) personer		
Löner och ersättningar	11 612	10 507
Sociala kostnader	6 609	6 387
varav pensionskostnader	2 529	2 850
S:a styrelse och ledande befattningshavare	18 221	16 894

Not 34 **Anställda och personalkostnader**

Övriga medarbetare	2016	2015
Löner och ersättningar	135 170	120 262
varav rörlig ersättning	1 428	1 102
Sociala kostnader	61 371	59 400
varav pensionskostnader	19 502	22 520
S:a övriga medarbetare	196 541	179 661
Totalt, löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Löner och ersättningar	146 782	130 769
varav rörlig ersättning	1 428	1 102
Sociala kostnader	67 980	65 786
varav pensionskostnader	22 031	25 371
S:a löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	214 762	196 555

Not 34 Anställda och personalkostnader						
Ersättning till nyckelpersoner i ledande ställning	2016			2015		
	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa
Styrelseledamöter						
Styrelsens ordförande, Maria Engholm	342	241	583	273	197	469
Styrelseledamot, vice ordf. Marie Svan	215	94	309	134	86	219
Styrelseledamot, Carin Nises	164	67	231	134	78	212
Styrelseledamot, Christer Lundgren	178	87	265	156	84	240
Styrelseledamot, Margareta Florén	164	64	228	111	62	173
Styrelseledamot, Martin Moreaus	168	65	233	134	65	198
Styrelseledamot, Christer Rosén	164	73	237	111	48	159
Styrelseledamot, Susanne Ström	141	59	200	-	-	-
VD, Anders Grånäs	2 284	-	2 284	2 196	-	2 196
Övriga ledande befattningshavare	7 042	-	7 042	6 642	-	6 642
S:a ersättningar till nyckelpersoner i ledande ställning	10 862	750	11 612	9 889	618	10 507

Ersättning till de fackliga representerarna har ej utgått.

Not 34 Anställda och personalkostnader	
--	--

Ersättning till styrelsen

Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Fast arvode per år utgår med 5,0 inkomstbasbelopp till ordförande, 3,0 inkomstbasbelopp till vice ordförande och 2,0 inkomstbasbelopp till övriga ledamöter. Rörligt arvode dvs. dagarvode utgår med 3 000 kronor per hel dag och 1 500 kronor per halv dag. Styrelsearvode utgår inte till personer anställda i bolaget. Ersättningsutskottet ger förslag till styrelsen som beslutar om lönenivån till Vd. Ersättning till övriga anställda, som ingår i Bolagets företagsledning och eventuella övriga anställda som rapporterar direkt till Vd, ska beslutas av styrelsen efter beredning i Ersättnings-utskottet, på förslag från Vd. Styrelsens beslut sker på en övergripande nivå med angivande av procentuell löneökning totalt för gruppen.

Enligt bolagsstämans beslut utgår arvode till Risk & Kapitalutskott (RKU) och Revisionsutskott (RU) ledamöter som ingår i styrelsen (ej anställda), på 1,0 inkomstbasbelopp, dessa redovisas som styrelsearvode. Av företagets pensionskostnader avser 0 tkr (0) styrelsens ordförande och 987 tkr (959) den verkställande direktören.

Ersättning till ledande befattningshavare

Dalarnas Försäkringsbolag har endast fasta ersättningar till ledande befattningshavare. Rörliga ersättningar finns endast i vissa avtal för säljande personal och utgör ca 1 % av företagets totala lönekostnader.

För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor vilket täckts genom försäkring.

Augångsvederlag

För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägning om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett augångsvederlag motsvarande en årslön.

Pensioner

Företaget har genom det centrala kollektiva avtalet auseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Pensionen mellan 62 år och 65 år är förmånsbestämd. Pension beräknas utgå med cirka 70 % av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön menas den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Saco-förbunden.

Berednings- och beslutsprocess, som tillämpas ifråga om ersättning till företagsledningen

Ersättning till verkställande direktören bereds av ersättningsutskottet och beslutas därefter i styrelsen. Ersättning till övriga ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören enligt principer för löner och villkor för ledande befattningshavare.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Ledande befattningshavare i Dalarnas Försäkringsbolag ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Det är bolagets policy att ersättningarna ska vara i nivå med branschen i genomsnitt. Den totala ersättningen ska vara rimlig, präglad av måttfullhet och väl avvägd, samt bidra till en god etik och organisationskultur och präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Rörlig ersättning

Alla anställda inom Dalarnas Försäkringsbolag har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Grunden i resultatdelningssystemet är att prestationer under året ska vara bättre än kalkylerat och baseras på det faktiska ekonomiska utfallet. I det fall resultatdelning utgår innebär det att ersättningen är lika oavsett befattning. Ersättningen betalas ut till en stiftelse, från vilken andelsägarna har rätt att göra uttag efter 55 års ålder.

Pension

Till förmån för den verkställande direktören har Dalarnas Försäkringsbolag tecknat en kapitalförsäkring. Försäkringens värde uppgår per 2016-12-31 till 1 081 tkr (911). Under 2016 har 234 tkr (184) löpande satts ut till kapitalförsäkringen.

Övriga förmåner

Vid sidan av ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vid var tid gällande villkor (dock utan bruttolöneavdrag), individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtlig personal.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2016	2015
Styrelseledamöter	50 %	44 %
Andra ledande befattningshavare	44 %	44 %

Not 35	Arvode och kostnadsersättningar till revisorer	
	2016	2015
<i>Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB</i>		
Revisionsuppdrag	520	694
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	27	-
Skatterådgivning	35	-
Andra uppdrag	-	69
S:a arvode och kostnadsersättningar till revisorer	582	763

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 36		Tilläggsupplysningar angående försäkringsrörelsen							
Koncernen	Totalt 2016	Försäkringsklasser						Summa direkt försäkring	Mottagen återförsäkring
		Olycksfall och sjukdom	Motorford., övriga klasser	Brand och annan egen-domsskada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Motorfordon ansvar mot tredje man		
Premieinkomst, brutto	1 278 696	54 112	303 493	579 384	30 145	26 324	212 134	1 205 593	73 103
Premieintäkt, brutto	1 256 698	52 389	294 084	569 605	29 572	25 872	212 131	1 183 653	73 045
Försäkringsersättning, brutto	-851 430	-38 342	-253 366	-318 710	-20 970	-14 368	-119 861	-765 617	-85 814
Driftskostnad, brutto	-160 832	-6 640	-30 180	-90 398	-5 232	-4 168	-23 474	-160 093	-739
Resultat av avgiven återförsäkring	-146 196	-3 479	-3 500	-99 895	-9 406	-4 056	-25 860	-146 196	-
Skadeprocent, brutto (%)	67,8%	73,2%	86,2%	56,0%	70,9%	55,5%	56,5%	64,7%	117,5%

Not 37		Tilläggsupplysningar till kassaflöden			
Betalda räntor och erhållen utdelning		Koncernen		Moderbolaget	
		2016	2015	2016	2015
Erhållen utdelning		5 911	43 556	5 911	43 556
Erhållen ränta		49 681	59 293	49 681	59 293
Erlagd ränta		-34 470	-38 319	-34 470	-38 319
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet					
Av- och nedskrivningar av tillgångar		5 239	8 773	1 121	1 280
Realisationsvinster och -förluster i tillgångar		-118 356	77 528	-118 356	77 528
Uppskrivning/värdeförändring		-59 259	-381 312	-416 650	-389 647
Förändring av avsättningar		19 129	133 714	21 082	133 447
S:a justeringar		-153 248	-161 297	-512 803	-177 392

Not 38 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder			
Koncernen 2016			
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	-	0
Materiella tillgångar	-	151 932	151 932
Aktier och andelar i intresseföretag	-	379 255	379 255
Aktier och andelar	4 094 626	-	4 094 626
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 655 306	1 655 306
Derivat	13 962	-	13 962
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	867	867
<i>Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	11 849	388 994	400 843
Skattefordran aktuell skatt	-	-	0
Övriga fordringar	457 751	-	457 751
Likvida medel	226 158	-	226 158
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	41 673	-	41 673
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	72 691	-	72 691
S:a tillgångar	4 918 711	2 576 354	7 495 066
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	553 878	-	553 878
- Oreglerade skador	312 831	2 027 043	2 339 874
- Återbäring och rabatter	-	203 598	203 598
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	2 500	4 749	7 249
- Skatter	535 181	-	535 181
- Övriga avsättningar	-	-	0
Derivat	-	-	0
Aktuell skatteskuld	9 589	-	9 589
Övriga skulder	120 907	-	120 907
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	132 368	-	132 369
S:a skulder och avsättningar	1 667 255	2 235 390	3 902 645
Moderbolaget 2016			
Tillgångar			
Byggnader och mark	-	142 400	142 400
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	943 759	379 255	1 323 014
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	0
Aktier och andelar	3 150 867	-	3 150 867
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 655 306	1 655 306
Derivat	13 962	-	13 962
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	867	-	867
<i>Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	11 849	388 994	400 843
Fordringar avseende direkt försäkring	323 706	-	323 706
Fordringar avseende återförsäkring	36 141	-	36 141
Skattefordran aktuell skatt	-	-	0
Övriga fordringar	97 904	-	97 904
Materiella tillgångar	-	9 532	9 532
Likvida medel	225 680	-	225 680
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	41 673	-	41 673
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	72 691	-	72 691
S:a tillgångar	4 919 099	2 575 488	7 494 587

Not 38 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder			
Moderbolaget 2016	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	553 878	-	553 878
- Oreglerade skador	312 831	2 027 043	2 339 874
- Återbäring och rabatter	-	203 598	203 598
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	2 500	4 749	7 249
- Skatter	-	276 179	276 179
- Övriga avsättningar	-	-	0
Skulder avseende återförsäkring	24 483	-	24 483
Övriga finansiella skulder	-	-	0
Skatteskuld aktuell skatt	9 589	-	9 589
Derivat	-	-	0
Övriga skulder	96 424	-	96 424
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	132 369	-	132 369
S:a skulder och avsättningar	1 132 074	2 511 569	3 643 643
Koncernen 2015	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	-	0
Materiella tillgångar	-	142 083	142 083
Aktier och andelar	3 719 138	197 044	3 916 182
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 776 377	1 776 377
Derivat	16 792	-	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	654	654
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	68 879	402 590	471 469
Skattefordran aktuell skatt	-	-	0
Övriga fordringar	624 543	-	624 543
Likvida medel	160 808	-	160 808
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	37 814	-	37 814
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	51 545	-	51 545
S:a tillgångar	4 679 519	2 518 747	7 198 267
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	531 880	-	531 880
- Oreglerade skador	378 419	1 927 072	2 305 491
- Återbäring och rabatter	-	301 933	301 933
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	2 545	10 389	12 933
- Skatter	482 586	-	482 586
- Övriga avsättningar	-	-	0
Derivat	-	-	0
Aktuell skatteskuld	14 171	-	14 171
Övriga skulder	189 960	-	189 960
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	133 558	-	133 559
S:a skulder och avsättningar	1 733 119	2 239 393	3 972 513

Moderbolaget 2015	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Byggnader och mark	-	132 100	132 100
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	781 126	197 044	978 170
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	0
Aktier och andelar	2 938 013	-	2 938 013
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 776 377	1 776 377
Derivat	16 792	-	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	654	-	654
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	68 879	402 590	471 469
Fordringar avseende direkt försäkring	313 237	-	313 237
Fordringar avseende återförsäkring	115 279	-	115 279
Skattefordran aktuell skatt	-	-	0
Övriga fordringar	196 027	-	196 027
Materiella tillgångar	-	9 983	9 983
Likvida medel	160 328	-	160 328
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	37 814	-	37 814
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	51 545	-	51 545
S:a tillgångar	4 679 694	2 518 094	7 197 788
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	531 880	-	531 880
- Oreglerade skador	378 419	1 927 072	2 305 491
- Återbäring och rabatter		301 933	301 933
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	2 545	8 436	10 980
- Skatter	-	225 988	225 988
- Övriga avsättningar	-	-	0
Skulder avseende återförsäkring	104 908	-	104 908
Övriga finansiella skulder	-	-	0
Skatteskuld aktuell skatt	14 171	-	14 171
Derivat	-	-	0
Övriga skulder	85 051	-	85 051
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	133 559	-	133 559
S:a skulder och avsättningar	1 250 533	2 463 428	3 713 961

Not 39	Eventualförpliktelser och ställda säkerheter	
	2016-12-31	2015-12-31
Panter för egna skulder		
Registerförda tillgångar (f.e.r.) avseende försäkringstekniska skulder	2 050 292	1 863 688
Kapitalförsäkring pantsatt till förmån för anställd	1 081	911
Ansvarsförbindelser		
Borgensåtaganden, övriga	0	400

Enligt 6 kap 11 § Försäkringsrörelselagen 2010:43 (FRL) ska ett försäkringsföretag föra ett register, som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som använts för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna (FTA) - ett förmånsrättsregister. Vidare har Finansinspektionen (FI) meddelat föreskrifter och allmänna råd om förmånsrättsregistret, 5 kap. 3-9 §§ i FI:s föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse (FFFS 2015:8). Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid en eventuell insolvens hos bolaget.

Not 40	Vinstdisposition
Moderbolaget	
Balanserad vinst	2 067 158 551 kr
Årets resultat	358 144 532 kr
S:a	2 425 303 083 kr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att kronor 2 425 303 083 överförs i ny räkning.

Falun den 7 mars 2017

Maria Engholm
Ordförande

Marie Svan

Carin Nises

Margareta Florén

Christer Lundgren

Christer Rosén

Martin Moraeus

Susanne Ström

Inge Gustafsson
Arbetsstagarrepresentant

Jan Linderöth
Arbetsstagarrepresentant

Anders Grånäs
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 8 mars 2017.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Dalarnas Försäkringsbolag, org.nr 583201-4905

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Dalarnas Försäkringsbolag för år 2016. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 26–72 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning för försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan

information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 4–25 och 75–83. Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och den verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och den verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och den verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om

styrelsen och den verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ än att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen.

Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisnings-

principer som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning för Dalarnas Försäkringsbolag för år 2016 samt av förslaget till

dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och den verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller den verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig

till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget

- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Falun den 8 mars 2017

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén

Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport 2016

DALARNAS FÖRSÄKRINGSBOLAGS BOLAGSSTÄMMA

Bolagsstämman är Dalarnas Försäkringsbolags högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för Dalarnas Försäkringsbolag, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Vid bolagsstämman delas förslaget till ersättning till styrelseledamöterna upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter och inkluderar ersättning för extra styrelsesammanträden och utskottsarbete. Ordinarie bolagsstämma fastställer principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen (se under avsnittet Ersättning till företagsledningen nedan).

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige, valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår till 48. Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven på bolagets hemsida. Kallelse till bolagsstämman ska ske genom e-post eller brev, tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets hemsida. För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Protokoll från bolagsstämman publiceras på bolagets hemsida.

VALBEREDNING

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs för en mandattid om ett till tre år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av bolagsstämman 2016. Den nu gällande instruktionen finns publicerad på bolagets hemsida. Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma. Vid bolagsstämman kommer valberedningen att presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

Valberedningen består av följande ledamöter:

- Ordförande Monica Rönnlund, Borlänge, (födelseår 1957) vald till 2017
- Ledamot Mats Reyier, Borlänge, (födelseår 1967) vald till 2018
- Ledamot Ruben Forslund, Hedemora, (födelseår 1956) vald till 2019
- Ledamot Malin Höglund, Mora, (födelseår 1969) vald till 2018

REVISOR

Enligt bolagsordningen ska Dalarnas Försäkringsbolag ha en ordinarie revisor och en revisorssuppleant. Revisorerna utses för en mandattid om ett år. Vid ordinarie bolagsstämma 2016 utsågs revisionsbyrån, PricewaterhouseCoopers AB, med auktoriserad revisor Eva Fällén, Stockholm, som huvudrevisor och med auktoriserad revisor Sofie Nordenborg, Stockholm, som suppleant till och med bolagsstämman 2017. Revisionsbyrån valdes till bolagets revisor vid bolagsstämman 2012.

DALARNAS FÖRSÄKRINGSBOLAGS STYRELSE

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning. Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sju och högst nio ledamöter. Styrelsen består från och med ordinarie bolagsstämma 2016 av åtta ordinarie stämموالدا ledamöter. Därutöver finns två ordinarie arbetstagarrepresentanter med två suppleanter för dessa.

Mandattiden för de bolagsstämmoalدا ledamöterna uppgår till ett till tre år. Ledamöter behöver inte väljas för samma mandatperiod.

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete.

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tilläm-

par ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden skall genom löpande kontakt med Vd även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja Vd i dennes arbete.

Arbetsfördelning inom styrelsen

Styrelsen har inrättat ett Ersättningsutskott, ett Revisionsutskott, ett Risk- och kapitalutskott samt ett Bankutskott. Utskottens uppgifter fastläggs av styrelsen i särskilda instruktioner. Utskotten har inte något generellt beslutsmandat.

Utskotten ska bestå av minst tre styrelseledamöter. Ordförande och/eller vice ordförande ska ingå i utskottet.

För att stödja styrelsen i risk- och kapitalfrågor finns ett Risk- och kapitalutskott. Risk- och kapitalutskottets arbetssätt och uppgifter framgår av styrelsen fastställd instruktion. För att belysa status av bolagets revisionsfrågor, interna styrning och kontroll, hantering av operativa risker samt stödja styrelsens arbete med detta finns ett Revisionsutskott. Revisionsutskottets arbetssätt och uppgifter framgår av styrelsen fastställd instruktion.

För att stödja och bevaka bankverksamheten inom bolaget för styrelsens räkning finns ett Bankutskott. Bankutskottets arbetssätt och uppgifter framgår av styrelsen fastställd instruktion.

För att behandla frågor om ersättning till Vd och övriga i bolagsledningen finns ett Ersättningsutskott. Ersättningsutskottets arbetssätt och uppgifter framgår av styrelsen fastställd instruktion.

Styrelsen har under räkenskapsåret 2016 genomfört sju ordinarie sammanträden.

Verkställande direktören

Verkställande direktör för bolaget är sedan 2012-02-01 Anders Grånäs (födelseår 1966).

Anders Grånäs har en bakgrund som riskkapitalist inom teknikinvesteringar. Han har under 15 år verkat som investeringsansvarig hos Investor Growth Capital, Industrifonden och Via Venture Partners (ATP, Danmark). Anders Grånäs är civilingenjör i teknisk fysik från Uppsala samt har en MBA från Stanford University.

Styrelseledamot	Ordinarie styrelsemöte	Extra styrelsemöte	Finansutskott (t o m mars)	Risk- och kapitalutskott (f r o m april)	Revisionsutskott	Ersättningsutskott	Bankutskott (f r o m april)
Maria Engholm	7	4	-	3	4	1	1
Marie Svan	7	4	2	1	4	-	1
Carin Nises	7	4	-	-	5	1	-
Margareta Florén	7	4	1	-	5	-	-
Christer Lundgren	7	4	2	3	1	1	1
Martin Moraeus	7	4	2	3	1	-	-
Christer Rosén	7	4	-	1	5	-	1
Susanne Ström	6	2	-	3	-	-	-
Inge Gustafsson, FTF	7	4	-	1	1	-	-
Jan Linderöth, FTF	7	4	-	1	1	-	-

Anders Grånäs är styrelseledamot i Länsförsäkringar Bank, Humlegården Fastigheter AB, Lansa Fastigheter AB samt Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A.

Ersättning till företagsledningen

Bolagsstämman fastställer årligen principer för ersättning och andra anställningsvillkor till företagsledningen. Till personer i företagsledande ställning, Vd och avdelningschefer med direkt rapporteringsansvar till Vd utgår fast månadslön.

Ersättningsutskottet ger förslag till styrelsen som beslutar om lönenivån till Vd.

Ersättning till övriga anställda, som ingår i Bolagets företagsledning och eventuella övriga anställda som rapporterar direkt till Vd, ska beslutas av styrelsen efter beredning i Ersättningsutskottet, på förslag från Vd. Styrelsens beslut sker på en övergripande nivå med angivande av procentuell löneökning totalt för gruppen.

All fast anställd personal i bolaget omfattas av ett resultatdelningssystem, som kan ge maximalt ett basbelopp i ersättning. Regelverk och parametrar för denna tilldelning beslutas årligen av styrelsen.

STYRELSENS RAPPORT OM INTERN KONTROLL OCH RISKHANTERING AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN 2016

Styrelsen ansvarar för riktlinjer för kontroll och

styrning av verksamheten. I detta ansvar ingår att upprätta ett effektivt system för riskhantering och intern kontroll av den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön, med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ, som styrelsen och Vd inrättat för bolaget. Denna ordning dokumenteras och kommuniceras i styrdokument i form av interna policies, riktlinjer och instruktioner. Företagsövergripande policies och riktlinjer finns i ett ledningssystem, för att säkerställa tillgängligheten för alla inom bolaget. Kontrollmiljön består även av de värderingar och den företagskultur som styrelsen, Vd och ledningen kommunicerar och verkar utifrån, i syfte att skapa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet.

Styrelsen har utsett ett revisionsutskott med uppgift att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll. Vidare har styrelsen inrättat en funktion för Internrevision i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Identifiering, analys och uppföljning av risk sker löpande genom funktionen Riskkontroll. Löpande kontroll och uppföljning av efterlevnad av externt och internt regelverk sker genom

funktionen Compliance. Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Dessa risker kartläggs och identifieras på bolagsnivå och enhetsnivå. Bolaget styrs med hjälp av processer, där riskhantering är inbyggd i varje process och olika metoder används för att värdera och begränsa risker och för att säkerställa att identifierade risker hanteras i enlighet med fastställda styrdokument.

I syfte att identifiera materiella fel i den finansiella rapporteringen genomförs riskanalys. Med utgångspunkt från riskanalysen kartläggs processer och kontrollaktiviteter förknippade med nyckelrisker.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av kontinuerliga förbättringar.

Inom varje process finns kontrollaktiviteter och nyckelkontroller som syftar till att hantera de risker som bedömts som väsentliga. Till varje

nyckelkontroll finns utsedda rapportörer. Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker, som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i bolaget innan den blir offentligt publicerad.

Information och kommunikation

Inom Dalarnas Försäkringsbolag finns etablerade informations- och kommunikationsvägar, som syftar till att främja fullständighet och riktighet i den finansiella rapporteringen. De interna styrdokumenterna är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokument publiceras i bolagets ledningssystem och finns tillgängliga via bolagets intranät. Varje chef ska se till att styrdokument kommuniceras till underställd personal.

Uppföljning

Styrelsen har utsett en från den operativa verksamheten oberoende granskningsfunktion, Internrevision. Dess huvudsakliga uppgifter är att stödja styrelsen med utvärdering av att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och fattade beslut.

Internrevision ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten samt om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs effektivt mot av styrelsen uppsatta mål samt enligt gällande interna och externa regelverk. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision. Internrevisionen rapporterar till bolagets styrelse. Vidare ska varje chef se till att styrdokument efterlevs inom sitt ansvarsområde.

Funktionen Compliance har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera compliancerisker, det vill säga risker för bristande regelefterlevnad som kan medföra försämrat anseende, finansiella förluster och sanktioner enligt lag

eller föreskrift. Rapportering sker till Vd och styrelsen.

Funktionen Riskkontroll har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera risker inom den operativa organisationen. Riskkontroll är en samlande, självständig funktion som löpande rapporterar direkt till Vd och styrelsen.

Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Styrelse

1 Maria Engholm, ordförande

Födelseår: 1967. **Bostadsort:** Borlänge. **Huvudsaklig utbildning:** Civilekonom. **Arbetslivserfarenhet:** Vd Triple Steelix (2006–2013), Kommunalförbundsdirektör Region Siljan (2002–2006), Vd Folke i Borlänge AB (1998–2002), Vd Folke Perforering AB (1994–1998). **Huvudsaklig sysselsättning:** Vd/Koncernchef HSB Dalarna. **Uppdrag i bolaget:** Styrelseordförande, ordf. i RKU, BU och EU. **Andra väsentliga uppdrag:** Vd/Koncernchef i HSB Ek förening 2013–. Styrelseledamot i: Länsförsäkringar AB, HSB Projektpartner AB, HSB Riksförbund ek. för, Dalecarlia Fastighets AB (ordf.), BTF mark och trädgård AB (ordf.). **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2003. **Mandattid:** 2015–2017.

2 Marie Svan, vice ordförande

Födelseår: 1963. **Bostadsort:** Vansbro. **Huvudsaklig utbildning:** Polishögskolan. **Arbetslivserfarenhet:** Egenföretagare Marie Svan AB/ Gunde Svan AB innefattande individ- och ledarskapsutbildning samt företagshotell (1996–), Svenska Skidförbundet (coach längdlandslaget 2005/2006), Polis (1989–1996). Tidigare styrelseuppdrag: Ordf. Vansbrosimningen, ledamot Swedbank Dalarna, ledamot En Svensk Klassiker, ledamot Svenska Skidförbundet. **Huvudsaklig sysselsättning:** Egenföretagare som konsult inom radio- och tvproduktion samt ekonomi och administration. **Uppdrag i bolaget:** Vice ordförande i Styrelsen, ordförande i RU samt ledamot i BU och EU. **Andra väsentliga uppdrag:** Styrelseledamot och Vd i: Marie Svan AB med bifirma Gunde Svan AB. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2013. **Mandattid:** 2016–2019.

3 Carin Nises

Födelseår: 1955. **Bostadsort:** Mora. **Huvudsaklig utbildning:** Civilekonom. **Arbetslivserfarenhet:** Rosengrens Prod AB, Ekonomichef (1989–1990). Wibe AB, Ekonomichef (1991–1996). G M-son Frost AB, Vd (1997–2000). Almi Dalarna AB, Vd (2000–2003). Mora of Sweden AB, Vd (2003–2008). **Huvudsaklig sysselsättning:** Nises Consulting AB (Vd). **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen och RU. **Andra väsentliga uppdrag:** Styrelseledamot i: Stiftelsen Vasaloppsleden (ordf.), Nises Consulting AB, Chill Design AB (ordf.). **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2004. **Mandattid:** 2016–2018.

4 Margareta Florén

Födelseår: 1952. **Bostadsort:** Avesta. **Huvudsaklig utbildning:** Civilekonom. **Arbetslivserfarenhet:** Ordförande i Stora Kopparbergs Bergslags AB:s Särskilda Pensionsstiftelse av år 1955 (2014–2015), Head of Country Accounting Services, Stora Enso AB (2009–2015), Ekonomichef Stora Enso Kvarnsveden AB (1994–2009), Redovisningschef Stora Enso Kvarnsveden AB (1990–1994), Chef redovisningsbyrå Avesta AB (1989–1990), Controller koncernstab ekonomi Avesta AB (1986–1989). **Huvudsaklig sysselsättning:** Styrelseuppdrag. **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen och RU. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2002. **Mandattid:** 2016–2018.

5 Christer Lundgren

Födelseår: 1950. **Bostadsort:** Falun. **Huvudsaklig utbildning:** Gymnasieekonom, Internutbildningar inom Bank- och Finans via Swedbank AB, KPMG och Sparbankerna. **Arbetslivserfarenhet:** Styrelseledamot i Dina Försäkringar Dalarna AB (2008–2011), Vd och styrelseledamot Leksands Sparbank (2001–2011), styrelseledamot i Siljan-Japanstiftelsen (2005–2010), koncernsäkerhetschef Swedbank AB (1997–2001), chefsrevisor Sparbanken Sverige/Föreningssparbanken/Swedbank AB (1993–1997), chefsrevisor Bank & Finans KPMG (1990–1993). **Huvudsaklig sysselsättning:** Styrelseuppdrag. **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen, RKU, BU och EU. **Andra väsentliga uppdrag:** Styrelseordförande i Dalarnas Försäkringsbolags Kulturstiftelse. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2012. **Mandattid:** 2015–2017.

6 Martin Moraeus

Födelseår: 1979. **Bostadsort:** Orsa. **Huvudsaklig utbildning:** Civilingenjör. **Arbetslivserfarenhet:** Egen företagare. **Huvudsaklig sysselsättning:** Styrelseuppdrag, jordbruk. **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen och RKU. **Andra väsentliga uppdrag:** Ordförande LRF Dalarna. Styrelseledamot i: Orsa Besparingsskög. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2012. **Mandattid:** 2015–2017.

7 Christer Rosén

Födelseår: 1952. **Bostadsort:** Fredriksberg. **Huvudsaklig utbildning:** Samhällsvetenskaplig utbildning, gymnasiet. Kortare eftergymnasiala utbildningar, JÖK, Forsknings- och utredningsteknik m.fl. **Arbetslivserfarenhet:** Handelsanställdas förbund, Studie- och informationschef i 10 år, Egenföretagare inom Svensk Besöksnäring, fastigheter och upplevelser i 25 år. **Huvudsaklig sysselsättning:** Egenföretagare och entreprenör, konsultverksamhet. **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen, RU och BU. **Andra väsentliga uppdrag:** Styrelseledamot i: Säfsen Resort AB, Säfsen Fastigheter AB, Sögård Fastigheter AB, Soegaard Consulting AB (även Vd), Säfsen Hunting Lodge AB (även Vd) Förvaltnings AB Säfsen. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2013. **Mandattid:** 2016–2019.

8 Susanne Ström

Födelseår: 1957. **Bostadsort:** Falun. **Huvudsaklig utbildning:** Samhällsvetenskaplig gymnasieutbildning, Allmän handelsrätt och försäkringsutbildningar. **Arbetslivserfarenhet:** Risk Manager Stora Enso 1995–2013, vd Stora Enso Försäkringsaktiebolag 2005–2014. **Huvudsaklig sysselsättning:** Konsult inom risk och försäkring. **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen och RKU. **Andra väsentliga uppdrag:** Styrelseledamot i Försäkringsaktiebolaget Vattenfall Insurance. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2016. **Mandattid:** 2016–2019.

9 Inge Gustafsson

Födelseår: 1965. **Bostadsort:** Borlänge. **Huvudsaklig utbildning:** Försollärare, Liv- sak och UW diplomutbildning (IFU). **Arbetslivserfarenhet:** Dalarnas Försäkringsbolag (1990–). **Huvudsaklig sysselsättning:** Underwriter, Dalarnas Försäkringsbolag. **Uppdrag i bolaget:** Arbetstagarrepresentant. **Andra väsentliga uppdrag:** Ordförande FTF personalklubb Dalarnas Försäkringsbolag. **Oberoendeförhållande:** Nej. **Invald:** 2013. **Mandattid:** 2016–2017.

10 Jan Linderöth

Födelseår: 1964. **Bostadsort:** Falun. **Huvudsaklig utbildning:** Gymnasieekonom. **Arbetslivserfarenhet:** Försäkringstjänsteman (1986–). **Huvudsaklig sysselsättning:** Säljare Lantbruk. **Uppdrag i bolaget:** Arbetstagarrepresentant. **Oberoendeförhållande:** Nej. **Invald:** 2015. **Mandattid:** 2016–2017.

Styrelse och revisorer

Ordinarie styrelseledamöter	Invalda i styrelsen	Mandattid
Maria Engholm, ordförande, Borlänge	2003	2015–2017
Marie Svan, vice ordförande, Vansbro	2013	2016–2019
Carin Nises, Mora	2004	2016–2018
Margareta Florén, Avesta	2002	2016–2018
Christer Lundgren, Falun	2012	2015–2017
Martin Moraeus, Orsa	2012	2015–2017
Christer Rosén, Fredriksberg	2013	2016–2019
Susanne Ström, Falun	2016	2016–2019
Inge Gustafsson, FTF, Arbetstagarrepresentant, Borlänge	2013	2016–2017
Jan Linderöth, FTF, Arbetstagarrepresentant, Falun	2015	2016–2017
Styrelsesuppleanter (Arbetstagarrepresentanter)		
Fredrik Pöllänen, FTF, Borlänge		2016–2017
Jenny Schelin, SACO, Borlänge		2016–2017

Verkställande direktör	
Anders Grånäs, Falun	2012–
Ordinarie revisor	Mandattid
PricewaterhouseCoopers AB med auktoriserad revisor Eva Fällén, Stockholm, som huvudrevisor och med auktoriserad revisor Sofie Nordenborg, Stockholm, som suppleant	2016–2017
Valberedning	
Monica Rönnlund, ordförande, Borlänge	2014–2017
Mats Reyier, Borlänge	2015–2018
Ruben Forslund, Hedemora	2016–2019
Malin Höglund, Mora	2015–2018

Fullmäktige 2016

Dalarnas Försäkringsbolag ägs av försäkringskunderna. Det innebär att våra kunder är med och påverkar bolagets framtid genom att engagera sig i Fullmäktige, bolagets högsta beslutande organ.

Fullmäktige väljer Dalarnas Försäkringsbolags styrelse, ordförande, vice ordförande och revisorer och beslutar om vilken ersättning de ska få.

Vill man vara med och påverka ska man gå på ett valmöte till Fullmäktige. De genomförs vart tredje år i respektive kommun och är öppna för alla försäkringskunder. Håll utkik efter annonser i lokalpressen och på vår hemsida.

Styrelsen och ledningen på Dalarnas Försäkringsbolag bjuder in fullmäktigeledamöterna till informationsträffar, där man bland annat diskuterar aktuella frågor som berör bolaget.

Anders Tunestam, Lars Göran Ivansson, Elisabeth Säljgård och Martin Bengtsson i samtal under dialogträffen i Borlänge i november 2016.

Kommun		Mandattid	Kommun		Mandattid
AVESTA	Peter Matsson, Avesta	2015-2018	LEKSAND	Per-Arne Linders, Siljansnäs	2016-2019
	Josef Wählin, Krylbo	2015-2018		Kristina Sjöberg Leander, Siljansnäs	2016-2019
	Kajsa Petersson, Horndal	2015-2018		Johan Pellas, Leksand	2016-2019
BORLÄNGE	Mats Reyier, Borlänge	2014-2017	LUDVIKA	Lars Lindblom, Ludvika	2015-2018
	Göran Wennström, Borlänge	2014-2017		Rose-Marie Andersson, Ludvika	2015-2018
	Eva Bylander, Borlänge	2014-2017		Lars Göran Ivansson, Ludvika	2015-2018
	Monica Rönnlund, Borlänge	2014-2017	MALUNG	Per Söderlund, Malung	2016-2019
	Anders Tunestam, Borlänge	2014-2017		Göran Bergman, Malung	2016-2019
	Maria Dahlström, Borlänge	2014-2017		Maria Wiklund, Malung	2016-2019
	Rickard Lindberg, Borlänge	2014-2017	MORA	Marie Rapp, Mora	2016-2019
FALUN	Anna Rosengren, Borlänge	2014-2017		Malin Höglund, Mora	2016-2019
	Jan Blomqvist, Falun	2014-2017		Mats Rylander, Färnäs	2016-2019
	Håkan Östlund, Falun	2014-2017		Johanna Sammeli, Mora	2016-2019
	Thomas Fahlander, Falun	2014-2017	ORSA	Erik Bergkvist, Orsa	2016-2019
	Berit Kalles, Falun	2014-2017		Bengt Samuelsson, Vikarbyn	2016-2019
	Håkan Ullberg, Falun	2014-2017	RÄTTVIK	Jan Suther, Rättvik	2016-2019
	Martin Bengtsson, Sundborn	2014-2017		Peter Nyqvist, Smedjebacken	2015-2018
	Gunnar Sköndahl, Falun	2014-2017	SÄTER	Lars-Erik Danielsson, Stora Skedvi	2015-2018
	Mathias Bergqvist, Falun	2014-2017		Joakim Borgs, Gustafs	2015-2018
	Henrik Belin, Falun	2014-2017	VANSBRO	Elisabeth Säljgård, Dala Järna	2016-2019
GAGNEF	Elin Holst Granlund, Falun	2014-2017		Göran Larsson, Älvdalen	2016-2019
	Susanna Walter Westberg, Falun	2014-2017	ÄLVDALEN	Jan Knuts, Älvdalen	2016-2019
GAGNEF	Åsa Ahlgren Peters, Gagnef	2016-2019			
	Jenny Rehn, Djurås	2016-2019			
HEDEMORA	Ruben Forslund, Hedemora	2015-2018			
	Jan Persson, Hedemora	2015-2018			

Företagsledning

Anders Grånäs
Verkställande direktör

Maria Freiholtz
Ekonomichef

Anette Granberg
Chef HR

Marie Eriksson
Kommunikationschef

Ingrid Fröjd
Chef Affärsstöd

Ola Berglund
Skadeförord

Mats Johansson
Bankchef

Thomas Norgren
Chef affärsområde Företag

Johan Sundström
Chef affärsområde Privat

Ordlista

ALLMÄNT

Affär för egen räkning, f e r

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är, till skillnad från vid mottagen återförsäkring, direkt ansvarigt gentemot försäkringstagarna.

Kombinerad försäkring

All egendomsförsäkring exklusive motorfordonsförsäkring.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna, helt eller delvis, hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

TERMER I RESULTATRÄKNING OCH RAPPORT ÖVER FINANSIELL STÄLLNING, KASSAFLÖDES- OCH RESULTATANALYS

Avsättning för ej intjänade premier

En skuldpост, som i princip motsvarar den del av premieinkomsten, som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar mm) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringersättningar.

Avsättning för återbäring

Reserv för återbäring, som tilldelats kunderna, men vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

Avvecklingsresultat

I årsbokslutet reserveras medel, för skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång, i Avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden.

Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en avvecklingsvinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Diskonterad reserv

Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration. Kostnader för skadebehandling inkluderas i Försäkringsersättningar.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus Avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus Avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat.

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattade benämningar på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring. Avsättning för ej intjänade premier motsvarar i princip den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

Immateriella tillgångar

Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen, om produkten/processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Den immateriella tillgången ska vara identifierbar och förväntas ge framtida ekonomiska fördelar.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Premier betalas i förskott, medan drifts- och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte betalats ut placerar bolaget, så att det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkylräntan, på dessa placeringar förs över från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen beskriver förändringen i de likvida tillgångarna under räkenskapsperioden. Kassaflödesanalysen uppdelas i kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och finansiering.

Kvardröjande risker

Om Avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Premieinkomst

Under året influtna premier med förfallodag under det aktuella året, fordringar avseende pågående försäkringsavtal samt förskottsbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

Premieintäkter

Avser den premieinkomst som avser räkenskapsåret.

Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkrings-tid av ett år. Vid räkenskapsåret slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år.

Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost: Avsättning för ej intjänade premier (utgående premiereserv). Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året (ingående premiereserv). Se även kvardröjande risker nedan.

Premieintäkten för året består av följande poster; Avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus Premieinkomst under året minus Avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Uppskjuten skatt

Skatteskuld på orealiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader.

ÖVRIGA TERMER OCH NYCKELTAL

Direktavkastningsprocent

Nettot av ränteutgifter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och över-/underskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas utgående marknadsvärden inklusive upplupen ränta plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsen under året uppkomna kassaflödesnetto.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas består av eget kapital och öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar, exklusive värdet av immateriella tillgångar samt skillnaden mellan odiskonterade och diskonterade avsättningar för oreglerade skador.

Kapitalbas SII

Kapitalbasen SII (Solvens II) är skillnaden mellan de marknadsvärderade tillgångarna och skulderna i solvensbalansräkningen.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

Konsolideringskapital

Sammanfattade benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden i dotterföretag.

Skadeprocent, direkt försäkring

Försäkringsersättningar i direkt försäkring dividerade med premieintäkterna i direkt försäkring.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på lägsta nivå på kapitalbasen, som tillåts enligt gällande lagstiftning. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året i relation till under året genomsnittligt förvalt kapital, dvs. ingående marknadsvärde plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

Totalkostnadsprocent, direkt försäkring

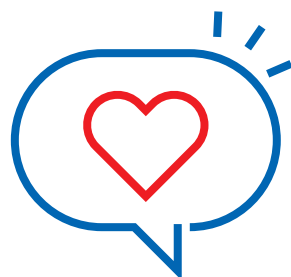
Summan av försäkringsersättningar och driftskostnader i direkt försäkring dividerad med premieintäkten i direkt försäkring.

SCR

Förkortning av engelskans Solvency Capital Requirement. Ett regulatoriskt krav på kapitalbasens storlek, framräknat som det kapital som krävs för att täcka förluster på grund av händelser som inte bedöms inträffa oftare än 1 gång på 200 år.

MCR

Förkortning av engelskans Minimum Capital Requirement. Ett regulatoriskt krav på kapitalbasens storlek, och utgör den nivå på kapitalbasen under vilken ett försäkringsbolag förlorar tillståndet att bedriva verksamhet.

Ett stort tack till alla Dalarnas hjältar

I Dalarna är vi kanske lite envisa av oss. Vi vill att gott ska bestå och vi värnar om det fina som vi har. I Dalarna är vi hellre förkloka än efterkloka. Vi tar hand om varandra och det som är vårt.

Än en gång fick våra försäkringstagare tillika delägare tillbaka på premien i form av återbäring. Vi vill visa vår uppskattning och tacksamhet för er som gör det möjligt. Ni som äger oss.

Tacka din granne, din kompis, din pappa, och din kollega. Tacka din tidigare skolkamrat, hon med reflexvästen som du möter på vägen till jobbet.

Tacka vicevärden som alltid sandar trappan utanför porten. De och alla andra förkloka hjältar. Det är allas vår förtjänst att vi fick återbäring. Igen.

Tack!

Avesta Kungsgatan 27, 774 30 Avesta, tfn 0226-560 35 | **Borlänge** Häradsvägen 18, 781 27 Borlänge, tfn 0243-159 25 | **Falun** Slaggatan 9, 791 21 Falun, tfn 023-930 00 | **Leksand** Torget 4, 793 31 Leksand, tfn 0247-25 41 20 | **Ludvika** Storgatan 32, 771 30 Ludvika, tfn 0240-138 55 | **Malung** Moravägen 4, 782 31 Malung, tfn 0280-130 95 | **Mora** Moragatan 4, 792 30 Mora, tfn 0250-178 10